

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా యలకుర్రు గ్రామములో నుండు శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమునకు సెకండరీ, ప్రైవేటువారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామలా ధర్మపాఠశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిమమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

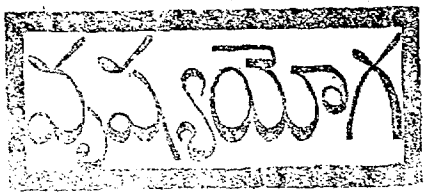
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

భృగువతి

(తెగర్ గమలము సంతినిని.)

భృగువతి

మనుజుల మూత్రమార్గమునుండి చీమువలె ప్రవింయమందెను. తెల్లతెగ, పచ్చితెగ, నీరు చురుకు, నాళివ్రణము, మూత్రము, బొట్టుబొట్టుగ పడుట మాటిమాటికి మూత్రవిస్త నము చేయుట పాతికడుపు నరములు బిగిదియులు ఇటువంటి లక్షణములుగల తెగర్ గమలము మొదలంట నివర్తించ చేయును. ముగియఁజూత్రసాళమును పుట్టవరని నరములకు అధిరబలము కలుగచేయును.

వెల సీసా 1-కి రూ. 6-12-0
వేడకువేల విక్రయము, నీరైపోయిన వీర్యము గట్టిపరచును. మూత్రములో నాసి, నిద్రలో గాని పోవు వీర్యస్థలమును నిలుపును. అంతానకత్తెను పోగొట్టి యశావనంతునిగ చేయును.
వెల సీసా 1-కి రూ. 5-0-0

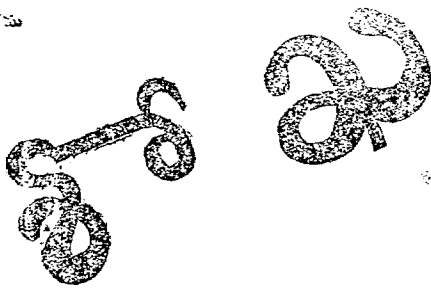
చూడు ఆఫీసు
151, గోవిందస్వామివీధి,

ఆయన ధ్వేషాశ్రమం.

బొట్టుకాన్న 287, వడరాతు.
బ్రాంచ్ 183, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బలహీనము, నరముల బలహీనము

21802

Deschiens' Syrup

వీర్యము ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణపడును, 30,000 వైద్యులవిశ్వాసార్జితమైనది. డెస్చియన్, పారిస్
ఆను దూకును, గనుపించును. ఎక్కడను చిక్కును.

To 1st hand of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

యాత్రెన్ 105

అమెబిల్ విరేచనములకు దీర్ఘకాలమునుండి యున్నను బాసిల్లరిగా నున్నను అద్వితీ మమైన నివారిణి

మాత్రలు

ఎనీమాల

మామూలెస్సు, మెస్కోనందు తయారు చేయబడినది.

ఓడ్రపనూణముచే గలగు వ్యాధులకు, ఉష్ణప్రదేశములందు గలగు వ్యాధులకు చికిత్సలయము, హామెబర్ల అందరు కెమిస్టులవద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

BEHRING INSTITUTE MARBURG-LAHN GERMANY
Madras Representative :- T. RAMACHANDRA RAO, 153, Broadway, Madras.

వనోషధి శస్త్రానిష్ఠులు

మాతికలయొక్క 25000 బండ్లకలెబ్బములకు తెలుగు అర్థములకలవు. క్యాలిఫోర్నెందు వెల 3-4-0 లు.

"భస్మప్రదీపిక" 454

ఇందు పలు ప్రఖ్యాతిజములు ఉద్ధిచేసి భస్మములు చేయు యానాని ఆయుర్వేదవిభానములు గలవు. రు 1 కి రు. 500 కిమ్మకుగల భస్మములకూడ గలవు. క్యాలిఫోర్నెందు వెల రు. 2-0-0
రెడ్డి పోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

పంజాబు శాసనసభ

లాండు రివిన్యూ రిమిషను

లాహోరు, అక్టోబరు 22:—పంజాబు శాసనసభ సేతు చాలసేపు సమావేశమైయున్నను చర్చింపబడిన తీర్మానము లంత ముఖ్యమైనవిగావు. ఉన్నవది ఆధికారతీర్మానములలో ఉచ పాదించ వలసినవారు రాకపోవుటచేత 7 తీర్మానము లుపహ దించబడలేదు. తక్కినమూడును వాటినిగరించి ప్రభుత్వమువారిదివరకే విచారించుచున్నా రని చెప్పటచేత ఉపసంహరింప బడెను.

ప్రశ్నోత్తరము లైన పిమ్మట లోమరు చీనాబ్దుల్లావలన క్రింద పండుపంటలు మామూలుగా పెరుగునలసినదానిలో సోదరీ గవవంతుకంటె సగమువరకు పెరుగునలయెడల లాభశుభిద్యము లో రిమిష నీయవలసినదని చాదరీ నూర్ దిన్ గారి తీర్మానము చర్చింపబడెను. కాని రూపాయ రావలసినవోట తి ఆజూలకు తక్కువ వచ్చినట్లయిన పూర్తిగా సగము రిమిషను 0-4-0 లకు తక్కువ వచ్చినట్లయిన పూర్తి రిమిషను గ్రాంటు చేయబడు చున్నదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన పిమ్మట ఉపపాదకుడు తన తీర్మానము నుపసంహరించుకొ నెను.

స్కూల్స్ యినస్పెక్టరుల ట్రాన్సుఫరు

కొంతకాలమైనపిమ్మట అనగా రి సంవత్సరములైనపిమ్మట స్కూల్స్ యినస్పెక్టరులకు ఒక డివిజనునుండి మరెయొక డివిజ నుకు ట్రాన్సుఫరు చేయుచుండవలెనని లాలా మోహన్ లాలుగారి రాక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈయధికారులు ఒక్కసం ఘముపట్ల పక్షపాతము గవబరుపకుండ నిట్లుచేయుట అవసర మని ఉపపాదకుడు చెప్పెను. సర్దార్ జోస్ సింగుగారి రద్దుపె ట్టిరి, కొంతకాలమైనపిమ్మట అన్నికాఖలలో ట్రాన్సుఫరు లుం డగా నీకాఖయందు వీలులేదని చాదరీ అబ్దుల్ హక్కుగారిది గిరి. ఇనస్పెక్టరులుగూడ నూనమూత్రులే. పిమ్మటపాటులుగా నుండు ఇనస్పెక్టరులను ట్రాన్సుఫరు చేసినట్లయిన వ్యవహారము గునని ముఖ్యో ఫీజోజుఖాన్ నూన్ గారు ట్రాన్సుఫరు పద్ధతి కడ్డుచెప్పిరి. ట్రాన్సుఫరుపద్ధతి యీకాఖలోగూడ ను న్నది గాని దానిని కఠిననిబంధనగా పెట్టరానిని చాదరీ లో ట్రామూగారు చెప్పిరి. డిప్యూమెంటుకు కలుగు లాభనష్టము లనుగూర్చి విచారించియే ట్రాన్సుఫరుప్రశ్నను ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితు లిందువలన ఏమాత్రమును అభి వృద్ధి కాబోవుటలేదు గావున తీర్మానము నుపసంహరించుకొన వలసినదని వారు చెప్పిరి.

దానిమీద లాలా మోహన్ లాలుగారు తీర్మానము నుప సంహరించుకొనిరి.

గ్రామపారిశుధ్యము

పిమ్మట చాదరీ అబ్దుల్ హక్కుగారు రాష్ట్రములో గ్రామపారిశుధ్యము నభివృద్ధిచేయుటకుగాను వచ్చే సంవత్స రము బడ్జెటులో 15 లక్షలు ఏర్పాటుచేయవలసినదని ఉపపా దించిరి. గ్రామపారిశుధ్యము చాల అధోగతియందున్నదనియు గ్రామవాసులయొక్కయే గాక పశువులయొక్కగూడ ప్రాజా పాయమునకు కారణ మగుచున్నదనియు కావున నీవిషయమున ధనమును వెచ్చించుట పద్వినియోగమేననియు వారు చెప్పిరి.

పండిత నానకు చంగుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు సంవత్సరము పొడుగునను గ్రామములలోని వారు అంటు వ్యాధులయందే తమ కాలమును వెళ్లెబ్బువచ్చుచున్నారనియు, అటు వంటికితి సహింపదగినది కాదనియు, నీ సమస్యను పరిష్కరించుట ప్రభుత్వమువారికి బధియనియు, 15 లక్షల రూపాయ లిటువంటిదానిపై వెచ్చించుట ఘనకార్యము కాదనియు చెప్పిరి.

కలెజ్ ఫాస్టరుగారు ప్రభుత్వమువారి తరపున మాట్లా డుచు నీతీర్మానమందరికిని నచ్చినదేననియు, ఇదివరకే ప్రభుత్వ మువారివిషయమున 18 లక్షలు వెచ్చించుచుండుటచే మరల దానియందే 15 లక్షలు వెచ్చించుట భావ్యముకాదనియు గ్రా మవాసులక్షేమము ప్రభుత్వమువారి మనములందు లేకపోలేదని యు కావున ఉపపాదకుడు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిన బాగుండుననియు చెప్పిరి. ఉపపాదకు డట్లే చేసెను.

పట్యావరీ గురుద్వారాలు

పట్యావరీ గురుద్వారాస్థానములకు పంపున వచ్చునట్లుగా చేయవలసినదని పండిత నానకుచంగుగారు కడపటి తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ మధికారులు ప్రభుత్వోద్యోగులు కారని ప్రభుత్వమువారు చెట్టిరి. చాలమందిసభ్యులు లేనివీరు దాదా పు ప్రభుత్వోద్యోగు లన్నమాటననియు, ప్రభుత్వమువారికనే కవిధముల సహాయము జేయుచున్నారనియు చెప్పిరి.

ఇండియా దొరతనమువారి కొకనూచన గావించబడిన దనియు అది యంగీకరింపబడినవో పట్యావరీ గురుద్వారాల సం గతి బాగుపడుననియు సర్ ఫహల్ హుస్సేన్ గారు తీర్మానోప పాదకునికి కడసారిగా జవాబు చెప్పిరి. ఇదివిన్నమిడట పండిత నానకు చంగుగారు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. పథ అంకిటితో ముగిసెను. తిరిగి రేపు మధ్యాహ్నము కూడును.

స్వరాజ్యపక్ష యెన్నికలు

సత్యమూర్తిగారి ప్రచారము

స్వరాజ్యపక్షమునకుండు అవకాశముల దెల్పుట

(అ. ప్రె. స్వేచలసర్వస్వ)

అలహాబాదు, అక్టోబరు 28:—యస్. సత్యమూర్తిగారు నిన్న నిక్కడికివచ్చి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ అతిథిగ బస చేసిరి. పార్టీవిషయములగుర్చి వారితో నిష్టాగోష్ఠి పడిరి. సాయంత్రము పురుషోత్తముదాసు పాయ్లాలో పండిత ఆధ్వర్యమున పెద్దసభయందు వారు ప్రసంగించిరి. సత్యమూర్తిగారు కాంగ్రెసు కార్యవిధానముల గుర్చి ఒకగంటసేపు మాట్లాడి సంరాష్ట్రములవోట్ల రాష్ట్రము కాసనసభను అసెంబ్లీకిని గూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థకు వోటుజేసి దేశములో మతభేదములేని రాజకీయసంస్థయగు కాంగ్రెసును స్వరాజ్యమునకై ధైర్యముతో సంగఢముజేయుచున్నదానిని బలపరచుటలెనని వోట్లకు దృఢీకరించిరి. ప్రేక్షకులు మతస్థులకి ద్వేషములను మనస్సులతో జొరవీరిక వారివారి కార్యవిధానములను జూగ్రతగ వరికిరించి తూచి దేశావకాశముల కేడి యుక్తమో నిర్ణయించుకొనవలెనని వారు గోరిరి.

రాజకీయాందోళనము

వారంతట నిజోళములో 40 సంవత్సరములనుండియు జరుగుచున్న రాజకీయాందోళనచరిత్రను వివరించి పురాతనపు విశవావిధులను చిన్నచిన్న సంస్కరణములను గోర ప్రారంభించుటతో జరియన్తాళాతాగు దురంతమొలగెగ్గెనో చెప్పి, దానిని జటిలముగా భారతదేశమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వము హక్కులను త్రోసివేసి బలప్రయోగమును జేయ నిశ్చయించుకొన్నట్లు చెప్పిరి. యుద్ధ సమయమున భారతదేశము ధనమును మనుష్యులను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కర్పణ చేసియుండ యుద్ధమైన పిదపగూడ భారతదేశము సామ్రాజ్యమునందు బానిసదేశముగ నున్న విషయమును వారు చెప్పిరి. రాయబారముల చెంటు రాయబారములు ఇంగ్లాండుకు పోయెను. అచట కన్నర్యుటివులు, లిబరలుపక్షము కార్మికపక్షమువారు స్వదేశ విషయములగుర్చి తేదాధి ప్రాయములతో నున్నను భారతదేశమును మాత్రము యొక్కడ నున్నదని నచ్చట నందుటకు మాత్రము అందఱును యోగముగ నున్నట్లు మాత్రము వారు కనుగొనిరిని వారు జెప్పిరి. కాబట్టి స్వరాజ్యమునే జన్మస్వత్వముగ నమ్మి, స్వరాజ్యము జేతున్న భారతదేశము జీవించలేదు గాన బ్రిటిషు ప్రభుత్వము అట్టిదాని కొడంబడుట వారిపై వేయవలసినంత భారమును వేయవలెనని వారుచెప్పిరి. దేశమును నిర్వీర్యముజేయు ప్రభుత్వవిధానము వలన కరువుల ప్రయోగమున కెట్టి యవకాశములేదు. అందుచేత సాత్విక రాజనీతిని అనుసరింపవలె మొక్కటియే నిలచియున్నది. వోట్ల స్వరాజ్యము గానలెనని కోరునెడల యీ చత్వ గ్రహము సాధ్యముజేయుటకు త్యాగ వికృతభావముల ప్రవర్ధము జేయుటకు దేశకార్యవిధానము లోడ్డును వారే నిర్ణయించుకొనవలెను.

కాంగ్రెసునేనమ్ముడు

అట్టి కార్యవిధాన మొక్క కాంగ్రెసుదే యై యున్నదని వారు ఖులూపభముగ జెప్పిరి. ఇకను మిగిలిన కార్యవిధానము ద్వంద్వవిధానము క్రింద నుద్దోగముల సంగీకరించుట అధికారములతో సూక్రము జేయుట యిట్టివి, మితనముల నిష్ప్రయోజక మార్గమును దప్ప మరేమియు గావు. వానిని రిర యేడ్చండి ప్రయోగించి మాచి నిష్ప్రయోజకములుగ కనుగొనబడెను. ప్రస్తుతము స్వరాజ్యపక్ష విధానములు వివక్షణము నుపయోగించి ప్రతిష్టంభమునకు గడంగుచుండెనో చెప్పిరి.

అంతట వారు రాష్ట్రీయ కాసనసభలను ఉద్దోగముల సంగీకరింపరాదనియు, అసెంబ్లీలో బడ్జెటులను త్రోసివేయవలెననియు బలపరచుచు ఉద్దోగములవిషయమై లాలాజీలిన్ మాటలనున్న బడ్జెటులను త్రోసివేయుటనుగుర్చి మతస్థులకిచ్చిన మాటలనున్న ఉద్ధరించిరి. వారు తమ అభిప్రాయములను మార్పుకొనుట కింతలో శేషుగెగ్గెనో తమకు దెలియకపోయెనని చెప్పిరి. ద్వంద్వవిధానమువలన కొద్దిపాటి లాభము లచ్చటచ్చట గలగవచ్చును. ఇట్టి లాభములగోరి తమదేశమును బానిసబుగ మండగోరెదదో లేక సాగ్యమైవంతత్వములో తమదేశమునందు స్వాతంత్ర్యముబడెయ గోరెదదో వోట్ల నిర్ణయించుకొనవలెనని గాక.

అంతట వారు మతస్థులకి లాలాజీగారము హిందువులకు ప్రదానము గలదని చెప్పుటలను ఖండించుచు కాంగ్రెసుచేతులలో హిందువులకుండు హక్కులు సురక్షితముగనే యుండెననియు, బానిసలకు నిజమైనమత మేమియు లేదనియు హిందువులు హిందూమతమును నిలుపగోరునెడల భారతదేశమును స్వాతంత్ర్యము బడయజేయవలెననియు చెప్పిరి. హిందువులను మహమ్మదీయులను స్వల్పవిషయములందు తగాదాబడకుండ కాంగ్రెసుక్రిందజేరి కాంతయుగ గౌరవముగ వరేమార్గమును ప్రదయవలెనని వారుగోరిరి.

ఆయన అంతట స్వరాజ్యపక్ష కాసనసభా నిర్ణయమును సమర్థించుచు అట్టిది కాంగ్రెసుకార్యక్రమ కార్యకేమార్గముగాదని జెప్పిరి. ఇందులకువారు కాంగ్రెసువాదులపక్షమున హామీనిచ్చిరి. అంతట వారు ఇండియన్ కాంగ్రెసు పార్టీ కార్యవిధానమును, దానిచేయి ఖండించుచు వివిధపక్షములు ఒకే పేరుతో యొన్నికలకు గడంగుచుండెనో చెప్పిరి. వారి మాత స్వరాజ్యపక్షము వారి నందిననుండి. మొత్తము ఉద్దోగములను పైకి లేపవలెనని ఆనిమాత్రమే. ఇట్టివారల పన్నాగములతో బడవలరని వారు ప్రేక్షకులను హెచ్చరించిరి. తమకు వోట్ల కాంగ్రెసు అసెంబ్లీ అభ్యర్థులను, పండితమోతీలాలు నెహ్రూ నాయకత్వమున స్వరాజ్యము వస్తువరకును సంగఢముజేసి పనిజేయు వారిని బలపరచి యెప్పుకొనవలెనని వారు విజ్ఞప్తి చేసిరి.

సత్యమూర్తిగారి పర్యవసము

సత్యమూర్తిగారు సెల్ రా సంచారమును పూర్తి చేసిరి. ఈఉదయమే మద్రాసుకు పోవుటగాను బొంబాయికి పోయిరి.

పంజాబులోను సెల్ రాష్ట్రములలోను కాంగ్రెసు పార్టీ అవకాశములు

అలహాబాదు, అక్టోబరు 28:—సత్యమూర్తిగారిని పంజాబులోను సెల్ రాష్ట్రములందును కాంగ్రెసు పార్టీకున్న అవకాశములగుర్చి ప్రశ్నించగా నిట్లు జెప్పిరి.

“పంజాబులో కట్టించినట్లు లాలాజీ వేరగుటవల్లను కాంగ్రెసు జెవరలు నెక్రటరీ కే. సంతానగారు మరి యితరుల నిర్లక్ష్యమువల్లను కాంగ్రెసు స్థితి కొంచెము కష్టముగ నున్నది. కాని కాంగ్రెసువాదులు లాభానునిచుందు, దాక్తున సభ్యులతో, లాలా గిరిభగల్తో, సర్దారు మంగళసేతు గారల నాయకత్వమున కాంగ్రెసునకై తీవ్రసంగఢమును జేయుచున్నాడు. ఇటులనున్నప్పటికిని నేను ప్రచారము చేసినచో మిదజాలో, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులను ఆ రాష్ట్రమున యిప్పటినుండి యొన్నికలచరము ప్రచారము జేయునెడల పంజాబు నుంచి భోక్తులు నొందంగ నేనాకు నమ్మకముగలదు. అప్పుడే తొందరపడిచెప్పవలెనను. కాని కొందర మహమ్మదీయులుగూడ కల కాంగ్రెసులో జేరి యొన్నికలందు కాంగ్రెసుపేర పోరాడవచ్చును.

సె. రాష్ట్రముల స్థితిమాత్ర మభివృద్ధి మామకముగ నే యున్నది. రాష్ట్రీయకాసనసభకు దాదాపు 50 గల స్వరాజ్యపక్షమువారు నామినేటు జేయబడిరి. అసెంబ్లీస్థానము లన్నిటిలో పోటీజేయుచున్నాడు. మతస్థులు, లాలాజీగారల కుట్ర విషయములను బైటబడినవి. వీర కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రతినిధులుగనున్నవారిని బలపరచుచున్నట్లు ప్రజలు చెప్పుకొనుచున్నాడు. దీనివలన బట్టిదాడ సె. రాష్ట్రములందు అసెంబ్లీకి, రాష్ట్రీయ కాసనసభకుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారి కెక్కువ అవకాశములుబడినట్లు గాన్పించును.

మొయిమో, అక్టోబరు 22:—గాల్ సర్ చేయిబ్రాకటు మరతులు నిన్న సాయంత్రము సంతకుండి మొయిమో తిగి వచ్చి ఈ ఉదయం భామోకు పోయిరి. (అ. ప్రె.)

హిందోగం, అక్టోబరు 21:—రామవారం తాలూకాలోని నిర్మలదావాలో తాలూకాబోర్డు తాత్కాలికభ్యర్థకుడు పాపరాం ఆశ్రూపనర్మిల్ల యొన్నికలను నమోదుజేసి జిల్లామునసలు ఇంజంక్షను ఈ తీర్పు నిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

సం. రా. నామినేషనులు

స్వరాజ్యపక్ష యితరపక్షముల పోటీ విశేషములు

అక్టోబరు 28:—అక్టోబరు 28:—అసెంబ్లీకిని, కాసన సభకును యొన్నికలకు దాఖలుజేయబడిన నామినేషను కాగితము లన్నియును పరిశీలించబడిన పిదప చెల్లునని నేతుకునుగొనబడెను. కానిమామోజులలో చాలమందియొన్నికలనుండి యావసంహరిం చుకొందునని దెలియుచున్నది. అక్టోబరు 28:—పామనూర్ యేతర అసెంబ్లీ స్థానమునకు బాలు మోహనలాలు పోస్సినా (స్వ) మాన్సి ఈశ్వరకరణు (లిబరలు) గారలకు చుంది పోటీయందుకు ను. ఇదివరకే స్థానము స్వరాజ్యపక్షమువారికి, ఆయోగ్య ము స్థానములకు స్థానమునుండి అసెంబ్లీకి ముగ్గురభ్యర్థులుగలరు. ఈ స్థానముగూడ స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి పేరు నష్టిహాసనుగారిచే యిదివర కాక్రమింపబడియుండెను. వారు మరల నెన్నికలకు ని ల్చుటలేదు. ఆయినను మరియొక స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థిగలడు. మరయొక్కరును ఉపసంహరించుకొనక పోవుటవలన యిటుముగ్గు రకు పోటీయందుకును. ఆయోగ్య తాలూకాదాదుల పక్షమున అసెంబ్లీకి ఒక్క లాలా ద్రిలోకి నాధుగారు మాత్రము నామినే షను జేయవలెనని యొక్క కొనబడినట్లు ప్రకటించబడినది. కా సనసభ అక్టో మహమ్మదీయేతరఅభ్యర్థు స్థానమునుండి కల్లు కభ్యర్థులుగలరు. ఇందోకరు స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి యా, హిందూ సభ అభ్యర్థి గలరు. అక్టో జిల్లా మహమ్మదీయేతరదూరలం స్థానమునకుగూడ కల్లు రభ్యర్థులుగలరు. క్రిందటి కాసనసభయం డా యిది మరియొక స్థానమునందుండెను. అక్టో కామూరు ను స్థిం అగ్గును స్థానమునకు ముగ్గురు అభ్యర్థులుగలరు. ఈ స్థానము నకు స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి యుండెను. కాని యీసారి స్వరా జ్యపక్ష ము, మస్లిం లిగు, మంచి పలుకుబడి గల్గి యేపార్టీకి చెందని అభ్యర్థి ముగ్గురు పోటీ యుండును. అక్టో హద్దాయి, యూనో జిల్లాలనుండి కాసనసభ మహమ్మ దీయ భావనకుగూడ పోటీ చిత్రముగ నుండును. పోటీ దా గులు యొక్కకు సభ్యులుగవచ్చు గొప్పతాలూకాదాను సాంఘ పూత రాజా, స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి చాధరి ఖారీఖ్యానాను మగారుగలరు. బారా బండి జిల్లా మహమ్మదీయేతరదూరలం స్థానమునకు గాల్ రాయి రాజేంద్రబింద్యోకాఖాంగమల్రి, దాక్తున జయకరనాథమిశ్ర (స్వ) పోటీ జేయుచున్నాడు. వర్తమాన్ జిల్లానుండి ఎమ్మెస్సీప్రభు, రిబరలు వాయుకుడు చింతామణిగారు నామినేటు జేయబడిరి. వారికి నల్లురు పోటీదాదులు గలరు. ఇందుకో యిద్దరు క్లిరలో నుపసంహ రించుకొందురు.

ఖారీ లక్ష్మీపూరు మస్లిం స్థానమునుండి కాసనసభకు పింఛకులుయొక్కొన్న జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, ధూస్వామి యస్) యం. చాచియిల్లాగారు పోటీజేతుండి నెన్నకొనబడిరి. ఇం స. రాజ్యపక్ష మనకు సభ్యులు. అ. ప్రె.

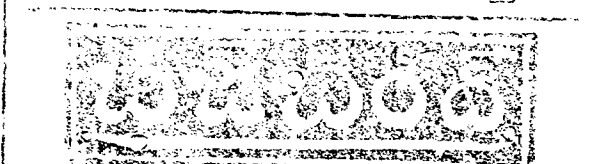
ఆయాధము

భవిష్యత్తును గురించిన, ధర్మన్యాయం బగు కన్నలు 5-కి మా-1-0-0. వై ప్రశ్న 1-కి ఆ. 0-4-0. డి. పి. చార్జి వేరు.

ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను విరమించుకొండి విలాసమునకు వ్రాయును:—

డి. కె. శతగోపాచార్యులు,

అంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరు త్తణి. తంబినిలారము:—“హనుమాన్” తిరు త్తణి.

నీడబండ్:—ప్రజామూల వీర్యమును గట్టిపరచుటకు అో ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమునుగాని మాత్రముతో గా పిచ్చును పులియించుచున్న దాదల తత్వం నిలిపివేయును. మహావీరులగు సభ్యులకునును పోలించి యావనయెంపం ను. మహావీరులగు సభ్యులు కంబుకంబులలో నరకమును అనుభవించుకొనుట అవధివిధించుచున్నది. ఈ కాలమునందును ఈ కాలమునందును సాధ్యముగా నెండు గాదు. నీడబండ్:—నీ 2-0-0 డి. పి. చార్జి వేరు.

100-1027 13, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేయుదు ఆంధ్ర రాష్ట్రము వోటులకు మోచురిక

రానున్న నవంబరు మాసము దేశముయొక్క భావినిని నిర్ణయింప నున్నది. పరాధీన దేశమును ప్రజాపక్షము ప్రభుత్వపక్షము తప్ప వేరొండుకట్టికి తావులేదు. సంసల కెల్లను తల్లియగు కాంగ్రెసు సంస్థ ముప్పదిమూడు కోట్ల భారతీయులపక్షమున చేజాచి మీతోడ్పాటు నాశించుచున్నది. తల్లిపిలుపు నాలించి జననియాజ్ఞ నొదల దాల్చి స్వీయధర్మమును నిర్వర్తించు కొను వారలే స్వరాజ్యమును సాధింపగలరు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంస్థచే నియమింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులు ఆంధ్రనాయకప్రవరు లీడిగన బేర్కొనబడినవారికే మీ వోట్ల నొసంగి కాంగ్రెసుపట్ల గల మీయనువమాన భక్తివిశ్వాసముల బ్రకటించి కృతకృత్యులు శంకు !

భారత శాసనసభ

గంజాము; విశాఖపట్టణము:— శ్రీయుత వరహగిరి వెంకట శోగయ్యగారు.
తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు:— ... ఆంధ్రదేశవరి టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు.
దత్తమండలములు; చిత్తూరు:— ... సి. దొరసామి అయ్యంగారు. (విజయము గాంచిరి.)
గుంటూరు; నెల్లూరు:— ... బత్తెని. పెరుమాళ్లనాయుడుగారు.
మదరాసు:— (మహమ్మదీయస్థానము) ... ఉత్తరము: ఉస్మా అలీషాకవిగారు.
" " ... దక్షిణము: సయ్యదు ముహ్మదాసాహెబుగారు (విజయ మొందిరి)

చెన్నై నగరము (మహమ్మదీయతరస్థానము)... శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

రాష్ట్ర శాసనసభ

గంజాము:— శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు;
... విశ్వనాథదాసుగారు
... ఉన్నవ రామలింగం గారలు.
విశాఖపట్టణం (నగరం):— ... వసంతరావు బుచ్చి సుందరరావుగారు,
(జిల్లా):— ... చింతలపాటి వేంకటసూర్యనరసింహారాజుగారు
... పూనపాటి కుమారవెంకటపతిరాజుగారు
గోదావరి (నగరం):— ... చావలి రామశోమయాజులుగారు.
(జిల్లా):— ... బిక్కిని వెంకటరత్నంచౌదరిగారు.
... కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు
పశ్చిమగోదావరి:— ... దండు నారాయణరాజుగారు,
... మోతే నారాయణరావుగారు.
కృష్ణ:— ... అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు
... కొల్లిపర సూరయ్యశాదరిగారు.
గుంటూరు:— ... పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు
... కోట జయరామరెడ్డిగారు.
నెల్లూరు:— ... ఆమంచర్ల సుబ్బు కృష్ణరావుగారు.
... పొణకా గోవిందరెడ్డిగారు
చిత్తూరు:— ... కొండూరు వెంకటశివరాజుగారు
కడప:— ... కె. కోటిరెడ్డిగారు
... ఎ. పరశురామారావుగారు.
అనంతపురం:— ... చీమలవాగుపల్లి నారాయణరెడ్డిగారు.
... చిన్న పడమల ఓబి రెడ్డిగారు.
కర్నూలు:— ... గాడిచర్ల హరినర్సయ్య మరావుగారు
బళ్లారి:— ... పి. శివరావుగారు.
చెన్నై నగరం:— ... సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు
... సి. యస్. గోవిందరాజు మొదలియ్యగారు
... పి. భక్తవత్సలునాయుడుగారు
... డాక్టరు. బి. యస్. మల్లయ్యగారు.
... (మహమ్మదీయస్థానము) అబ్దుల్ హమీదుఖాను
నెల్లూరు, గుంటూరు, చిత్తూరు:— (మహమ్మదీయస్థానము) [గారు
... మహమ్మద్ ఖాజా మొహదీన్ సాహెబుగారు
దత్తమండలములు:— ... నయ్యదు మొహదీన్ ఖదీగారు
చెన్నై నగర విశ్వవిద్యాలయము:— ... యస్. సత్యమూర్తిగారు (విజయ మొందిరి)
దక్షిణ ప్రదేశము పర్వతనాథము:— ... సి. గోపాలమినాక్షగారు

గోదావరిజిల్లా వోటర్ల మహాసభ

అమిలోత్సాహము ప్రబలుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

అనుభూతునం, అక్టోబరు 28:—నిన్నటిదినము ముమ్మడి వరము సమీపమున రాజుపాలెమున వోటర్ల మహాసభ జరిగెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను బలపరచుటకై ఈ సమావేశ మేర్పరచ బడెను. వేలకొలది పెద్దలైతలు మహాసభకు వచ్చియుండిరి. న్యాయవాదులశేతులు కూడ వచ్చి యుండిరి. రాజ మహేంద్రవరం తాలూకాబాద్ల అభ్యర్థులకు మరీస. సన్నగారు అభ్యర్థితహింబిరి. దాదాపు 20 మంది జన్మికువ తుమవారు సభకువచ్చి ఉపన్యాసముల కొన్ని ప్రశ్న లడిగిరి. వారు కొంత అల్లరిజేసిరి గాని మిగిలిన వారంతయు శ్రద్ధతోడ ను ఉత్సాహముతోడను ఉపన్యాసముల వినుచుండిరి. మహాసభ యందు సమావేశమైన వారందరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను బలప రచిరి. ఈ సమావేశమును జరిపి ప్రతినిధులకు భోజనపపతి సా కర్యములను చక్కగ నేర్పరచిన దాట్ల వెంకటరాజుగారు ప్ర శంసా పాత్రులు. (తంతివార్త.)

ఆంధ్ర దేశనిమ్నజాతులు

నామినేషనుల విచారణసభ

రాజమండ్రి, అక్టోబరు 28:—తూర్పుగోదావరి జిల్లా ఆది ఆంధ్రమహాజనసంఘ అభ్యర్థులకు కె. వి. స్వామిగారి క్రింది విధముగ రా. బ. యం. సి. రాజాగారి యుత్తరపుప్రకార ము ఆంధ్రదేశమునందలి నిమ్నజాతి నాయకులకును నామినేషె డు సభ్యులకును విజ్ఞప్తిజేయుచు అక్టోబరు 26 వ తేది వధ్యా వ్వాము 2 గంటలకు రాజమండ్రిలో కందకంవద్ద పాతకచ్చేరి బంగళాలో సభ జరుగుననియు, అందు తమజాతినామినేషనులు ఇతరవ్యవహారములగుర్చి చర్చజరుగునని తెల్పుచు ఆంధ్రదేశ రావలెనని కోరుచు తంతునంపుచున్నాడు.

జిల్లి, అక్టోబరు 28:—రోహిల్ ఖండు మూమెనుడివి జనసుండి మూరదాబాదు, మోల్వీమహమ్మదు యాహుబుగారు అసెంబ్లీకి పోటీలేకుండ నెన్నుకొనబడినటు మూర దా బాదు వార్త చెప్పుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—బొంబాయి కూర్గా మ ధ్య జి. వి. పి. రైల్వే నవంబరు 1 వ తేది నుండి విద్యుచ్ఛక్తిచే నడుపబడును. ప్రస్తుతము ఆవిరి, విద్యుచ్ఛక్తులచే పొగబండ్లు నడుపబడును. (అ. ప్రె.)

సత్యమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

బెనారసు, అక్టోబరు 22:—పురమందిర ప్రదేశమును సమావేశమైన మహాసభకు అమరనాథ బెనర్జీ గారు అభ్యర్థిత హింక సత్యమూర్తి గారు బాకా వాయింప ప్రారంభించెను. స్వతంత్రపక్ష కార్యక్రమమును విను ర్పించుచు దీర్ఘోపన్యాసమును గావించి, స్వాతంత్ర్యసమర మన ఉపన్యాసముల గావింతుటగాదని నుడిచెను. ఇంగ్లాండునందలి అన్ని రాజకీయపక్షములు, కాన్ఫరెన్సేలు, లిబరలు, లేబరు పక్షములు, భారతదేశము కాశ్వకపు బానిసత్వములో నుంచ వలయునని నిశ్చయించెనని తన అనుభవమును బట్టి తెల్పుచున్నా నని సత్యమూర్తి గారుబల్కిరి. కాసనోల్లంఘనమువలన మాత్రమే దొరతనమును లొంగదీయవచ్చునని సత్యమూర్తి గారు బల్కి రి. పోరుసలుపకుండు యీశ్రవంచములో ఎవ్వరును స్వాతంత్ర్య మును బడయలేదు. సుబానుచంద్రబోసు మొదలగు అరువదియొ వకుల విచారాలేకుండ చెరసాలలందు బెట్టుట మహావిపాదాంశ మని బల్కిను. కానుపురమందు గావింపబడిన కాసనసభానిర్వ మనము, ఉద్యోగబహిష్కారముల గూర్చిన తీర్మానములను తాలూ లజపతిరాయిగారు అంగీకరించెనని సత్యమూర్తి గారు బల్కిరి. కాసననిర్వమముచే హిందూసంఘ డే.యములకు నష్ట ము గాటిలెననుటకంటె ఘోరాస్పృశముజేదని లాలాజీకి సత్య మూర్తి గారు ప్రత్యుత్తరమొసంగెను. నియోజకగణము భారత దేశమందు మహాస్వామ్యస్థానమనియు, ఆస్వామ్యస్థానములో తాము అక్సిలు జేయుచున్నామనియు సత్యమూర్తి బల్కిను.

స్వామి సత్యదేవుగారు హిందూసంఘమును కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును గురించి ఉపన్యసించెను. (అ. ప్రె.)

దేశసందిగ్గసిలి-యువజనుల కర్తవ్యము

"జస్తిను" పక్షగార్వోత్తరములు-సాంఘికవిభేదోద్యమచౌక్యము

గో క్షే హా లు లో గొ ప్ప న భ

జాతీయ యువజన సమితి యజమాన్యమున కనివారము సాయంత్రము గోఖలే భవనమును గొప్ప సభ జరుపబడెను. శ్రీ ఓ. కందసామి శెట్టిగారధ్యక్షత వహించిరి. డి. కొలండై ఇ. కృష్ణాచార్యులుగారిలు యువజనులలో ఉత్సాహమును బురి కొల్పించు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ శ్రీ యస్. రంగసామి అయ్యంగారు

సభాగృహులను ఓ కందసామి శెట్టిగారు ప్రభుత్వమున ఉపన్యసించు "హిందూ" పత్రికా సంపాదకులకు యస్. రంగసామి అయ్యంగారు మరణాంతరము సభ్యులను బిలిపి తమ భూరిసంతాపమును ప్రకటించిరి. హిందూపత్రిక కేవలమొక వార్తాపత్రికయే గాక జాతీయసంస్థయైయుండె ననిరి. జి. ను బ్రహ్మచారియ్యగారిచే సంస్థాపితమైన నాటకములయ హిందూపత్రిక జాతీయవిలసనమున కంతయు పట్టు గొమ్మయై దేశీ యులవిశ్వాసమును పొందెనాయెను. కస్తూరి రంగయ్యంగారి చేతులనడి హిందూపత్రిక నిర్వహణభారము రంగసామి అయ్యంగారి భుజపల్లములపై బడినపుడు అయ్యంగారు కడు నైపుణ్యముతో నీరెందుసంవత్సరములనుండియు నిర్వహించిరి. తొంద్రయొక్క ప్రతిభా విశేషములను, హిందూపత్రికయొక్క ప్రతిష్ఠను సంతోషించుటయం దనవ్యసామాన్యమైరి. రంగసామి అయ్యంగారి వ్యాసములు జాతీయభావ గర్భితములై, అంగ భాషానిధులై వచ్చె దిచ్చును. రంగసామి అయ్యంగారి మరణము హిందూ పత్రిక గాక దేశమునకంతటికిని తీరనినష్టము ను గలుగజేసెనని బల్కిరి.

"హిందూపత్రిక సంపాదకులకు యస్. రంగసామి అయ్యంగారి అకాలమృత్యువునకై జాతీయ యువజన సమితివారు తమ అత్యంత పరితాపమును వెల్లబెట్టుచు కీర్తిశేఖర కుటుంబమునకు సానుభూతిని ప్రకటించుచున్నాడు" అనుతీర్మానమును యి. కృష్ణాచార్యులుగావపాదించుచు హిందూపత్రిక దేశమునకొనర్చిన మేల్లను గొనియాడిరి.

డి. కొలండై గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

సభ్యులందరు నిలువబడి తీర్మానము గేకగ్రీవముగ ఆమోదించిరి.

ఓ. కందసామి శెట్టిగారు

పిదప సభసమావేశమై ఉద్దేశములనుగూర్చి ఇట్లుపన్యసించిరి. జాతీయోద్యమాభివృద్ధికై జాతీయయువజనసమితిస్థాపింపబడినది. జాతీయోద్యమము ద్వైరముల గలిగియున్నది. ఒకటి దేశమునందలి సమస్తసంఘములనువ్యవహరించును. రెండవది విదేశీయుల హస్తములనుండి దేశమును రక్షించి ద్వైరాజ్యమును స్థాపించుటయే నైయున్నది. అందుచే జాతీయతను, స్వరాజ్యమునకు అనుకూలముగను, ప్రత్యేకసాంఘికయరభిమానము, అధికారార్థములకు ప్రతిహతులగును పనిజేయుచున్నాము. విమత్యము స్వరాజ్యమును చేకూర్చును. సాంఘిక విభేదములు అధికారార్థమునకు తావొసంగును. అందుచే నిజమును స్వరాజ్యమును నెలకొల్పవలయుననిన అధికారార్థమునేగాక సాంఘిక విభేదముల ప్రోత్సహించెడి ఉద్యమములతో గూడ పోరాడవలసియున్నది. అత్యంతోప్రవక్తారకమును కులవిభేదమును రానికీయములందు చొప్పింపరాదు. ఇదియే కాంగ్రెసుయొక్కయు జాతీయ యువజన సమితియొక్కయు ఆశయము.

కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణ సంస్థయా?

ఎన్నటికినిగాదు. కాంగ్రెసు అనేకు శిశుశైలమునరకు వ్యాపించిన ప్రధాన సంస్థగాని ఒక రాష్ట్రమునకు జెందినదిగాదు. సర్వసంఘముల కిందు సమానస్వత్వమును గలవు. అది బ్రాహ్మణసంస్థగాదు. బ్రాహ్మణేతర సంస్థయనగాదు. జాతీయ సంస్థ. సమస్తసంఘములను, మతములను కాంగ్రెసు తనలో నిమగ్నమొనగలను. సాంఘిక మతభేదముల కెల్లను అతీతమైనది. సహాయ నిరాకరణోద్యమము నలంను, జస్తినుపక్ష అందోళనలను బ్రాహ్మణుని యందలి స్వార్థపరత్వము నశించి జాతీయభావము వ్యాపించినది. ఇక బ్రాహ్మణేతరులందరి జస్తినుపక్షము కులవిభేదమును స్వార్థచింతను ప్రోత్సహించినది. బ్రాహ్మణేతరులందరి అంతర్భాగములో విభేదముల గలిగింబులకు కారణమైంది. నేను వెల్లాల మహాసభ సమావేశ పరపబడునా సమయ ఎన్నికల కొరకే గాని సంఘాభివృద్ధికిగాని, దేశాభివృద్ధికిగాక కాదు.

బ్రాహ్మణులందు కులవిభేదభావము క్షీణించుచుండ బ్రాహ్మణేతర లండీభావ మతితయించినది. వీరికి రెండువిధములకు సౌకర్యములుండెను. బ్రాహ్మణేతరులైనందును కాంగ్రెసులోను, కాంగ్రెసువాదులైనందును బ్రాహ్మణేతర సంఘములను వీరికి ప్రాధాన్యమియ్యబడుటచే తాము కాంగ్రెసును వదలి జస్తినుపక్షములో జేరిన స్వప్రయోజనములను వృద్ధిచేసుకొనుట కెక్కుడు అవకాశములందున కాంగ్రెసును వీడి కొందరు జస్తినుపక్షమునందు జేరిరి. వీరు స్వార్థముగ తెలివి గల వనిని జేసి నను ప్రజల విశ్వాసమునకు దూరమైరి. ప్రత్యేకసాంఘికాభిమాన మున్నిసంఘములకును గలను. ఈ ప్రత్యేకాభిమానము విదేశీయ పరిపాలనలను ఇనుమడింపజేసినది. జాతీయత, విమత్య భావము, సాంఘిక న్యాయము, స్వాతంత్ర్య సందేశములను కాంగ్రెసు ఉద్బోధించుచున్నది. స్వరాజ్య మొసంగబడిన బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరు రిద్దరును ప్రజాభావాలభ్యున్నతులకు బాధ్యులయ్యెదరు. పరిపాలనా బాధ్యత జేయుట కొసంగబడిన ఈ కులవిభేదములు చాలవరకు సమసిపోవును.

పిదప ఉపన్యాసమును జస్తినుపక్షమునందు కాంగ్రెసును దూషించుటను ఖండించుచు శ్రీచాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి సమస్తవత్సమును, నిష్పాక్షిక స్వభావమును జరించి అట్టి వారిని తూలనాడుట మహాపాపమని బల్కిరి. బ్రాహ్మణేతర యువ సంఘాపనను ప్రోత్సహించినవారిలో అయ్యంగారికరు. కాని బ్రాహ్మణేతర నాయకులు విదేశీయాధికారవర్ధముతో గల నిన పిదపనే అయ్యంగారు బ్రాహ్మణేతర పక్షము నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. బ్రాహ్మణేతర నాయకులకు సర్. పిట్టేశ్వరగారయ శ్రేష్ఠిగారు నిబిత్ వైవాహికవిల్లునకు ప్రతిహతులై యుండునపుడు, బ్రాహ్మణ ప్రాతిహతులయైనను పాటింపక శ్రీనివాసయ్యంగారు రావిల్లును బలపరచిరి. వారి స్వార్థత్వము, వారి ప్రజానీతి, వైర్యసాహసాది గుణాలు లన్నియు వారిని దేశీయ మహాజన సభాభ్యుత్థావనికి అడ్డుతమక జేసినవి. (హర్షము) అట్టిత్యాగధనునకు ప్రత్యర్థిగ నిలచినవారెవరు? అయ్యంగారి సమమునానించిన వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు, వీరు తమ క్రొత్త మత విభావములచే మరచిపట్టుచుండును. యస్. కె. దత్తా, కె. జి. పాలు, హెచ్. సి. బాలసుందరం మొదలగు ముద్రసిద్ధ భారత క్రొత్తపులు సంఘవిభేదోద్యమమునకు పరచుభిరోధులై జాతీయతను బోధించుచుండ చక్రయ్య శెట్టిగారు కాంగ్రెసును వీడి జస్తిను పక్షము నుతగగొనుట హేతుమని తోచక మానదు.

యువకుల కర్తవ్యము

దేశముపై పరిస్థితులను బోధించుచు యువజనుల కర్తవ్యమేమి? సాంఘికవిభేదములను సమయ జేయువలెను. త్రికరణముల జాతీయ భావన్నా ప్రత్యేక మొనగవలెను. ఎల్లరును భారతవర్షమే యొక కుటుంబముగను అన్ని సంఘములవారందు సమన హక్కులు గల సోదరులుగను మెలంపటావశ్యకము. ఈయువ జన సమితియందు చేరువారు ఎన్నికలందు కాంగ్రెసుకు జయ మొనగూర్చుటయే గాక తాము ఏ ప్రత్యేక సంఘమునకు జేరిన వారమని మరచునట్టి ఉన్నత దృక్పథము నలవరచుకొనవలెను అని బల్కిరి.

శ్రీ డి. కొలండైగారు

మట్లాడుచు వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు కాంగ్రెసును వదలుట వలన భావ్యములై పొట్టు ఊదనబట్టుచున్నది. క్రొత్తన మతమును కాంగ్రెసు రెండును నిష్కలంకమాయెనని బల్కిరి. చక్రయ్య శెట్టిగారు క్రొత్తనమత స్వీకారానంతరము మూడు చర్యలను మార్చిరియు స్వసంఘముచే వారికెట్టి సలుకుబడిగాని లేదనియు బల్కిరి. భారత క్రొత్తపులు దేశభక్తియందే సంఘమునకు వెనుదీయుట లేదని బల్కిరి. (హర్షస్వము)

పరిధీన జాతికి జాతీయతవిషయ శిరోక తింపు ఉండజనదు. భగవంతుడు బ్రిటిషువారిని తెల్లపట్టితోడను, భారతీయులను ఎల్లపట్టితోడను సృజించియుండెదరు. బ్రిటిషులు భారతీయులపై యజమానముగ నుండుటకెట్టి హక్కుగలదెను. బ్రిటిషువారు భారతీయులకు తమకై తాము స్వరాజ్యమును ప్రసాదించెను. భారతీయులు తమఉద్ధోగిని తెలిసికొని తమ ఇము కి కై తామే పొట్టు ఇడవలెను. అట్లుస్వార్థత్వమును క్షీణింపజేయుట.

తో కృషిసముప్రసక్తము దేశమునందొక కాంగ్రెసువ పే. పిన్నులు కొలండై గారు వివిధచేతములందును స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడినది యువకులచేయని తెలుపుచున్న వైనా, తుర్కీ, ఈజిప్టు, బంగ్లాదు యువకులచేయని నిదర్శనముల పెక్కింటికి గన్పరచిరి. నవీనచరిత్రనిర్మాత లకు జస్తిపాపా, మునుగానీ మొదలగు ప్రఖ్యాత నాయకులకు బాసటగ నిలిచినవారు యువకులచేయని బల్కిరి. బంగ్లాదుదేశస్వాతంత్ర్య ఉద్యమ నాయకుడు జిబరగారూ "దైర్యసాహసముల గలిగి స్వాతంత్ర్యమునకై జీవితుల గోల్పోవుటకైనను వెనుదీయని పదుగురు యువకుల మౌనమో ఒక్కొక్కనవలెనో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి మాదభాగములను వదలకై వదలన" బల్కిరి. (హర్షము) ఉత్సాహమున పరిశీలించు యువకులవలన దప్ప ముందువెనుక లాలో చిరు ముప్పగివారిలన సామ్రాజ్యములు నిర్మంపబడియుండలేదు. స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు ఉత్సాహమే మూలాధారము. కావున యువజనుల సానుభూతిని తోడ్పాటును బడయుటకై ఈసమితి స్థాపింపబడినది.

ఎరిజలెట్టు రాణి రాజ్యము జేయుచు ఇంగ్లాండులో కాథలిక్కు, ప్రాటెస్టెంట్లు మతస్థుల పోరాటమునకుండును మన దేశమునందలి శ్రేష్ఠ హిందూమహమ్మదీయులకును తీవ్రముగ లేవు. భుద్రాను గవర్నరుగారు సాంఘికపక్షములను నిరసించెను. అటులండియు చెన్నరాష్ట్రముందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మైమమము జస్తినుపక్షముచే రేగబట్టబడుచున్నది. శ్రీనివాసయ్యంగారి బోలు కాంగ్రెసునాయకులవలన ఆ యుద్యమము నశించి పోవుచున్నది. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ వాదములందు మునిగి జాతీయోద్యమమును విడనాడిన తరతరములకును దేశమును క్షిని బడయుచుండు. కావున యువకులెల్లరును కాంగ్రెసు సందేశమును ఇంటింటికి గొంపోయి దేశమోక్షమును జేమాడ్చుడని బల్కిరి.

(హర్షస్వములు)

కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నిర్బంధించుట

ఈసమయమున యి. కృష్ణాచార్యులుగావ పట్టాపాలీను వారొనర్చిన ఒక కార్యమును సభ్యులకు తెల్పినపుడు సభ్యులందరూ దీనిని విచరింప వలెదేశమును గలిగించెను. 18 వ డివిజను (కెవి.కె. జేసి) లో కొందరు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు జాతీయగీతములను బాడుచు పీఠులకుంట తిరుగుచుండ పోలీసు వారు వారిని అరెస్టుజేసిరిని కృష్ణాచార్యులుగావ తెల్పుచు దేశభక్తిగీతముల బాడు యువకులను బట్టి నిర్బంధించుటలో ప్రభుత్వము ఆమానుషముగ ప్రవర్తించిరి. (అనిమానము) మానమున కేకలు) ఇందులకు సమాధానముగ యువజనులెల్లరు దేశీయగీతములను బాడుచు పీఠులకుంట సందరించి ప్రభుత్వము నెదుర్కొనవలెనని బల్కిరి. (వినుచు వినుచు)

"కాంగ్రెసు భజనపఠముల నిర్బంధించినందులకు పోలీసు వారిచర్య మిగుల గర్హ్యమని తలంపుచు పొదల ప్రాధిమికహక్కులతో పోలీసువారు జోక్యము గలిగింపకొనుటను నిరసించుచు నొక తీర్మానము డి. కొలండై గారి యుపపాదనపై సభ్యులచే అత్యుత్సాహముతో సంగీతంపబడెను.

అత్యుత్సాహ సభను ముగించుచు పోలీసువారు రానర్చిన ఈ చర్యలను జస్తిను పక్షమునకు ప్రభుత్వమునకు గల సంధి స్పష్టమునుచున్నదియు కాంగ్రెసువారు దైర్యమును గోల్పోక అత్యుగౌరవముతో తిరిగి నరీతి ప్రస్తుతర మియగలరని బల్కిరి.

అంతట సభ ముగింపబడినది.

ఇక స్పెక్టరు జనరలు ఆర్కైవేజిగారు:— ఇం

యను పోలీసుగృహమును రిం ఏంట్లు నేనజేసి ప్రాంత ఆక్రమణిగారు ఇం స్పెక్టరు జనరలు నిన్న రాత్రి బొంబాయి మీద ఇంగ్లాండువలెయిరి. వారిని సాగనంపుటకు చాలమంది ఉద్ధిగలు స్త్రీమనుకు వచ్చిరి. హామిల్టన్ గారు, బ్రామర్ గారు, వీనెస్ గారు, వ్యా. బాక్స్ గారు, కాలిముల్లాసాహెబ్ గారు, భవానందంపిట్టెగారు మున్నగువారు వచ్చియుండిరి. టేబిలకి ప్రాబంధంలు జేసిరి. వీరు 27-8-1890 కే ఉద్బోధమునందు చేరిరి.

(ఆ.పె.)

గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారికి సన్మాన

జాతీయసమితి సభకు ప్రతినిధిగా బోయినచిన్న గౌ. సి. రామస్వామి అయ్యంగారికి యాదినవ పేర్కొనబడిన పురజనుల తరపున దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామ సంఘభవలందు గిరి వలేడి కనివారము సాయంతాలము 5||80 Xం స న మొసంగెదరు:— సి. ఇ. వ్రుమన్. పి. ఎస్. శివసా అయ్యరు, సర్. ముత్తయ్య శెట్టిగారు. సర్ హాన్సి ఇనే గారు, డి. బ. భవానందం పిట్టెగారు, డి. స్కామ్లు బ్రిజ డి. బి. జి. చతుర్నాభదాసు సి. అల్లులు హాకీము, హా ఓక్లి, టి. ఆర్ వెంకట్రామయ్య శాస్త్రి, డి. కె. పెలా ఎస్. వి. రామస్వామి ముల్కాయ్య, రా. బి. వి. మణి ముల్కాయ్య, గౌ. బాబ్బిలి రాజాగారు. సర్. మాగ్నా సర్ అన్నా సతేశెట్టిగారు డి. బి. రామచంద్రయ్యరు జమహమ్మదు డి. జి. డి. రంగారావుగారు అల్లాడి కృష్ణ సయ్య, డి. ఎఫ్. మాకులండు, ఆర్. ఎ.క. అంగరు, డి. పరాధానం నాయకు- డి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యంగారికి సన్మానము. జి. ఎ. న. గుగారు.

చెన్న విశ్వవిద్యాలయ నెనెటు సభ

ఇతర సభ్యుల తీర్మానములు

తుదిదిన సమావేశము

చెన్న విశ్వవిద్యాలయమువారు శనివారము మధ్యాహ్నము 2 గ. 30 నిమిషము తిరిగి సమావేశమైనపుడు ఇతర సభ్యుల తీర్మానములపై చర్చ జరిగెను. 5 గంటలకు, కార్యక్రమపట్టిక యందలి విషయములన్నియు పరిష్కరింపబడిన తరువాత సమావేశము ముగింపబడెను. వై. సుబ్రహ్మణ్యం నుగించుచు- రాజోవు దేశము ఎల్లప్పుడు సరిగ్గా నిలిచి యుండు సమావేశములు-సభ్యులందఱును కార్యనిర్వహణమునందు గవ్వరచిన సహకారమును, అన్వేషణమును ప్రశంసించిరి. సభ్యులందఱును పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు బహుళు చిహ్నము, వై. సుచాన్యలకు సభ్యులయైనందుల గవ్వరచిన సోమర భావమును ఓరీమి ప్రశంసించిరి.

ఆర్థిక నిబంధనల సేర్పరుచుటకు ఉపసంఘము

“ఆర్థిక పరిపాలనానిబంధనల సేర్పరుచుటకు దని లోక లుంగును లెక్కల కేరీయముగొగి గావించిన నూతన నామోదిం చువలెననియు, 1920 ఏప్రిలు మాసారంభమునుండి 1926 సం॥ సెప్టెంబరు మాసారంభమువరకును విశ్వవిద్యాలయ లెక్కల పరిక్షించుటకు- విశ్వవిద్యాలయపరిపాలనమును సౌమ్యముగ నిర్వహించుట కనుకూలమును ఆర్థికపరిపాలనా నిబంధనల సేర్పరుచుటకు 7 గురు సభ్యులగుల ఉపసంఘము సేర్పరుపవలెననియు ఆమాచుల సేవకలను 1927 జనవరి మాసారంభములోగా సిండికేటున కలపవలెననియు, సిండికేటుచు వాసిపై లెమ యధి ప్రాయముల డెబువులు రాజోవు సెనెటు సమావేశమున నుంచ బలపరచియు తీర్మానించుచున్నాడు.”

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు వై. తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు ఇదివరకవలెగాక, క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయ కాసనముక్రింద ఆర్థికపరిపాలననుండు విశ్వవిద్యాలయమునకే యుగగదాగెనని నుడిచిరి. అందుచే విశ్వవిద్యాలయమువారికి కొన్ని ఆర్థికనిబంధన లుండవలెను. ప్రతిపాదకు డింకును మాటలాడుచు ఏయేవిషయములందు నిబంధన లెత్తవలెనో నిరూపించిరి. స్థానిక సంఘముల నిబంధనలందవలె దుర్వ్యయము లొనర్చినయెడల, సెనెటుసభ్యులపై సర్చార్ల జేయుటకు కాసనమునం దధికార ముండవలెనని. అందుచే కొన్ని నిబంధనలుండవలె ముఖ్యము.

కె. ఎస్. కంకటరమణిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి.

కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యునుగారు మాటలాడుచు 1920-21 నండి 1926 సం॥వరకు జరిగిన లెక్కలనుగురించి ఇదివరకు పరీక్ష జరిగి సరిగ్గా నున్నట్లు ఆడిటరులచే అంగీకరింపబడెననియు వానినిగురించి తిరిగి పరిశోధనజరప నక్కరలేదనియు ఆభాగము నుపహరించుకొనవలెననియు గోరిరి. సభవారి అనుమతిపై ప్రతిపాదకు డాక్టర్ గారు సుపసహరించుకొనిరి.

విశ్వవిద్యాలయ తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు వై. తీర్మానమును నిబంధనల రచించుటకు రా. బి. కె. పి. రామనాథఅయ్యరు, కె. ఎస్. వెంకటరమణి, డి. వి. ముత్తకృష్ణఅయ్యరు, వా. రావు సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరు, చిన్నలింపిల్ల, కె. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారు సుపసంఘముగ నియమించుట ప్రతిపాదించగా నంగీకరింపబడెను.

అకడమికు కాన్సిలులో హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులకు ప్రాతినిధ్యము

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు ముగ్గురు హైస్కూల్ డిప్యూటీ మాస్టర్లు అకడమికు సంఘమునందు సభ్యులగునందుకు కవకాశమును, విశ్వవిద్యాలయ కాసనమును సవరింపవలెనని ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుట తీర్మానము సుపపాదించుచు ప్రస్తుతము హెడ్ మాస్టర్లకు ఎట్టి అవకాశమును లేదని నుడిచిరి.

పి. పట్టాభిరామఅయ్యునుగారు తీర్మానమును బలపరుచుచు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు, హెడ్ మాస్టర్లు విశ్వవిద్యాలయోద్యోగులగుననియు, అందుచే సెనెటువారు హెడ్ మాస్టర్లను కడమికు కాన్సిలులోకి ఎన్నుకొనవచ్చునని వ్యాఖ్యానమున వివరించుచు మరల విశ్వవిద్యాలయమువారు మరెయిక విధముగ వ్యాఖ్యానమునెన్ని, హెడ్ మాస్టర్లు కట్టియవకాశము లేకుండ జేసిననియు నుడిచిరి.

వా. రావు సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులందఱును ఈయర్హత నొసగవలెనని గోరిరి.

కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యునుగారు : విశ్వవిద్యాలయ కాసనమునకు గావించదలచిన సవరణలన్నిటిని విచారించి ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు చేయుట కొక యుపసంఘమును నియమించుట మంచిదనియు, ఈ తీర్మానమును గూడ సదరు ఉపసంఘమునకు పంపవచ్చుననియు నుడిచిరి.

బాలసుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు తీర్మానము బలపరుచుచు, ప్రతిపాదకును విషయముయొక్క యర్హతనర్హతలగురించి చర్చించవలెనని నుడిచిరి.

డా. లక్ష్మీనారాయణ మొదలియాడుగారు ప్రతిపాదన యెడల తనకు సానుభూతి గలదనియు, అయినను బాగా నాలోచించిగాని ఇట్టి విషయమును నిర్ణయ మొనర్చగూడదనిరి.

జె. సి. వార్మిగారు రీవిషయమును సిండికేటునకు పంపవలెనని దని సవరణ సుపపాదించిరి. సవరణ సభవారిచే నంగీకరింపబడెను.

పట్టభద్రుల రిజిస్ట్రేషను నిబంధనలో మార్పులు

విశ్వవిద్యాలయ నిబంధనలలో 6 వ అధ్యాయము 7-(1) నిబంధనయందు “పట్టభద్రుల డైరీ” అనుపదముల తొలగించి “పట్టమునందు కర్తృత్వ సంపాదించినవీటు” అనుపదముల జేర్చవలెనని కె. ఆ. రామస్వామి అయ్యునుగారు సుపపాదించుచు, ప్రస్తుతము కాన్సిల్ చేయవలెనని పట్టము పుచ్చుకొనిన తరువాత ఆరు వత్సరములవరకు పట్టభద్రులు రిజిస్టరు జేసికొని వోలు జేయుటకు వీలు గలుగకున్నదనియు, పరీక్షయందు తీర్మానంబులకు 6 వత్సరములకు రిజిస్టరు జేయించుకొనటకు పట్టభద్రుల కవకాశము నొసగుటకు తా నీవవరగాను చెచ్చితి ననియు నుడిచిరి. ప్రస్తుతము పరీక్షయందు నెలకొన్న తీర్మానంబులను నిర్వహించువరకు పట్టమును పుచ్చుకొనినవారు చాల నుండి గలరు. వారు పరీక్షయందు తీర్మానంబుల ఆరువత్సరముల కాలమునకు రిజిస్టరు జేయించుకొని వోలు జేయుట కధికారములేదు. ఈ అరువత్సరముల వ్యవధి పట్టపరీక్షయందు తీర్మానంబులను నిర్వహించునది గాక, పట్టమును పుచ్చుకొనిన దినము నుండి లెక్కించుచున్నాడు. ఈ అసౌకర్యమును తొలగించుట కీవరగా ప్రతిపాదించబడెను.

కొంత చర్చ జరిగినపిదప తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

“30 వ అధ్యాయము 7 (సి) నిబంధనయందు ‘లేక విద్యార్థి సంస్కృతిముగాక నురేండు ఆధులభావలు’ అను పదముల జేర్చవలెను. ‘మదరాసు కలాశాలయందు బి. ఎ. తరగతిలో ‘6 వ సూపు ఉరియాను’ గైకొను విద్యార్థులను కలాశాలయందు హాజరు పట్టి నిబంధనను మినహాయించవలెను’ అను ప్రతిపాదనలను శివరావు రథోగా సుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానములను అకడమికు కాన్సిలువారి అభిప్రాయార్థ ముంపుటకు సభవారు తీర్మానించిరి.

ఇతర పట్టభద్రులయొక్క బహిరంగ విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు

ప్రజల యుపయోగాగ్రహము మొదటి తరగతి కలాశాలున్న ప్రదేశములన్నిటియందును (1) సైన్సునందు అధునిక అభివృద్ధి (2) ఆర్థిక సహకారవిషయముల గురించి రాబోవు వత్సరమున నుపన్యాసముల సేర్పరుచుటకు అకడమికు కాన్సిలు తోడను అనుబంధ కలాశాల సంఘముతోడను సంప్రతించి ఎటు లానవ్యవహరించినది సిండికేటువారికి శిఫార్సు చేయుచున్నాడు” అను తీర్మానమును ఆర్. న్యాయినాథ అయ్యునుగారు సుపపాదించుచు ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయమున వివిధావతులతోగాని ఉపయోగపడుట లేదనియు విశ్వవిద్యాలయమును ప్రజాసామాన్యమున కంకకును ఉపయోగకరముగ జేయవలె ననినయెడల ఇట్టి బహిరంగోపన్యాసముల సేర్పరుచుట అవసర మనియు బడేశము విశ్వవిద్యాలయములవారిదివరకే ఈ కార్యమును ప్రారంభించి చాల అద్భుతముగ ఫలితముల సాధింప గలిగిననియు నుడిచిరి.

సి. జె. వార్మిగారు “(1) సైన్సునందు బాధునిక అభివృద్ధి (2) ఆర్థిక సహకార విషయములగురించి” అనుపదములను తొలగించవలెనని సవరణ సుపపాదించిరి.

సవరణతో గూడ తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ఉద్ధాభావకు ప్రోత్సాహము

ఉద్ధాభావకునికి అనురంభింపబడినట్టియు ఉద్ధాభావయందు రచించబడు ఉద్బోధములను బహుమానము లొసగుటకు రు 800 లను ప్రత్యేకింపవలెనని అబ్దుల్ హమీదు ఖాన్ గారు సుపపాదించిరి. దేశమునందు దేశభాష విశ్వవిద్యాలయముల సేర్పరుచుట నాదర్శముగ నందరును అంగీకరించుచున్నార. అట్టి ఆదర్శము నందుట కిందులన ప్రారంభించినవార మగుదుము.

డి. బి. జి. నారాయణసామియెట్టిగారు బలపరచిరి. వా. రావు సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు ఉద్ధాభావను అభివృద్ధిపరుపవలె నని ఉద్ధాభాషాభిమానులు గోరునెడల వారు ప్రత్యేకముగ విరాళముల నొసగవలెనేగాని సెనెటువారి కిట్టివర్గానుల సంపుట భావ్యము గాదనిరి.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు మాటలాడుచు, ఓరియంటలు ఇన్స్టిట్యూటు నిడివరకే విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రారంభించిననియు, అవిద్యాలయమునందు ఉరుదు, హిందూస్తానీ భాషలపై రు 4000 లు వెచ్చింపబడు ననియు, వేరుగా నీతి ర్యానము అవసరములేదనియు నుడిచిరి.

ప్రాఫెసరు కాండేతుగారు ఈ తీర్మానమును, పరసీయవిషయ నిర్ణాయక సంఘమువారి యభిప్రాయార్థము పంపనని సవరణ సుపపాదించిరి. ఎ. లక్ష్మీనారాయణ మొదలియాడుగారు సవరణను బలపరుచుచు తీర్మానము చాల స్పష్టమైనదనియు, ఈ మొత్తము సెనెటు వెచ్చించుట యుత్తముగా కనుగొనుటకు పరసీయవిషయనిర్ణయసంఘమువారి అభిప్రాయ మన సరమని నుడిచిరి.

కాని కొంతచర్చ జరిగినపిదప కాండేతుగారు తమనవరణ సుపసంహరించుకొనగా, అసలు తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

యునాని, ఆయుర్వేదవైద్యములకు డిగ్రీలు సేర్పరుపవలెననియు, ఎఫ్. ఎల్. పరీక్షను గోల్డ్ మెన్ యనారు తిరువేండ్రమునందువలె బి. ఎల్. తరగతియందు జరుపుటకు సౌకర్యములొసగవలెననియు, అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ గారు నోటీసు నొసగినతీర్మానములు నిబంధనలకు విరుద్ధముగ నున్న వను కారణముచే త్రోసవలెననియు.

పరిశోధనపరిశోధనముల దిద్దుటకు నిర్దేశాలు

“3 సెక్సీ డిగ్రీయందు బహుమానము లొసగుటకు పరిశోధనములను దిద్దుటకు - ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో లేనివాని - నూచింపబడు అయిదుగురు పరీక్షకుల బోర్డునుండి- పరీక్షకులగు నియమింపవలెనని” ఎస్. ఎస్. నూర్నారాయణ కాన్స్ట్రీగారు సుపపాదించిరి. కాని- ప్రస్తుతము సిండికేటువారు ఇంచుమించు ఇదేపద్ధతి నవలించుచు న్నారనియు- పరీక్షకుల నియమించుటకు పూర్వము పరసీయ విషయ నిర్ణయసంఘాధ్యక్షునితో సంప్రదించునందుండి రనియు తెలిపిన పిదప ప్రతిపాదన ముపసంహరించుకొనబడెను.

తమిళ అకాదమి నిఘంటువు

“తమిళ అకాదమి నిఘంటువును ఒక్కొక్క సంపుటమును ఒకటిన్నర రూపాయి చొప్పున విక్రయింపవలెను అని ఎస్. ఎస్. నూర్నారాయణ కాన్స్ట్రీగారు సుపపాదించుచు, ప్రస్తుతము గురభికముగ నుండుటచే నీగ్రంథములు చెల్లుబడి యగుటలేదని నుడిచిరి.

కె. బాల సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యునుగారు, “మొదటిరెండు సంపుటములను సంపుటము 1 కి రు 2 ల చొ॥ నను, తరువాతి సంపుటములను రు 1 చొ॥పునను విక్రయింపవలెనని సవరణ సుపపాదించిరి.

సవరణతో తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ద్రవిడభాషలలో వచనరచనల ప్రోత్సహించుట

విద్యావ్యాప్తికి (తమిళ, తెలుగు, మలయాళ, కన్నడాది) దక్షిణ భాషామయము దుర్లభమున వచన గ్రంథము లవసరమనియు, ఇట్టి గ్రంథరచనను ప్రోత్సహించుటకు గాను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు రు 50 వేల విరాళము నొసగవలెనని దని ప్రభుత్వమువారిని గోరవలెననియు, కె. ఎస్. వెంకటరమణి గారు సుపపాదించుచు, ప్రస్తుతమున దేశభాషలద్వారా విద్య గలపవలెనను అభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నదనియు, విద్యాంగములొత్తిగాక - గతపట్ట ప్రభా నోత్సవ సమయమున ఈ విషయముయొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పిననియు నుడిచిరి.

అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ గారు తీర్మానమున తెలుగు భాషను తొలగించి అస్థానమున ఉద్ధాభాషను జేర్చవలెననియు, తెలుగువిషయ చూరగ్ర విశ్వవిద్యాలయము శ్రద్ధ పుచ్చుకొనగలదనియు, ఈ మార్పును గురించి ఆలోచించుటకు నీ ప్రతిపాదనను అకడమికు కాన్సిలునకు పంపవలెనని దని ప్రతిపాదించిరి.

ముత్త కృష్ణయ్యగారు సవరణను ఎదుర్చుచు, దక్షిణ దేశమున చాలమంది ఆంధ్రులగుననియు, అందుచే ఆంధ్ర భాషను తొలగించుటకు వీలులేదనియు చెప్పిరి.

బుర్రా సర్వసారాధికారిగా సవరణ చేయవలెను, ఈ తీర్మానము అకడమికి కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా ప్రభుత్వమువారికి పంపుటకంటే పెనెటువారే పంపుట ఎక్కువ గంభీరముగ నుండునని నుడివెరి.

సవరణ కోరినను బట్టిబడగా పేరిపోయెను. మొదటి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

సి. కె. ముద్రాపాత్రాధికారిగా రుగ్మణి తీర్మానము సవరించుటకు మూడు తీర్మానముల నుపపాదించిరి. కాని వానిని మొదట సి. కె. టు వారు విచారింపవలెను గాని పెనెటువారు విచారింపరాదని నిబంధనలందు విధింపబడియుండుటచే తీర్మానముల క్రమమైనవి గాదని త్రోసివేయబడెను.

వి. ఎల్. పరిశీలన వైద్యులములవరకు నిలిపివేయవలెను

“న్యాయవాదవృత్తియందు సమర్థ మధికమై పోవుట చేతను అందులను చాల దుష్కృతములు గలుగును గనుకను 1928 సం॥ నుండి అయిదు వత్సరములవరకును వి. ఎల్. పరిశీలన, వి. ఎల్. పట్టప్రధానము నిలిపియుంచవలెను” అని సి. కె. ముద్రాపాత్రాధికారిగా రుపపాదించుటకు లేచిరి.

అధ్యక్షుడు: మీరీ తీర్మానమును నిజముగా ఉపపాదించుట కుద్దేశించితిరా?

సి. కె. ముద్రాపాత్రాధికారిగా రుగ్మణి తీర్మానము నుపపాదించుచు, లాడ్గ్రీవి నీవిధముగ నిలిపివేయుట కిదియే ప్రధానము. వారినివర కొకప్పుడు 18 వత్సరములవరకు లాడ్గ్రీవి నిలిపియుంచినదియు, తానంత గోరుటలేదనియు, అందువత్సరములవరకు నిలువవలెనని మాత్రమే గోరుచున్నాననియు నుడివెరి.

ప్రతిపాదకుడు కూర్చొనిన తరువాత తీర్మానముపై హాస్యజ్ఞనకమగు చర్చ జరిగెను. ప్రా. పె. శుభ కాండేతుగాడు వ్యవయ పూర్వకముగ నీ తీర్మానమును ఆమోదించుచున్నానని నుడివెరి. (నవ్వు) అయిదువత్సరములకంటే నింకను ఎక్కువకాలము ఆపవలెనని ప్రతిపాదకుడు గోరలేదనియే తన కసంతృప్తిగ నున్నది. (నవ్వు) పెనెటు సభలోనే-ఒక్క కాన్ఫ్రెన్సువద్దకిని గురించి చర్చ వచ్చినపుడు న్యాయవాదులు బయలుదేరి గంటలకొలది పూర్వకముగ సిద్ధాంతముల గావించుచుండుట గొందరున్నాము. న్యాయవాదులు స్వల్పముగ గల ఈసభయందే వ్యవహారములుండగా అంతా న్యాయవాదులేయుండు న్యాయస్థానమును మరెట్లుండనో యూహించుటకే దుర్భరముగ నున్నది. (నవ్వు) న్యాయవాదుల యందు నిర్భాగ్యపారసమ్యమునబట్టి డిగ్రీలనిలుపుటకు ఉపపాదకునకు ఒక్క కలకత్తా నిదర్శనమేగాదు, అంతకంటే ప్రాచీన నిదర్శనములుగూడ గలవు. రష్యా చక్రవర్తియగు “పేటరు” ఒకతూరి ఆంగ్ల నేతనును సంవర్షించినపుడు, బాబులుగట్టి జనులను న్యాయవాదుల గంపులనుగాంచి, వారిలో నిర్భాగ్యపారసమ్యము యెంతటిధికముగ నుండనోయని ఆశ్చర్యకరము, తిరిగి తన దేశమునకు వెళ్లినతోడనే-తన దేశమునందున్న ఇద్దరు న్యాయవాదులలో నొకరిని ఉరితీయించెనట. (పకపక నవ్వు) ఇప్పుడు న్యాయవాదులను ఉరితీయవలసిన దని నామిత్రుడు గోరుటలేదు. తీర్మానము చాల సమంజసముగ నున్నది.

బుర్రా సర్వసారాధికారిగా తీర్మానము చేయవలెను, కాండేతుగాడు, ముందుగానే న్యాయవాదవృత్తి వద్ద మరెయొక వృత్తిని గైకొని - ఏ రష్యాచక్రవర్తియో వచ్చి తన నుడివేయకుండ-తన కంతముగా నాపాడుకొనినందుల కభీంచించిరి. (పకపక నవ్వు) నిర్భాగ్యపారసమ్యమునుగించి ప్రతిపాదకుడే నుడివెను. లాకలాకాల - నిర్భాగ్యపారసమ్యము నెంతబాగుగ పరిష్కరించుచున్నదో అతను గవనించినట్లులేదు. మన విశ్వవిద్యాలయమువారిచే తియ్యబడేయబడి, పనిలేక తిరుగుచున్న వందల కొలది పట్టభద్రులకు - లాకలాకాల - రెండువత్సరములవరకు చేతినించ పని కల్పించుచున్నది. (పకపక నవ్వు) సర్వసారాధికారిగా ముగించుచు ఈ తీర్మానమునే సభయందే వ్యవయము నిజముగ పరిగణించుట లేదనిరి.

కె. రామని మోసముగారి ప్రతిపాదనవైన సభ అంతటితో ముగింపబడెను.

వైసు ఛాన్సలరు

సభను ముగించుటకు పూర్వము సర్ ఆర్. వెంకటరత్నమునాయుడుగారు (వైసు ఛాన్సలరు) మాతన మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పెనెటు సభ కొలదికాలములోనే ముగియ

అఖిలభారత మహమ్మదీయుల విద్యాసభ

(అసోసియేటెడ్ ముస్లిం స్టూడెంట్స్)

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:—క్రిష్ణమునూరులో యిచ్చట అఖిల భారత మహమ్మదీయుల విద్యాసభ జరుగుటకు నిశ్చయం పబడినది. పేర్కొన మహమ్మదు ముస్లీము అధ్యక్షులంగన, హాఫీజ్ మహమ్మదు సాదిత్ మల్లా, ఉల్లాగాడు కార్యదర్శులంగన గల సన్మానసంఘము యేర్పడెను. సర్ అబ్దుల్ రహీంగా రధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. ముస్లిము సమితి వారిక సమావేశమును, టాంజీము కాన్ఫరెన్సును ఆహారవందే జరుగునని తలంపబడుచున్నది.

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:— వి. హక్కి మొసగారి మాతన వార్తాపత్రిక “యండియన్ కేషన్లు హెరాల్డు” నేడు వెలువడినది. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యముకొరకు నిర్భయముగ “హెరాల్డు” పోరాడి సత్యమును ప్రతి ఉద్యమమునకును తోడ్పడి ప్రతి అన్యాయమును ప్రతిఘటించి పెద్దలుగాని చిన్నలుగాని గావించిన న్యాయరహితములను బయల్పరచి, దారిద్ర్యమందు మునిగియున్న భారతీయుల ఉద్ధరించి పరదేశీయులుగాని స్వదేశీయులుగాని, వారి ధనాపహరణము గావించుటకు డక్కపెట్టెను. విశ్వవ్యవస్థను గారకులనువారలకు న్యాయము తగినపాటి లభించుటకు ప్రయత్నించును. 18 పెన్సీలేటు దేశ ఆర్థికమునకు బహు వ్యవధాయకమనియు, అట్టి రేటును స్థిరపరచప్రయత్నించుట మిక్కిలి అవమానకరమనియు, తనూలమున వ్యవసాయదారుల కధికముగవ్యవస్థను వాటిల్లుననియు దేశ అసర్థదాయకముగ నేర్పాటు గావించుటకు ప్రతిఘటించుటకు సర్వ కాన్ఫెడరేషన్లతో కలుపు సమయోగింప నలయునని మొదటి ప్రధానవ్యాసముందు తీవ్రముగ హామీ మెనుగారి పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:— క్రిష్ణమునూరులో ఇచ్చట జరుగుచున్న అఖిలభారత మహమ్మదీయుల విద్యా కాన్ఫరెన్సు నకు సర్ రహీంగా రధ్యక్షులతో పాటుచెదరు. ఈవారముందే భారతదేశ మహమ్మదీయుల సమితిగూడ ఇచ్చట సమావేశమగునని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పాట్లా, అక్టోబరు 28:—నవంబరు 20 వ తేదిన పాట్లా విశ్వవిద్యాలయ కాన్ఫరెన్సును ఉపన్యాసమును సర్ హెన్రీ కిలడగారు జపం గెదరు. (ఆ. ప్రె.)

కొమ్మ, అక్టోబరు 28:— నవంబరు 24-న తేదిన బొంబాయినుండి యండియన్ డెలిగేషన్ బయలుదేరి దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోనువున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మున్షి దనియు - ఇదియే తుదిసమావేశమనియు చెలిపి, మొదటి పెనెటు సభవారు నిర్వహించిన కార్యముల ప్రశంసించి సభ వారికి తన కృతజ్ఞతను చెలిపెను. ఈపెనెటువారు నిర్వహించిన కార్యములు పరిమూలమునందేమి గుణమునందేమి చాల ఘనమైనవి. కొన్ని సమయములందు వేర్వేరు విషయములపై సభ్యులలో నొకరికొకరు వివాదములు పడినను పాట్లానుకొనెనను తుదకు సభ్యులు గావించిన పరిష్కారములు ఆర్థికప్రశంసా పాత్రము లైనవనుట కెట్టి సందియములేదు. నేను సానుభూతి ముగ విచారింపకయే నిరంకుశనిర్ణయముల నొసరువాడే నని ఇప్పటికే చాలఖ్యాతి గడించితిని. (లేదులేదు అను కేళలు) నేను నిర్ణయము లొసగుటలో చాలమందముగ నుండుననియు క్షోరితముగ పరిష్కరింపరనియు మరొకందరు సభ్యులు తలచుచున్నారు. ఈరెంటిని కలిపి చదివినయెడల నామానకీర్త్యభాము చెలియునని యెంచుచున్నాను. నే నెప్పుడైన ఎవరిమన స్వల్పకైన నొప్పి గలిగినట్లు నిర్ణయముల నొసగినయెడల ఆతప్పులను తమింతి మరచిపోవలెనని కోరెను. విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థిసహాయమును పెనెటుసభ్యులు గవ్వరచిన సహకారమునకు తిరిగి మరెయొకమారు కృతజ్ఞతను చెబుచున్నాను.

సి. ఎ. ముద్రాపాత్రాధికారిగా సభవారి కీర్తన మాటలను వైసు ఛాన్సలరు ఎల్లప్పుడూ సభ్యులయెడల గవ్వరచుచు వచ్చిన సానుభూతికిని అదిభావమునకును కృతజ్ఞతను చెలిపిరి. ప్రస్తుత వైసుఛాన్సలరుతో కలిసి పనిచేయుట ప్రతిపక్ష్యునికిని పరమాత్సహముగ నుండేననిగా చేరువిధముగ లేదు.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

విద్యార్థులవైపున

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

పరిశీలనములు హెచ్చించుట

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పెనెటు సభవారు మొన్నటి సమావేశమునందు వివిధ పరిశీలన ఉనుములను యాదినవ రీతిని హెచ్చించిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు యీసంగ తిని ముందుగానే గుర్తించి ప్రారంభముననే హెచ్చురేట్లను నిర్ణయించిరి. నిర్ణయింపబడిన పరిశీలన దనుము వివరము:—

మొటివ్యలేవను పరిశీలన	రూ 12 నుండి 15
ఇంటరు మిడియలు	24 25
భాగములకు మాత్రము	16 18
వి. ఎ. పరిశీలన	33 40
ప్రత్యేక భాగములకు	22 25
వి. ఎ. ఆనర్సుపరిశీలన (ప్రారంభమున	10 15
ఆఖరు పరిశీలన	50 60
ఎం. ఎ. డిగ్రీ	25 25
ఎం. ఎ. డిగ్రీపరిశీలన	50 60
ఫిలాఫీ డాక్టరు డిగ్రీ	100 150

వి. ఎస్. సి. డిగ్రీపరిశీలన :—
1 భాగము 10 15
2 ,, 85 87

వి. ఎస్. సి. ఆనర్సు డిగ్రీపరిశీలన :—
1 భాగము 10 15
2 ,, నామకలుపైన్న ముఖ్యవిషయమునకు 25 36
అనుబంధవిషయమునకు 25 30
ఇతర ప్రాంతాలకు 50 60
ఎం. ఎస్. సి. డిగ్రీపరిశీలన 100 100
పైన్న డాక్టరు డిగ్రీ 100 150
వ్యవసాయము వి. ఎస్. సి. డిగ్రీ 1-వ భాగము 20 25
ఒక్కవిషయమే 10 15
2-వ భాగము 80 40

ఎల్. టి. డిగ్రీపరిశీలన 15 20
ఎఫ్. ఎల్. పరిశీలన 50 40
వి. ఎల్. పరిశీలన 30 50
ఎం. ఎల్. డిగ్రీపరిశీలన 100 100
ఎల్. ఎల్. డి. డిగ్రీ 100 150
ఎం. బి. వి. ఎస్. డిగ్రీ మొదటి పరిశీలన 25 30
ఒక్కవిషయమే 10 15
2-వ పరిశీలన 25 30

ప్రత్యేకవిషయములు 1-కి 10 15
3-వ పరిశీలన 40 40
ఆఖరుపరిశీలన 50 60
1-వ భాగమే 20 25
2-వ భాగము 30 35
మినువైఫ్రీ మున్నగునవి 10 15
మెడిషను, సర్జరీ 15 20
ఎం. డి. లేక ఎం. ఎస్. డిగ్రీ పరిశీలన 100 150
వి. ఎస్. ఎస్. సి. పరిశీలన

1-వ భాగము 100 100
2-వ భాగము 100 100
ఎఫ్. ఇ. పరిశీలన 20 30
వి. ఇ. పరిశీలన 30 40
మీరియంటులు పైటియ పరిశీలన 10 12
ప్రారంభపరిశీలన 10 1
ఆఖరు పరిశీలన 10 1
సర్టిఫికేటులు 5 5
ఎకనమిక్స్ విషయము 25 3

కీర్తిశేషులగు

ఎస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు

దీక్షర యండియూ జర్నలిస్టుల సంఘమునకు రీర్మానము

డిల్లీ, అక్టోబరు 28:— “హిందూ” పత్రికా సమలగు ఎస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆకాశమున విచారమునచెలియుచు ఉత్తరయండియూ జర్నలిస్టుల సాహిత్రోత్సాహమును గావించెను. (ఆ. ప్రె.)

వ్యవసాయపు రాయలు కమిషను

వ్యవసాయ శాఖాధికారి డాక్టరు మాకాసామ్యము

పూనాలో విచారణవిశేషములు

పూనా అక్టో 22:— వ్యవసాయపు కమిషను సభ్యులకి రోజంతయు తీరదలగ నే యుండెను. ఇంకను యీ వారమున జేయు చాల యెక్కువగ తీరవలయును. ఈ వారములో చుట్టు ప్రక్క గ్రామములను బోయి కావలసిన సామగ్రిని సమగ్రముగా చూచి డబ్బునుండి సామగ్రిని ముఖ్యమైనవారిని విచారించి పరిశీలించుచున్నది. పూనాలో యీ రోజున ప్రధాన విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ప్రధానమున వ్యవసాయశాఖాధికారి డాక్టరు మాకాసామ్య విచారించబడిరి.

కర్షకులకు విద్య

అగ్గకును డాక్టరు మాకాసామ్య వ్యవసాయదారులు చదువుకొనవలెనాయను విషయమై విచారించిరి. డాక్టరు మాకాసామ్య గ్రామములలో వ్రాయుచున్న పుస్తకములను పరిశీలించి యవసరమున్నట్లు రోజువారీ చెప్పిరి. గ్రామములందు మంచిశక్తిసాను గ్రంథములు గలవనిచేసి యీజ్ఞానము లేకపోవుటవలన మోస మేమియు జరుగుటలేదు. భారతదేశమునటి దేశమున వ్యవసాయ విద్యవలని ప్రయోజనము, బాగా భాగ్యవంతులగు రైతులకును కలకును దేశభావలను ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయవిద్యను చేపట్టెను. ఇందులో బోనింగును పాఠశాలయందు అభ్యోంప బడుచున్నది డాక్టరు మాకాసామ్య చెప్పిరి. అపాఠశాల కిగ నులందు చాల రంజకముగా నున్నది. ఇట్టిపుత్తివిద్యవిషయమై బాతిమతజ్యమును లేమియు లేవు.

వ్యవసాయ కళాశాలలందు జనువుకొను విద్యవలన బాలుకు వ్యవసాయము పాలములనుండి బుద్ధిని ద్రిప్పి ప్రభుత్వసేవలో చేర నుంకించెనరా యని అగ్గకునుడుగగా డాక్టరు మాకాసామ్య ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నుభయవిధములనున్నది చెప్పిరి. పూనా కాలేజిలో పట్టభద్రులగువారికి వ్యవసాయశాఖ ముఖ్యవిధముల దారి జూపెను: (1) ప్రభుత్వము వారు కొన్ని ఉద్యోగములను వారికి ప్రత్యేకించిరి. (2) వారు పనిజేయుచు నున్న పాలములందు పట్టభద్రులకు పనిజేయుట కిశాఖ సిద్ధముగ నుండెను కాని యిందులకు చాలమంది రాలేదు. కారణము భారతదేశమున విద్యార్థులు కళాశాలలందు నగనప్పటికి గనపించుటలేదు. (3) ప్రైవేటు ఎస్టేటులలోనికి వ్యవసాయకళాల విద్యార్థుల కొండగు దీనికొనబడుచున్నది.

వ్యవసాయప్రదర్శన ప్రచారములు

అంతట సాక్షి వ్యవసాయప్రదర్శన ప్రచారముల గూర్చి విచారించబడెను. బొంబాయిరాజధానిలో తేలూకాఅభివృద్ధి సంఘములు సహకారవ్యవసాయకాఫీస్కునికి పనిజేయు నుద్దేశము. ఈసంఘములకు ప్రాత్యేకము మొసంగి పనిజేయుటకు వ్యవసాయదారులే పోషకులు మంచిదని అగ్గకుని నూచన డాక్టరు మాకాసామ్య విశదీకరించెను. ప్రచారము విషయము గాంధీగారి అనేకపరిశ్రమ లుండవలెను. ప్రభుత్వపువారి వెనుక నడవలెను. దీనికర్షకు మని అగ్గకునుడుగగా, అసాధికారప్రలను ముందుకు రావలసినవని డాక్టరు మాకాసామ్య చెప్పెను. ప్రభుత్వపువారంటే తమకిష్టములేదనికాదనియు, ఆయన బాగా ఉపయోగించునెడల ప్రభుత్వపు పనివారైనను ప్రజావిశ్వాసమును బడయగలరనియు జెప్పిరి. ఒక్క నష్టముమాత్రము గలదు. 3 న ఒక పని చాల మందికలసి పనిజేయుటపై సాధారణపడినందును. అనగా డక్టరుమాకాసామ్య సెలవులను నిశ్చయింపజేయు అదేవిషయము రాకుండ కించముచేయుటయు అందరు నగని సాగరు ఇట్టి పనులలో కొందరు మొగ్గినపు సా అదేవిషయమునకి దీనినటుల కావలయు గావలసిన అకడమి వసాయాభివృద్ధిచయము గ్రామములలో నందర స్థులలో నెక్కించెదగాని దబ్బువిషయ మొక్కటియే అటు డాక్టరు మాకాసామ్య నుడిచిరి.

వ్యవసాయశాఖాపాలనము

వ్యవసాక్షి పరిపాలనమును గూర్చి చెప్పుచు బొంబాయి ప్రభుత్వము తగిన ఆఫీసర్లను పంపి జేయవలెనని భారత ప్రభుత్వ సహాయ ముక్కురచెనని చెప్పిరి. ప్రధాన పంటలను రవాణాజేయుచు నున్న రైల్వేరైలు పక్కన కొన్నికష్టము లుండగా ఆశాఖ కొంత సానుభూతి పోషించి నికపుకంటి పద్ధతులపై తమ శక్తి పబడెనని చెప్పెను. కర్షకులను డాక్టరుమాకాసామ్య చెప్పెను. కర్షకులకి అగ్గకుని కమిటీ యీభాగములందు బాగా పని జేయుచున్నది అగ్గకునుడుగగా సాక్షి తనకా విషయముగ చెప్పెను. ఓ యంతట రోడ్లపై గూర్చి యడుగగా జిల్లాబోర్డు సమకవిధములనున్నది చెప్పిరి.

ప్ర:— దానికి కారణమేమిట?

జ:— డబ్బు తక్కువగ నుండుటచేతను అనేకఖర్చులకు డబ్బు కావలసియుండుట చేతను.

రోడ్లను, విద్యను పోటీ వచ్చినపుడు విద్యకే వ్యవసాయవృద్ధికో సహాయము జేయవలసినది వారు జెప్పిరి. రోడ్లు చాల ముఖ్యమైనవని వారు నలందిరి.

ఇరిగేషను, వ్యవసాయశాఖలు

అంతట ఇరిగేషను వ్యవసాయశాఖలకు గల భేదమును గూర్చి ప్రశ్నలడుగబడెను. డాక్టరు మాకాసామ్య ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వాటిని గూర్చి ప్రశ్నలకు జేయుటలో చేసిన దృష్టియున్నను అవి దగ్గరజేయుని చెప్పిరి. ఈభేదమున్నది తొలగించుటకు యేమైన మూలపని గావించెనరా యని యడుగగా యింతయును వృక్షికి సంబంధించిన విషయముని చెప్పిరి. విశాలదృష్టి గల వ్యవసాయ శాఖాధికారియు, ఇరిగేషను శాఖాధికారియు యీరెండికి శుభకారసంబంధము గలగజేయును. ఇంతేగాక యీరెండు శాఖలను ఒకే మంత్రి యధీనము జేసినయెడల దృష్టి పథమునందు మార్పు గలుగవచ్చును. ఇక్కాలపు పనిముట్లు గావలసినవిఅందరు నడుచుచున్నాడు. కాని వాని నాయాచోట్లనే తయారుజేయించవలెను. తన శాఖను వెటిరినరి శాఖను గల సంబంధమును గూర్చి చెప్పుచు డాక్టరు మాకాసామ్య యీరెండు మూడు శాఖలను ఒకే మంత్రికింద నుంచవలసిన యవసరమును గూర్చి చెప్పిరి.

అగ్గకునుడు:— వెటిరినరి శాఖను మీశాఖ క్రిందికి జేర్చుకొనుటకంటె యుత్సాహమును మీరు గనుపరచుటలేదు. (నవ్వు)

పనివారలు తగ్గుట

గ్రామములందు పనివారలు తగ్గుటకు కారణములను డాక్టరుమాకాసామ్య చెప్పుచు చాలమంది పనివారలు తమతమ భూములకు సాగుజేసుకొనుచుండినందు వారికొందరు పట్టణములలో వెక్కువ మాలినప్పుడని ఆక్కడవభోవుచుండినందు జెప్పిరి.

తమ శాఖకును పారెట్టుశాఖకును సంబంధమును గూర్చి ప్రశ్నింపగా డాక్టరుమాకాసామ్య పనిజేయుటకుగూర్చి విశాలదృష్టియుండవలసినచెప్పిరి. ప్రతిసంవత్సరమును అటవీశాఖాధ్యోగల సహకారము గావలసినది కోరిరి.

సర్ హెన్రీ లాచెస్స అంతట సాక్షిని విచారణజేసిరి. పూనాలో వ్యవసాయ కళాశాలయందు భారతదేశములో నన్ని భాగములనుండియు ఆవలనుండియు విద్యార్థులనుచ్చి చదువుచుండుటవలన బాగా పనిజేయుచుండెననిచెప్పిరి. పశువులను నాగపినిబట్టి అభివృద్ధిజేయవలెను. ఇదియే కర్షకుని దృష్టియొప్పును. డాక్టరుమాకాసామ్య అంతట బొంబాయి కార్యోచనము పాలసమైనిగూర్చిచేయుచున్న ప్రయత్నముగూర్చి చెప్పుచువారు రెండుకొంపెనీలలో పెద్దవాటలనుజేయ నిశ్చయించుకొనినందున కాని కార్యోచనము ముగిసిపలు సరిహద్దుల కావలగుప్పుట్టు న్యాయప్రకారము విజయించును జెప్పిరి.

వ్యవసాయ కళాశాలావిద్యార్థులకు శైలపు

పూనా, అక్టోబరు 28:— నేడు మధ్యాహ్నము వ్యవసాయపు కమిషను సమావేశమైనపుడు డాక్టరు మాకాసామ్య విచారణ ప్రారంభించెను. వ్యవసాయ కళాశాల విద్యార్థులకు ప్రతిసంవత్సరమును కొన్ని సెలవులుశైలపులలో జేమైన ప్రయోజనకార్యములు జేయవలసినదని డాక్టరు మాకాసామ్య సాక్షిని విచారించిరి. కళాశాలయందు చదువుచున్నవారిని గ్రామములకు బంపిన వ్యవసాయదారులకు బాగా రోడ్లడగలరని డాక్టరు మాకాసామ్య చెప్పెను. ఈశాఖ యిదివరకే యీపథమునూడ పనిజేయుచుండెను. డాక్టరు మాకాసామ్య జెప్పినట్లుల దేశమునందు నిజముగనున్న వ్యవసాయ విజ్ఞానమును కదాచార ప్రచార ప్రదర్శనమునందు జేర్చవలయును. కాస్త్రు పరిశోధనలను పాలములలో ప్రవేశజేయుటకు సాక్షి రెండుమార్గముల నూచించెను. అప్పు యిచ్చిన డబ్బు మొత్తమునుపైగా పడ్డి పెరుగుదలను పురాతన భారతచరిత్ర ధర్మముపై శాసనముజేయుటగూర్చి ఒకరచెదరా యనియడుగగా డాక్టరు మాకాసామ్య ప్రభుత్వశాసనముగూర్చి యెట్టిఅభిప్రాయమును చెబునవలసినది చెప్పిరి. భారత వ్యవసాయసమస్య చాలవరకు మానసి మైనదని వారి యభిప్రాయము. వ్యవసాయబాతియందు అభివృద్ధి యాదర్శమును గలుగజేయునెడల అందులకు చాల అవకాశముగలవను.

డాక్టరుమాకాసామ్య ఇండియాకు వచ్చినతరువాత మంచి మార్పుగజేవాయని డాక్టరు మాకాసామ్యజెప్పెను. దక్కును విషయమునమాత్రము జీవప్రమాణము 20 సంవత్సరముల క్రిందకన్న యెక్కువయెడల సాక్షిలంచెను.

ఈరాష్ట్రమున సభ్యుడుగ జేర్చుకొనబడిన చునిలాల్ మెహతాగారిప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తమశాఖయందు పరిశోధనోచ్యోగములు కొందరుతప్ప మిగిలినవారు భారతీయులనియు, వారు యేపరిశోధనకార్యమునైన జరపగలరనియు జెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ లాచెస్స, వారు తమకుంటు దాను పరిశోధనను ప్రారంభించలేదా యనియడుగగా సాధారణముగా బోర్డు పరిశోధన మార్గమును జైరెక్కే నిర్ణయించుననియు, అందులోనే స్వయముగ పనిజేయుటకు చాల అవకాశముగలవనియు జెప్పిరి. రాష్ట్రీయ కేంద్ర పరిశోధనాస్థానములకులయుటలేదు రెంటికినిగల సంబంధమునుగూర్చి సాక్షి జెప్పుచు సాధారణమును పరిశోధన కార్యములన్నిటిని కేంద్ర సంస్థజేయుననియు, అది బహు కొద్ది యనియు అందులో తొమ్మిదివంతులు రాష్ట్రములందే జరుగవలెననియు, జెప్పిరి. సెంట్రలు కాలను కమిటీవారి శాఖను 20 లక్షలు పరిశోధనములో 65 వేలను మాత్రమే యేల నిచ్చెననియుడుగగా చాల మొత్తమును కాలను కమిటీ రానున్న సంవత్సరములలో వినియోగింప ప్రత్యేకించెనని డాక్టరుమాకాసామ్యజెప్పెను. కమిటీ యిప్పుడు శంఖమునకు 5 లక్షల ఖర్చుగల పనిజేయవలసియున్నది.

పర్రాకిమిడి రాజాయడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కర్షకజాతి బాలకుల 11,12 యేండ్లను వ్యవసాయ బుద్ధిగలుగనియు, విద్యవాగానే నూటికి 10 మంది వ్యవసాయ పాఠశాలయందుజేరుదురని డాక్టరుమాకాసామ్యజెప్పెను. ఈపాఠశాలలందు బాలుకు నేర్చుకొనునది కొందరుసంవత్సరనియు, వారి కది మనస్సులో నిలువదనిగూడ డాక్టరుమాకాసామ్యజెప్పెను.

గోవ్యవసాయ పరిశోధనము

సర్ జేమ్స్ మాకాసామ్య గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి వ్యవసాయపరిశోధన కార్యమును కేంద్రీకృతముజేయరాదని జెప్పిరి. సెంట్రలు కాలను కమిటీ యీశాఖనుజేసిన సహాయమునుగూర్చి చెప్పుచు, ప్రత్తింటి పంటవిషయమై పరిశోధనవిషయమును కేంద్రీకృతముజేయుట కాడేపనిజేదని డాక్టరు మాకాసామ్యజెప్పెను.

సర్ జేమ్స్ మాకాసామ్య యింకను విచారించగా బొంబాయి రాష్ట్రముననున్న గ్రామ వ్యవసాయ పాఠశాలాధికారులు తమ బాలుకుల ప్రభుత్వముక్రింద పనిలో ప్రవేశింపవలయునని గ్రామములలో పనిజేయుచుండి రని డాక్టరుమాకాసామ్యజెప్పెను. ఇందులనే రాష్ట్రమున పాఠశాలలు విజయము గాంచుచుండెను. ఇతరరాష్ట్రములం దీవిషయమున జాగ్రత్తపడకపోవుట వల్లనే పాలములలో పనిజేయు బాలుకు దొరకకపోవుచుండిరి. ఈరాష్ట్రమున వారి కళాశాలయందే ఇంగ్లాడు ఆమెకాలలోని డిగ్రీలకు తీక్షణ మొసంగవలెనని డాక్టరుమాకాసామ్యగోరిరి. ఇక్కడ నేర్పవిద్య చాలవన్నయెడల వారిని పూనాకు బంపవచ్చునగాని యితరదేశములకు బంపుట యిష్టములేదని వారు జెప్పిరి.

వ్యవసాయ ప్రదర్శన ప్రచారములగూర్చి గంధూరీగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు డాక్టరుమాకాసామ్య తమశాఖ ఆరాష్ట్రముక్రొత్తకము విత్తులయెటుల ప్రజారంజకము జేయవలయుండెనోజెప్పిరి. ఈశాఖ ఉద్యోగులు కర్షకునివద్దకుబోయి క్రొత్తవిత్తులనుపయోగించుమని నష్టపడిన భరితుమనిచెప్పి దాని మూలముగ పండిపంటను ఆశాఖ కన్యచలసినదిన ప్రతిగత్తి జేసికొనుచుండిరి. ఇంతవరకొక్క రసప్రముమాత్రము భరింపవలసి వచ్చెను. ఇతరత్ర బాగాజేయుండెను. వ్యవసాయము యిందునూడ కర్షకుని యిష్టప్రకారమే జరుపబడెను గాని ఒక రోజున యీ విత్తు పంటను వేరేపంటకు బోల్చి ప్రక్కచోలావారికి జూపుచుందురు. ఇందువల్ల క్రొత్తవిత్తునాలను మంచి ప్రచారముగల్గెను బొంబాయిరాష్ట్రమున ప్రభుత్వమువారు జేయుప్రయత్నముల గూర్చి గ్రామముల కెట్టిఅవమానములు గలగలేదని డాక్టరుజెప్పిరి. బొంబాయిరాష్ట్రీయ సహకారసంఘమును భారతజేవాసంఘమును గ్రామసమస్య లనుగూర్చి పరిశీలించుచుండెను. ఎ. వి. తాగుదుగాదు యీపద్ధతిని భిల్లులలో పనిజేయుచుండెను.

పరిశోధన కార్యములను కేంద్రీకృతము జేయువిషయమై మరలనడుగగా నది రాష్ట్రీయ విషయముగనే యుండవలెనని సాక్షి గట్టిజెప్పెను. సెంట్రలుబోర్డు సంవత్సరమునకొకసారియో రెండుసార్లొ రాష్ట్రములందు పనిజేయువారిని మాత్రము చేర్చును.

కాల్యుర్దుగా రింకను సాక్షినివిచారించుట పూర్తిగాలేదు. అప్పుడు విచారణరోజుకు ముగింపబడెను. (అ. ప్రె.)

2వ వైల్లాల (రాజకీయ) మహాసభ

నిన్నటి ఉదయము సమావేశమగుట

ద్వితీయ వైల్లాల (రాజకీయ) మహాసభ నిన్న ఆదివారము ఉదయము 9 గంటలకు చన్నపురి ఎన్ ప్లనేడు నాటకశాల యందు సమావేశమయెను. చన్నపురి శాసనసభకు జన్మింపజేయుచే నిలవబడిన అభ్యర్థులలో నొకరగు డా. సి. న.శే.శముదరి యారుగా రధ్యక్షుడవహించిరి. రాజోవు నవంబరుమాసము శాసనసభా ఎన్నికలందు డా|| సి. న.శే.శముదరియారుగారి యొక్కయు తదితర జన్మింపజేయు అభ్యర్థుల అభ్యర్థిత్వములనే బలపరుపవలసి నదిగ తీర్మానము గావించబడెను.

అహ్వనపంఘాగ్ధ్యక్షు లగు పి. రామనాథనుగారు మహాసభకు ప్రతినిధుల నాహ్వనించుచు వైల్లాల సంఘముయొక్క ప్రాచీన చరిత్రమును, పూర్వనాగరికతను, ప్రస్తుత పరిస్థితులను వివరించి జాత్యభివృద్ధి జరుగుటకు ముందు ప్రతి సంఘమును ప్రత్యేకముగ వృద్ధిజేసి సమానత్వత్వములు గలిగి యుండవలెననిరి. సంఘముయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులను వివరించి సర్వవిధముల సంఘముందు సంస్కరణము గావించు నావశ్యకతను నూచించిరి. తమిళ విశ్వవిద్యాలయ సంస్థాపనావశ్యకతను, అందు తమిళభాషాప్రాధాన్యమునుగురించుమాటాడి ప్రభుత్వోన్నతోద్యోగములందు వైల్లాలసంఘమునకెక్కుడుస్థానములొసంగవలెననిరి. ప్రజలు స్వయంసహాయముచే చాలయభివృద్ధిగాంతురనిరి. పట్టభద్రులగు యవకులు పౌరజీవితమును వృద్ధిజేసి స్వసహాయము, వ్యాపారము, పరిశ్రమలు మొదలగు వృత్తులను జేపట్టవలెనని బట్టిరి.

రాగల ఎన్నికలు

రాజోవు నవంబరుమాసము ఎన్నికలందు జన్మింపజేయు అభ్యర్థులకి వోటుజేయవలసినదిగ వోటరులను హెచ్చరించిరి. గ్రామములందు మణిగారు (కరణము) పురోహితులను వోటరులపై ఎక్కువవలకుబడియొనర్చుదనియు, ఇట్టి పురాతన ప్రపంచసాంప్రదాయములన్ని నిర్మూలించవలెననియు, సర్వసమానత్వమును స్థాపించవలెననియు, జన్మింపజేయు అభివృద్ధియే వైల్లాలసంఘాభ్యుదయముగావున జన్మింపజేయునను జయముచేకూర్చవలెననియు, నేడు జన్మింపజేయువారికిని ఏనాటికంటెను మిగుల అపాయకరముగనున్నదనియు, స్వరాజ్యవాదులు పైకి జాతీయశక్తియును బేర్కొనుచున్నను స్వార్థపరులనియు, అందుచే జన్మింపజేయునను మాత్రమే ఆదరింపు దని గోరిరి.

శ్రీయుతులు దొరసామియదలియారు, డి. గోపాలచెట్టియారు, వి. యస్. చొక్కలెంగముదలియారు, మదర్సం మొదలియారుగారలు, డా. సి. న.శే.శముదరియారును సభాధ్యక్షులుగ నుండగోరును న.శే.శముదరియారుగారు లేనిచో జన్మింపజేయు మే యుండజేసిగాదనియు, న.శే.శముదరియారుగారికి మీరు మంత్రిపదవి నొసంగవలయుననియు నొక్కొక్క వక్తాజించిరి.

అభ్యర్థులు

రా|| బి|| డాక్టరు. సి. న.శే.శముదరియారుగారు అభ్యర్థింపవలయు నొసంగుచు వైల్లాలసంఘముయొక్క ప్రాచీన చరిత్రమును, నాగరికతను, గూర్చి ముచ్చటించు తమిళ విజ్ఞానము 20,000 సం||ల కంటె పురాతనమైనదనియు తమిళులు పూర్వముం దఖిలభారతవర్ష మునందు వ్యాప్తమైయుండిరినియు, తమిళులు తూర్పు యూరోపుదేశములతో విస్తారముగ వ్యాపారమును సాగించిరినియు, ప్రాచీన తమిళులలో కులభేదమేలేదనియు, తమిళులే కాలక్రమమున భాషభేదముల ననుసరించి ఆంధ్ర, కళింగ, పల్లవ, చెర, చోళ, పాండ్య తెగలుగ నేర్పడిరినియు వారి, రాజులు బ్రాహ్మణరాజులయిరియు, ప్రథమమున కులభేదములేకపోయినను వైల్లాల సంఘముందు తిరుపతి శాఖాభేదములు గలిగి తొండమండలం వైల్లాలలు, బోజియ, పాండ్య కొంగు వైల్లాలలు, తొండమండలం తులువ, కొండ్రెట్టి వైల్లాలలుగను విభజింపబడిరినియు, చోళ్యవైల్లాలలు నరల వైల్లాలన్, వైల్లాలలుండ్రెట్టు, కనకై నాటూరులుగను, పాండ్యవైల్లాల, రవ కొండ్రెట్టూరులు, నాన్గడ్యూ, పండ్లెలు, అరుంబనులు, ఒంగయనయనాంగను, కొంగ వైల్లాలలు సంద్రాశేలు మొదలగు ఇంక ననేక చిన్నచిన్న శాఖలుగ నీర్పడిరినియు, ఇదియెంతయు చింతింపదగవలయు ముఖ్యమనిరి. తమిళభాషా ప్రాశస్త్యమును వివరించి వైల్లాలసంఘము సాంఘిక, రాజకీయ, విద్యా సంస్కరణముల జేబూని అభివృద్ధికి రావలెననియు, స్వసహాయ కపతికారులను శ్రద్ధ గైకొని కృషిసంపదనయెయ్యవలెననియు బట్టిరి.

ప్రభుత్వోద్యోగములగూర్చి మాటాడుచు బ్రాహ్మణేతరులందరికర సంఘములతో బోల్చిచూచినను వైల్లాలసంఘమునకు చాలెన్ని ఉద్యోగములు లేవని బట్టిరి. భారతదేశమున స్థిరముగ నాటకొనిపోయిన సంఘభేదములనుసరిం యొకజాతిగ నేర్పడు నట్టి యాశ నామిష్యభావికాబలులలో సాధ్యముగాదనియు, అందుచే ఏసంఘమున కొసంఘమే యభివృద్ధికి రావలెననియు, అల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులు ప్రభుత్వోద్యోగములందు అధికభాగమును వశపరచుకొనినందుననే నేటి బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమరము ప్రారంభమైనదనియు, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ఈశ్వరదత్తమనియు, దాని ఆశయములను కార్యక్రమమును వివరించిరి. ప్రభుత్వముందు బ్రాహ్మణేతరులకు ఉన్న తాధికారములు గలిగియుండిన అయ్యది జన్మింపజేయుయొక్క కృషిఫలితమేయనిరి. 50 సం||లనుండి కాంగ్రెసు చేయలేనిపనిని 10 సం||లలో జన్మింపజేయు సాధించెనని బట్టుచు జన్మింపజేయు లో కొక్కరు గావించిన ఘనకార్యములను బేర్కొని కడపట వైల్లాలసంఘమువారు రాజకీయవ్యవహారములం దెక్కువపాలు గైకొని ఐకమత్యముతో మెలంగి సంఘాభివృద్ధికి తద్వారా దేశాభ్యున్నతికి తోడ్పడవలెనని బట్టిరి.

తీర్మానములు

జన్మింపజేయునకు భక్తిప్రకటించుట

“ఈ వైల్లాల మహాసభ జన్మింపజేయునకు భక్తిని ప్రకటించుచు రాజోవు ఎన్నికలందు జన్మింపజేయు అభ్యర్థులనే బలపరుపవలసినదిగ తీర్మానించుచున్నాడు.” అను తీర్మానమును రాజగోపాల మదలియారుగా రుపపాదించుచు వైల్లాలమహాసభ ఎన్నికలకొరకై సమావేశపరుపబడినదనువార్త అసత్యమనిరి. జన్మింపజేయు ఉద్యోగముల జేటాడుపత్తుము గాదనిరి. ఉద్యోగములపలనవచ్చు ఆదాయము కొరకుగాక అందిమిడియున్న అధికారమునకే ఉద్యోగముల నాశించుచున్నారనిరి.

దండపాటి పిళ్లెగారు ఉపపాదనను బలపరచుచు వైల్లాల సంఘాభివృద్ధినిగోరుచున్నారను డాక్టరు న.శే.శ మదలియారుగారికివోటు జేయవలెననిగోరిరి. జన్మింపజేయునకు ప్రతికూలముగ నిలచినవారు స్వసంఘమునకు జేసినను అట్టివారికి వోటు జేయుటవలన సంఘమునకు దుస్థితియేగని అభివృద్ధి లేదనిరి. న.శే.శ మదలియారును మిగిలిన జన్మింపజేయు అభ్యర్థులను బలపరుపవలసినదిగ గోరిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

మహాసభవారుగావించిన తీర్మానములలో నీదగువారిని ఉదహరింపబడినది.

“తమిళ విశ్వవిద్యాలయమును వెంటనే స్థాపించుటావశ్యకమని తలంచుచున్నాడు. చన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారిని తమిళవిజ్ఞానమును వృద్ధిజేయుట కెక్కుడు శ్రద్ధను వహింపవలసి నదిగగోరుచు సంస్కృతముపట్ల విశ్వవిద్యాలయమువారు జూపు పాక్షికభావమును ఖండించుచున్నాడు.

చన్నరాష్ట్రమునకు రాయల్ కమిషనుకు స్వాగతమొసంగుచు తమిళ వైల్లాలసంఘమునందలి యొకరిని కమిషనులో సభ్యునిగ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు.

వైల్లాల సంఘమువారి హక్కులు గోల్పోవనీక, వారి కొరంతలు దీగనట్లు మంత్రులు తమ ఉద్యోగములను పంచించుటకు గోరుచున్నాడు.

వైల్లాలసంఘమువారి యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకై ఒక వార్తాపత్రికను స్థాపించుట తత్వసరమని తలంచుచున్నాడు.

దక్షిణాఫ్రికా రాయబార ముందు బ్రాహ్మణేతరులను బహులు బ్రాహ్మణుని నియమించినందులకు ప్రభుత్వమువారి ఐర్యను నిరసించుచున్నాడు.

పూనా బ్రాహ్మణేతర నాయకులగు బాగ్గేయన్న గువారి నీసభవారభినందించుచున్నాడు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రల డబ్బి వెల రూ. 1-0-0

భాతుప్రెస్టిక్, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తప్రక్షయమునకు పశుత్వమును కారణములు. రక్తప్రెస్టి మంచి ఆరోగ్యమునకు మూలము.

పేలకు మందు వెల సిసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈ నూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నెంచును. చర్మమునకు పొండుకలకుపోని యుండక వెంట్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు లేక బొంబాయి

2వ వైల్లాల సాంఘిక మహాసభ

తీర్మానములు

రెండవదిన సమావేశము

వైల్లాల సాంఘిక మహాసభ తిరిగి జేటిమధ్యాహ్నము 2 గంటలకు పి. వి. మాణిక్యనాయకర్ గారి ఆధ్వర్యతక్రింద సమావేశమై కొన్ని తీర్మానముల గావించెను. అసభ్యులు మాణిక్యనాయకరుగారు సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు తమ యుద్యోగ నిర్వహణమందలి యుభయములను వివరించుచు బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులకు దేహ, మనోబుద్ధులం దేమాత్రము తీసి పోరియు, సచ్చిలమునందు బ్రాహ్మణులకంటె బ్రాహ్మణేతరులే మిన్నలనియు, ప్రభుత్వోద్యోగములు మున్నగువానియందు బ్రాహ్మణేతరులకు నూటికి 50 మాత్రమే యొసంగుట చాల దనియు ప్రజాసంఖ్యనుబట్టి 97 వంతు లొసంగవలె ననియు బట్టిరి.

యస్. జి. రంగరామనుజంగారు అసభ్యులకు వందనము లర్పించుచు వారి గుణగుణములను వివరించి వారికి ప్రభుత్వోద్యోగమునుండి విశ్రాంతి గైకొనవలెననించునను, వైల్లాలసంఘముందు తగిననాయకులు లేకుండుటవల్లను అసభ్యులకి రాజకీయరంగమందు ప్రవేశించి సంఘాభివృద్ధికి పాలుబడవలె నని గోరిరి. బ్రాహ్మణేతరులందే “నాయకు” మొదలగు సంఘములకు ప్రభుత్వమువారు అధిక ఆదరణ నొసంగియున్నారనిగాని వైల్లాల సంఘమును గమనించుచుండలేదనియు ఇకనుండియెనను తగిన యాదరణ జూపవలె నని పల్కిరి. అంతట సమావేశము ముగింపబడెను.

మహాసభ తీర్మానములు

సాంఘిక సభవారు ప్రథమమున రాజభక్తి తీర్మానమును గావించిరి. విభవాపునర్విహాసమును ప్రోత్సహించి శాసనసభయందు శాస్త్రవిహితముగ చేయుటకును, వైల్లాల సంఘములో గల వివిధ భిన్న శాఖలవారిని అంతర్వైవాహికములు సపంక్షిభోజనములద్వారా ఒకసంఘముగ గలుపుటకును, విద్యాభివృద్ధిజేయుటకును, వసతిగృహముల నిర్మించుట మున్నగు సహాయములుగావించియు స్వసంఘమందలి బాలబాలికలవిద్యను అభివృద్ధిజేయుటకును, బ్రాహ్మణులసహాయము లేకుండ కుభాకుభకార్యములను తామే జూపుకొనటకును, వివాహవికముల పట్ల స్వయమును తగ్గించుటకును, సంఘమునందు యువకులలో దేహపరిశ్రమను వ్యాపింపజేయుటకును, మాసమున కొకతూరి వైల్లాలసంఘమువారు శ్రీల సమావేశమును జరుపుటకును, ఇప్పటికే రూపుమాయుచున్న అస్పృశ్యతాదోషమును మొదలగు తుడిచివేయుటకును, తీర్మానించిరి. హిందూపత్రికా సంచారులు కీ|| శే|| యస్. రంగనాథియ్యంగారి మరణమునుగూర్చి విచారమును దెల్పుచు మరియొక తీర్మానమును గావించిరి.

నోటీసు

నందిపాటి పున్నయ్య ఆవిధిక్రతులుంబువారమ్మా (1) లక్ష్మరాజు రామచంద్రయ్య (2) కుంచా చినపానయ్య (3) పోకల వెంకటస్వామి (4) ఆళ్ల శ్రీరాములు గార్లమ్మా కలసి నందిపాటి పున్నయ్య కంపెనీ అనుపేరుతో తెనాలిలో ఆన 1920 సంవత్సరం ది 12 జనవరి తేదీలగాయితూ 1926 సం|| ది 11 ఆక్టోబరు తేదీవరకు కమిషన్ ధాన్యం అపరాలు వగైరాలు వ్యాపారము చేసినాను. ప్రస్తుతం మేమందరము కలసి వ్యాపారము చేసుకొనటకు యిష్ట సులేక కంపెనీ డిస్సాల్వ చేసుకుని మాజాయింట్లు కుటుంబమువారము మాత్రము ప్రత్యేకముగా నందిపాటి పున్నయ్యకంపెనీ అనుపేరుతోనే వ్యాపారము చేసుకొను చున్నాము. ప్రస్తుతం కంపెనీలో (1) లక్ష్మరాజు రామచంద్రయ్య (2) కుంచా చినపానయ్య (3) పోకల వెంకటస్వామి (4) ఆళ్ల శ్రీరాములు గార్ల కు భాగము లేదు. న 11-10-26 తేదీనుంచి మాకంపెనీతో వారికి యెట్టి సంబంధములేదు. గనుక ది 11-10-26 తేదీనుంచి వైన ఉదహరించినవారిలో యెవరైనా మాకంపెనీ తరపున చేరము యిష్టముటగాని అప్పు తెచ్చుటగాని వాకీలు ఐనూలు పరమటగాని హక్కు యేమీలేదనియు అట్లా వారు యేమైనా బరిచినయెడల వాటికి మాకంపెనీ జవాబుదారీ వుండవలెయిందుమూలముగా తెలియబరచుకొనుచున్నాను.

కట్టు
నందిపాటి పున్నయ్య,
తెనాలి, నంద్యాలజిల్లా

బర్మేశాహ్లాదము

—శ్రీకృష్ణ—

బర్మేశాహ్లాదము ప్రభువుగారి పాటలతో భారతీయులకు వినువెత్తుచున్నది. అధినివేశరాజ్యముం త్రుల కిచ్చిన విందునందర్భమున, వీరు ఇండియాను గూర్చి ముచ్చటించుటలో అర్థము లేకబోలేదు. అధినివేశరాజ్యములు వేరు, హిందూదేశమువేరని వీరు ప్రపంచమునకు మరియొకమారు వెల్లడిజేయ దలచి యుందురు. ఆనంగతి కాలనీలవారికి దెలియక బోలేదు. తెలియుటచేతనే, భారతీయుల నక్కడ తృణీకరించుట తటస్థమవుచున్నది. హిందూదేశము సామ్రాజ్యభాగస్వామ్యమును రాసురాను గ్రహించుచున్నదట. భాగస్వామ్య మేమూలగలదో తెలియదు. భాగస్వామ్యమునకు సమానత్వ మవసరము. మిగిలిన భాగములన్నియు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండ, హిందూదేశము పరాధీనతలో మునిగియున్నది. అట్టితరి, భాగస్వామ్యమును గ్రహించుట ఎటులో దెలియదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము హిందూదేశపు మిలిటరీ సహాయముపై నాధారపడియున్నదని, ఇండియామంత్రిగారు స్లాఫిం చిరి. యుద్ధములో సలిపిన సేవను కొనియాడిరి. కాని ఇందుకు ఫల మేమి? భారతీయులకోర్కెలను తృణీకరించుటయేగద. ఇదియూ కృతజ్ఞత? తొలి సంవత్సరములలో యిట్లుంటు పొడగట్టిన ఒక సంవత్సరముచుండియు హిందూదేశమునందు అనుకూలచిహ్నములు గనుపించుచున్న వటి, ఇండియా మంత్రిగారు తేటపరచిరి. కాంగ్రెసునందు గలిగిన వీలకయే, వీరికి మితిలేని సంతసము గలిగించెను. రిస్సానీపు సహకారవాదులను ప్రోత్సహించుటకు, ఇండియామంత్రిగారును అధికారవర్గము వారును తమకత్తికంతను వినియోగించుచున్నారు.

లండను ప్రెస్సుపత్రిక, బ్రిటీషుమంత్రులకు ప్రక్కతాళము వైచునని తెలిసినసంగతియే. రిస్సానీపు సహకారవాదులనుగూర్చి ప్రత్యేకసంపాదకీయ వ్యాసము వ్రాయుచు, ప్రభుత్వసహకారమును కొనసాగించవలయు నని కోరుటతో ప్రెస్సుపత్రిక తృప్తి జెడలేదు. రాబోవు దేశీయమహాసభ వారు రిస్సానీపు మతము నంగీకరించుచో, రాయల్ కమిషను త్వరలో రావచ్చునని ఆశపెట్టుచున్నది. ఇందును బట్టి, పాలకుల కోర్కెను గ్రహించవచ్చును. గౌహతి కాంగ్రెసుసభ స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమును విడనాడి రిస్సానీపు సహకారము నవలంబించవలయు నని పాలకులును వారితోడునీడయగు ప్రెస్సుపత్రికయు గోరుట వింతగాదు. సహకారము సలిపినను వచ్చునదేమి? రాయల్ కమిషను త్వరలో వచ్చునట. ఇట్టికమిషనులవలన ఇసుమంతయు ప్రయోజనము లేదని భారతీయులకు దెలియును. భారతీయులు గోరు

నది స్వయానిర్ణయాధికారముగాని, పక్షాలు గావు. కాంగ్రెసు పక్ష మొక్కటియే నిరోధమార్గము నవలంబించుననియు, అందువలన ప్రజాశక్తి పెరుగుననియు, స్వాతంత్ర్యోచ్చన్నునియు, పాలకులకు దెలియును. అందుచే, విభజించి పాలించు నూత్రము నవలంబించి కాంగ్రెసుపక్షము నణచి వైచుటకు పాలకవర్గము పూనుట సహజము. ప్రజలందుకు జెప్పదగిన ప్రత్యుత్తరము కాంగ్రెసుపక్షమును బలపరచుటదప్ప వేరుగాదు. అధికారులు చేయదలచిన విభాగమున కవకాశము లేకుండజేసి, ఎల్లరును కాంగ్రెసుపక్షతాళముక్రింద ఏకమగుట యత్యవసరము.

ప్రెస్సుపత్రికపాచ్చరిక యయినను భారతీయుల అజ్ఞానమును బాపలేనిచో, భావిస్థితి అంధకారబంధురముగ నుండకమానదు. నిరోధమార్గమును వదలుకొని, సహకారము నలుపునెడల భారతీయులపని నిమృతాయవాటమగునని బర్మేశాహ్లాద ప్రభువుగారు పలికిననుడువుల, యాభార్గ్యమును ప్రజలు గ్రహించి, మరల భ్రాంతిలో మునుంగకుండుట శ్రేయస్కరము. కాంగ్రెసు పలుకుబడిని నశింపజేయుటయే అధికారుల ముఖ్యద్దేశ్యము. “మేము బ్రట్టిలము,” అని ఇండియా మంత్రిగారు మోయొక మారు అధినివేశరాజ్యమంత్రులయెదుట చాటిరి. బ్రట్టిసిద్ధాంతము నిరాధారమయినను, ప్రతి అధికారియు దానిని తడవతడవకును చాటుటకు కారణము లేకపోలేదు. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మియ్యకుండుట కిది యొకసాకుదప్ప వేరుగాదు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నేను నల్ డిమాండును గూర్చి భారతశాసనసభలో ముచ్చటించుచు, బ్రట్టిసిద్ధాంతము నీరీతిని ఖండించి యుండిరి.

“ఈబ్రట్టుకు కర్తవ్యమేమి? బ్రట్టిలుగ నిరవమించినటులు, ఆధారమెద్ది? బ్రట్టితత్వము? ఆంగ్లదేశీయులు, యీ దేశమునకు వర్తకము కొరకు వచ్చిరిని మనకు దెలియును. ఇక్కడ నివసించుట వారిదని వారికి దోచెను. ఇప్పటివలె, అప్పటివారికి హిందూదేశపు కీర్తీప్రస్థితి సరికడకుండ నుండలేదు. ఈదేశమును విలసిల్లించి చూచెదమని, వారు భావించిరి. వారలుగూరించి, జయమొందిరి. అయ్యా, యేగూహననుసరించి, బ్రట్టు ఏర్పడినదిని చెప్పవచ్చును? ఇది న్యాయసంబంధమగుబ్రట్టా? నీతికిసంబంధించిన బ్రట్టా? ఇది ఏబ్రట్టు? భగవంతుడు ఇగ్లీషువారి చేతులలోని కీబ్రట్టును బద్ధించెనా? [ఒకరు—పరమేశ్వరుడు గునగునలాడునా ఏమి?] పరమేశ్వరుని మార్గములు అగమ్యగోచరము లని చెప్పనెడల, పరమేశ్వరునిరహస్యములను గ్రహించితి నని నే జెప్పజాలను. నేను సామాన్యచూడవలసినట్లుచే, మా మూలుగు బ్రట్టుల నెటుల గావించెదరో ఆమార్గములను మాత్రమే గ్రహించగలను. ఈ అసాధారణపుబ్రట్టు మామూలుపద్ధతు లన్నిటికిని విరుద్ధముగ నున్నది. ఇది బ్రట్టు అనియే ముహూర్తకాల మంగీకరించెదము. ఈనిమనమునందు బ్రట్టును నిర్వహింపవలసిన అత్యుత్తమమగు మార్గమేమి? ఇదియే మనము విచారింపవలసిన ప్రశ్న. నానవరణలో సూచించినదేమన, బ్రట్టిలు తమ బ్రట్టుకొని, అసలు వారికి ఒప్పగింపవలయు ననియే. ఈప్రపంచములో నవలం

బింపదగిన ఉత్తమమగు మర్యాదమార్గ మదియే. ఉభయపక్షములకును గౌరవప్రదముగ బ్రట్టును అంతమొందించుమార్గ మిది యొక్కటియే. దీని నెవరును ఆక్షేపింప వీలులేదు. ఇతరమార్గములు ఇతరదేశములలో నవలంబింపబడుచున్నవి. నాన్నేహితులగు పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు చెప్పినటుల, మా కవి రుదీపపు.”

బ్రట్టుసిద్ధాంతము నింతకన్నను చక్కగ ఖండించుటకు సాధ్యపడదు. బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు గారేమి తదితరులేమి, తరుచుగవాడెడి బ్రట్టిపదవి, తమంతటతాము తెచ్చిపెట్టుకొనినదేగాని, ఇతరులిచ్చినదిగాదు. స్వలాభమునిమిత్తము బ్రట్టిలముని చెప్పకొనుటవలన, ప్రయోజనముండదు. ప్రజలీ సిద్ధాంతమును నమ్మజాలరు. తాము హిందూదేశమును రేపటిదినము విడనాడుచో, దేశము అరాజకమయమగుననియు, అందుచే రేపటిదినము తాము లేచిపోమనియు ఇండియామంత్రిగారు చెప్పిరి. అసలుసంగతిని మరుగుపరచుటకు, వీరిటుల గావించిరిగాని వేరు గాదు. బ్రిటీషువారు రేపు వెడలరిని ఎల్లరకును దెలియును. రేపే వెడలి పొమ్మని, ఎవరును కోరుటయు లేదు. అట్టితరి లేనిపోని యసత్యముల నేల చాటవలయును? భారతీయు లిష్టము గోరునది, అధినివేశరాజ్యము లనుభవించుచున్న స్వాతంత్ర్యమును తమకొనగమనియే. సామ్రాజ్యస్వరాజ్యము నధినివేశరాజ్యము లనుభవించుట న్యాయమగుచో, హిందూదేశమునుభవించుటయు న్యాయమేయగును. భారతీయుల న్యాయమగుకోర్కెలనాటకపరచి, స్వపరిపాలనము నొనగక సంతతము అడ్డుపెట్టుచో, వారి కపుడు నిరాశగలుగకమానదు. అట్టితరి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే పరమావధియని భారతీయులుగోరునెడల, ఆభాగ్యత బర్మేశాహ్లాద ప్రభువులపై నిలిచియుండునుగాని, ప్రజలపై గాదు. బర్మేశాహ్లాద ప్రభువు గారి శుక్కువాదము బోలు హేతువులనే, ఆలివియరు ప్రభువు గారిటీవల ఖండించిరి. ఇండియామంత్రిగారికడపటి వాగ్యములు భారతీయులకు విషాదము గలిగింపక మానవు. సామ్రాజ్యసమావేశమునందు, మిగిలిన రాజ్యములమంత్రు లందరును తమతమ దేశముల యభిప్రాయమును ఖండితముగ తెలిపియుండ, హిందూదేశాభిప్రాయము నటుల తెలుపగలవారొక్కరును లేకపోవుట ఎంతచిన్న తనముగ నుండెనో యూహించవచ్చును. బర్మెను మహారాజుగారు, ప్రజాశయము కు విరుద్ధముగ బలికిరి. వీరు తమ పటాటోషమును కాపాడుకొనుటతో సరిపోయెను. రెండవవారగు ఇండియామంత్రిగారు అసలు సభకే వెడలక, సహాయమంత్రిని బలికిరి. ఆలోచమును తీర్చుటకుగాజోలు, అధినివేశ రాజ్యమంత్రులయెదుట, నిట్టినిరీతితోభిప్రాయములను దెలిపిరి. హిందూదేశమున కింతకన్నను అవమానకరమగు సంగతి వేరగలదా? కాని ముందెన్నడో, మిగిలిన అధినివేశరాజ్యమంత్రులవలననే, హిందూదేశాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరింపగల రాజ్యాంగ కోవిదుడు ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునందు ముచ్చటింపగల డనియు, మిగిలిన మంత్రులవలె హిందూదేశము తరపున ఇంగ్లండుతో కరస్పర్యనము చేయగలడనియు, ఇండియామంత్రితో నపుడు నిమిత్తముండదనియు

జల్మి-కాపాడ్లు ప్రభువుగారు జోన్యము జెప్పచున్నారు. అట్టి శుభదినము స్వపరిపాలనానంతరమే లభింపగలదు. ఆనమయ మెప్పుడు వచ్చునను కేక చేశమందంతటను ప్రతిధ్వనించుచున్నది. బ్రహ్మసిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించెడి ఇండియామంత్రిగారి ద్వారాగాని, అధికారవర్గముద్వారాగాని, అట్టి శుభ సిద్ధి త్వరలో చేకూరుననునాశ గనుపింపదు. ప్రజల ద్వారానే, వారికోర్కె లీడరగలవు. ప్రజాశక్తిప్రసారమే, స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలముగాగలదు. ప్రజాశక్తి పెంపగుకొలదియు, బ్రహ్మసిద్ధాంతములు అదృశ్యమగుచుచున్నవి. వెనుక అధినివేశరాజ్యముల హక్కులను, ఇటీవల ఐర్లెండుహక్కును ఇంగ్లండు ఎటులగుర్తించినో, హిందూదేశపుహక్కును అటులనే గుర్తించకతీరదు. ఈనమయమున స్వరాజ్య సంపాదనకై తామెటుల దృఢసంకల్పులై యున్నారో ప్రజలు గనుబొమ్మ, ఇండియా మంత్రిగారికి తగినజవాబు నిచ్చుట యవసరము. నవంబరు ఎనిమిదవతేదీ, భారతవర్షమున కంతకును పరితూచినము. ఆరోజున భారతీయులకు స్వరాజ్యము గావలయునా, లేక పరీక్షలును, పరాధీనతయు గావలయునా యనుశక్తి పరిష్కరింపబడును. స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యము దప్ప స్వస్వసంస్కరణముల నంగీకరింపనోలని కాంగ్రెసుశాసనమువారినే ప్రజలు తమప్రతినిధులుగ నెన్నికొనుచో, ప్రజల స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ లోకమున కంతకును నెల్లడియగును. ఇండియామంత్రిపలుకులు నిరాధారము లని తేలును. అట్టిఫలము చేకూరునటుల, పరమేశ్వరుడు భారతభూమి ననుగ్రహించుగాక!

శ్వేతనాగరికవ్యాప్తి

శ్వేతనాగరికవ్యాప్తి నిమిత్తము, అధినివేశ రాజ్యము లెటుల బనిచేయుచున్నవో, కాలనీ మంత్రియగు కలనల్ ఎమెరిగారు సామాన్యసమావేశమున వివరించిరి. నల్లవారిని నాగరికులగావించు పద్ధతిని ఇంగ్లండు అవలంబించిన విధముననే మిగిలిన వలసరాజ్యములవారును అనుసరించుచున్నారట. బ్రహ్మభారమును వీరందరును మోయుచున్నారట. వీరు నిర్వర్తించుచున్న మార్గ మేమి? కెనడాదేశము పశ్చిమాఫ్రికాలో వర్తకము నభివృద్ధిజేసికొన బ్రయత్నించుచున్నది. నైగిరియాలో తగరపుగనులను ఆస్ట్రేలియావారు స్వాధీనపరుచుకొని, అక్కడివారిని నాగరికవంతులుగ జేయుచున్నారట. వలసరాజ్యములవారు దరును ఆయాభాగములలో ప్రధానోద్యోగముల నాక్రమించియున్నారు. నెస్టరు ఇండిను బ్రిటీషుగవ్వయానా, ఉష్ణ ఆఫ్రికా, మున్నగు భాగములలో, అక్కడివారిని తెల్లవారు పరిపాలించుచున్నారు. పశ్చిమాఫ్రికాలో యూరపియనులు నివసించుటకు వీలులేక బోవుటచే, అక్కడి పరిపాలనమును మూతము నల్లవారికేవదలిపెట్టిరి. వర్తకపు సౌకర్యములను మాత్రము తెల్లవారు ఉపయోగించుకొందురు. తెల్లవారు నివసించ వీలులేనచోట, ప్రజలను వారికర్మమునకు వారినే పదలిపెట్టుచున్నారు. తెల్లవారి బౌద్ధార్యమక్కడమాత్రము వ్యాపించలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికాను మాత్రము తెల్లవారలు విడిచిపెట్టలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా దక్షిణాఫ్రికా అంతనివాసయోగ్యముగ లేదట. కాని, పశ్చిమాఫ్రికా అంతనివాసయోగ్యము గాకుండను లేదట. రెంటికిని మధ్యరకముగ నున్నది. అందుచే అనుకూలప్రదేశములగు పీఠభూములను తెల్లవారాక్రమించి, వారికినివాసయోగ్యములు గాని పల్లపుప్రదేశములను నల్లవారికి బారవైచిరి. మలేరాజ్యమునందు రబ్బరు వర్తకము విరివిగ కొనసాగుచున్నదట. మాండేజు దురాజ్యముగు పాలెస్టీనులో, యూధు లనేకులను వెలుపలనుండి ప్రవేశపెట్టినను అరబ్బుల కిబ్బంది గలుగలేదట. కాలనీలమంత్రిగారు యూరీతిని కాలనీలవారి గొప్పజెప్పియుండ, అధినివేశ రాజ్యమంతయు వారి అతిశయమును వారే చాటుకొనిరి. న్యూగిని పరిపాలనవిషయమై నానారాష్ట్రసంఘమువారు పంపిన ప్రశ్నలు ఆస్ట్రేలియామంత్రి యగు బ్రూసుగారికి కంటకముగదోచెను. వీరిపరిపాలనముగూర్చి, నానారాష్ట్రసంఘమువారు సముజాయిషీ అడుగుటయే తప్పని బ్రూసుగారి అభిప్రాయము గాబోలు! అటులగుచో, నానారాష్ట్రసంఘము నిలిచియుండి లాభమేమి? న్యూజిలెండు ప్రధానమంత్రి యగు కోట్సు గారుగూడ, నానారాష్ట్రసంఘముపట్ల కోపము గనుపించిరి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు హాల్మెటూటు జాతులతో మెలగవలసివచ్చెను. ఈజాతి స్వాతంత్ర్యము గోరటచే, వారిని హర్షగాజు ప్రభుత్వమువారు లొంగజేసిరి. వీరిస్వాతంత్ర్యేచ్ఛ బూటకమని, హర్షగాజుగారు గ్రహించిరి. తమకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము వలయుననికోరెడి హర్షగాజుగారు ఇతరుల స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుట కేమాత్రము వెనుదీయుటలేదు. ఈరీతిని స్వలాభమును పెంపుజేసికొనుచు, నల్లవారలను నాగరికవంతుల జేయుచున్నామని చెప్పెడి అధినివేశరాజ్యమంతయులనుడుపు లెట్టిబూటకములో దెలుచననసరములేదు. వీరు సూచించెడి బ్రహ్మ బాధ్యతమున్నగు ఆర్భాటములు స్వార్థమునకు పర్యాయపదము లగుచున్నవి. శ్వేతనాగరిక మంతకన్నను విశాలభావము జూడకపోవుట కడు శోచనీయము.

భజలు

కాంగ్రెసు భజనపాఠీవారిని పోలీసువారు అరెస్టుజేయుటవలన చెన్నపురి పరిస్థితులు చక్కబడుటకు మారుగ మరొక తదుస్థితికి రాకమానవు. నిర్బంధములకు అధికారులను ప్రేరేపించుటలో జప్టిసుశాసనమువారు దిట్టలు. ఇటీవల వీరు సైన్యసహాయముగూడ గోరి రని తెలిసెను. సభలలో నల్లరుల బరికొల్పెడివీరు, ఇతరులపై నేరము మోసి, శ్రీనివాసయ్యంగారుప్రభృతులను నిందించుట పరిపాటియయినది. పోలీసువారి చర్యపట్ల జాతీయయువకసమావేశమునందు అసమ్మతి చూపబడెను. కాంగ్రెసుశాసనమువారు ప్రజలలో సరియగుప్రబోధము కలిగింప వీలు లేకుండ రోడ్లపక్క సభలు జరుపగూడదనియు, భజనల జేయగూడదనియు చెలిపెడి నిషేధపు టుత్తరువులు, అడ్డుపడుచున్నవి. జప్టిసుశాసనమువారికి రాజకీయకార్యక్రమము లేదుగాన, వారికి జాతి ద్వేషమును పురికొల్పిన జాలును. కాంగ్రెసుసభలు లేకున్న వారికి జాలును. వారి కెట్టినభలతో పనిలేదు. కాంగ్రెసుసంఘము వోటరులకు జేరకుండ జేయుటవలన, అధికారు లొకపక్షమునకుమాత్రము

లాభము కలుగజేయుచున్నారను అభిప్రాయము వ్యాపింపకమానదు. ఇట్టియుత్తరువులను వెంటనే యుపసంహరించుకొనుట యవసరము.

వెల్లాలమహాసభ : భావిమంత్రులు

వెల్లాలమహాసభ యనుపేరుతో, డాక్టరు నటేశ్వరగారి అధ్యక్షిత్వమును బలపరచుటకై యొకసభ జరుపబడెను. రాజకీయసభలో నటేశ్వరునికి వోటు జేయవలెనని కోరబడెనుగాని, వెల్లాలసంఘమునకు జేయినను గోవిందరాజుల మొదలియారు గారికి వోటుజేయవలయునని యడుగలేదు. నటేశ్వరగారికి మంత్రిపదవి తప్పక చేకూరవలయు నని, సభలో చెలిపిరి. సామికిసభ కధ్యక్షత వహించిన, చూడకన్యాయకరుగారు జప్టిసు పత్రిక బ్రాహ్మణేతరాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరింపవనియు, ప్రత్యేక వ్యక్తులలాభములను పెంపుజేయుచున్న దనియు, అందుచే వేరొకపత్రిక యవసరమనియు సూచించిరి. జప్టిసుపత్రిక తణికొవలంపెట్టిగారిని, నటేశ్వ మొదలియారుగారిని మృతులుగ నుండ ప్రోత్సహపరచువ లేదని వీరికి కోపముగలదు. మంత్రిపదవుల కిప్పటి నుండియు పోరాటము లారంభమగుచున్నవని, వెల్లాల సభాకార్యక్రమము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది.

సినేటుసభ వారి విషవీతపర్యవము

మద్రాసు సినేటుసభవారొకవంక విద్యార్థుల పరీక్షలఫీజులను వృద్ధిజేసి, వేరొకవంక డాక్టరు మెక్ ఫెయిలుగారికి అయిదువేలరూపాయల బహుమానము నిచ్చుట ఎంతవితయో యూహింపవచ్చును. ప్రభుత్వప్రోద్బల మిందుకు కారణ మయ్యెను. బి. యల్. పరీక్షను అయిదుసంవత్సరములవరకు విలిపిచేయవలయునని, సుబహ్వాణ్య మొదలియారు గారు తీర్మానము నుపపాదించగ, కాండెత్తుగా రామోదించిరి. కాని సభను చాలించుటచే, ఈతీర్మాన మంతరించెను. ఇంతకన్నను అన్నిపరీక్షలను రద్దుజేయుచుని కోరిన బాగుండెడిది. అప్పకయినను అనుకూలవిద్యావిధానమును ప్రవేశపెట్టుటకు వీలయ్యెడిది. ప్రస్తుతపు సినేటుసభవారు నలిగిన ఘనకార్యములను, వైచిత్ర్యానులరుగా దుగ్గడించిరి. ఇవిపరకేచుయిన మేలుజేసియున్నయెడ, కడపటిసభలో సినేటుసభ పూర్తిగ ననశ్చిరపాలయ్యెను.

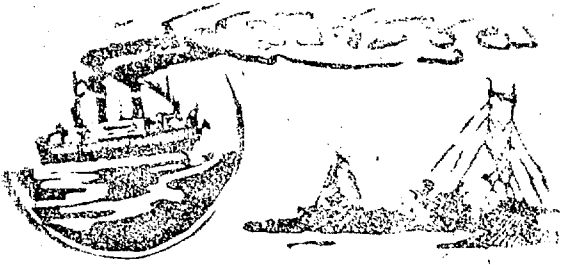
పిన్నా, ఆక్టోబరు 28:—రాండులేటిలు కాన్ఫరెసు సంవత్సరమున బాన్సాఫీకాను వెలుపున్న కాన్ఫెరెన్సుగానె పరీక్షారేనిగాను వాణిజ్యకాలకార్యదర్శిగ నుండెను. కాంటి. పి. కి. గి. వ్యాలాగాను బాన్సాఫీకాను ఆధ్యక్షులుగ నుండెను. (ఆ. పే.)

పిన్నా, ఆక్టోబరు 28:—పశ్చిమోత్తర రైల్వే డిప్యూటీ పీఠెంటు జె. పి. పి. గెట్టుగాను నెలపునండిచ్చి పిదప నెలపునండి బోవుచున్న పాన్సాఫీకాను బాన్సాఫీకాను పిదప నిర్వహింపబడును. (ఆ. పే.)

మిష్న పురం, ఆక్టోబరు 28:—నరదలచే వత్సము నొంపినవారి సహాయము నిమిత్తము మిష్న పురం జిల్లా మీస్ట్రీలు పేర లాహారు నగరమునుండి ఒక రైల్వే మిషి రూ. 50,000 లను బంపెను. (ఆ. పే.)

రాజప్రతినిధి లాహారు కాంటన్ మెంటుకు వచ్చినప్పుడు పహ్లావ్ పి. ఆండు యం. పతేరావీలు ట్రిటిపు సైక్కులలో రూ. 80,000 పారు డ్రైవు సిగరెట్టును పంచిపెట్టి.

దార్జిలింగ్, ఆక్టోబరు 28:—నేడు జరుగుచున్న పోలీసు సోదరునిబాటుకు ట్రిటు పంపబడుచున్నది. (ఆ. పే.)

భారతదేశ పరిస్థితులు

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభుని ప్రసంగము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ సంరక్షణకర్తలు

రేపు మేము ఇండియానుండి వెడలిపోతిమేని ఇండియా అంతయు అరాజకములో మునిగిపోవును సంస్కరణములను జయప్రదముగ చేయుటకు సహకారము సల్పుచో ఎక్కువయధికారము నిచ్చెదము

లండన్, అక్టోబరు 22:— లండను అధినివేశసమిష్టి సంఘమువారు డోమినియను ప్రధానామాత్యులకు గిడ్డంగిలునుండి రమున విందొసగిరి. శేషప్రభువు అధ్యక్షతన వహించిరి. 700 వందల వచ్చిరి. అందులో సర్ ఆస్టిన్ ఛేంబర్లెను, బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు ఇతర మంత్రివర్గమువారు, హైకమిషనరులు వచ్చిరి. వేరేపని యందుటచే రాజకీయపోషిని హెర్బి జాగు గారు దెలియజేసిరి.

ఇండియాలో భిన్నజాతులు

ఉన్నవిమయముగూర్చి బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు వ్యాఖ్యానమునరెన్నెను. ఇండియాలో రాజకీయసంబంధము ఒక చోట ఆగిపోవునదిగాదు. అది ఎల్లకాలము అభివృద్ధియగునందజలసినదే. ఇండియాలో ఇప్పుడు సామ్రాజ్యములో భాగస్వాములన్నచో ఏమో గుర్తింపగల్గుచున్నారు. విస్తారముగ అట్లు వారు గ్రహించుటచే భారతదేశ భాగ్యవదయున కంతయు శ్రేయస్కరము.

సామ్రాజ్యభారము

సామ్రాజ్యము భారతదేశసంపదమీద ఆధారపడియున్నది. ఈ 12 సంవత్సరములలో మంత్రివర్గములో అయిదు పర్యాయములు వడిచుడుకు గల్గెను. విరోధాసంగ్రామమున ఇండియా సామ్రాజ్యమునకు గొప్పసేవజేసెను. సామ్రాజ్యమునకు అపాయము వచ్చినపుడు ఇండియాలో సంబంధ ముండుటచే లాభముగలదని అప్పుడు చక్కగ దెలిసెను. వైసజెప్పిన అయిదు పర్యాయములు ఇండియానుండి వైస్ర్యములను పరచించితిమి.

సంస్కరణములు

మొదట ప్రవేశపెట్టబడినపుడు చాలనిరుత్సాహముగ నుండెను. కాని 12 మాసములనుండి జరుగుసంగతులను జూడ పరిస్థితులు అభివృద్ధియగుచున్నట్లు చిహ్నములు గన్పించుచున్నవి. సహాయనిరాకరణముచేతనైన సేమి, తేదరించుటచేతనైన సేమి సంస్కరణములను మరికొంతకాలము సాగింపవలసినవృత్త మున్నదేమిట.

సహకారము

సల్పుటకు అభిలాషను భారతీయులు చూపిరేని, తక్షణము ఉదారభావముతో ఎక్కువ యధికారము నిచ్చెదము. ఎంత మాత్రము వెనుదీయువారము కాదు.

భారతనాగరికము గొప్పది

యను సంగతిని మరచిపోలేదు. అట్టివారితో మేము వ్యవహరించవలసిన సంగతిని గుర్తించుచున్నారము. మతములను, వేదాంతకాస్త్రములను, నాగరికములను సేరుగాంచిన దేశముతో మేము వ్యవహరించుచున్నారము. ముఖ్యోత్పత్తి పుష్కలమునాడి పోవు దేశముతో వ్యవహరించుటలేదు. అట్టి వ్యవహారమును నిస్సహకారముగ జరుపుటకు విలులేదు. జాగ్రత్తగ చేయవలసి యున్నది.

చేతనంకెలలతో ప్రధాని జూడబోవుట

లండనులో డొనింగువిధియందు ఒక ముదుసలి కాలిజోడులేక, 25 అడుగుల గొలుసులు కాళ్లకు చేతులకు మెడకు విగించియుండ, చేతనంకెలలతో ప్రధానమంత్రిని జూడబోవుచుండెను. నిరుద్యోగము గూర్చి ప్రధానికి అర్జిదాఖలుచేయ నుద్దేశించెను. పోలీసువారు అడ్డగించిరి. (సెంట్రలు న్యూసు)

మేము ఇండియాసంరక్షణకర్తలము

రేపు ఇండియానుండి లేచిపోతిమేని ఇండియా అంతయు అరాజకమయమగును. రేపటిలోనే ఇండియానుండి పోదలంపులేదు.

మాభాగ్యత మాకు తెలియును

భారతీయులుచేసిన గొప్పకార్యమును గుర్తించుచున్నారము. కామన్వెల్త్ సేవనులలో ఇండియా ముందుగాడ గొప్పగ ప్రవర్తించునని చెలియెను. ఇండియా ఇంకను ఎక్కువ భాగ్యతను వహించు ననియు, ఇతరప్రధానామాత్యులు మాట్లాడునటులే భారతీయులుగూడ ఇండియానుండి బహుళగ ఆత్మని స్థానే, భారత రాజకీయవైఖరి ఒకరు, భారతదేశ చారిత్రమును పూర్తిగ దెలిసివాడును, భారతదేశక్షేమమునకు ఇంగ్లండు చేసిన సేవను, మహాపకారమును దెలిసినవాడును, కనడా ప్రవర్తించినటులే, దక్షిణఆఫ్రికా, సామ్రాజ్యేతర భాగములు చేయునటులే ఆశ్చర్యకరములందు అధికారముతో మాట్లాడు నుడినమునకై నే డెదురుజూచుచున్నారము. ఇంగ్లండుకరవున మీతో సేమ భారతీయుల పక్షమున కరస్పర్శము గావించి వ్యవహరించుచున్నాడని భారత రాజకీయవైఖరి దెలుపగల నుడినముకై ఎదురుజూచుచున్నారము. సామ్రాజ్యాంతర్గతమున ఇతరభాగములు భారతీయులకును సందియములతో, చిక్కులతో, కష్టదశలతో నున్నవారే. వారుగూడ వైసజెప్పినటులే ప్రవర్తించిరి. అటులనే ఇండియాగూడ ప్రవర్తించుగాకయని కోరుచున్నారమని బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు దెలియజేసెను.

నైనిక శాసన ప్రకటనము

చీనాపరిసీతులు

ష్యాంగుహే, అక్టోబరు 25:— సోవియటుల కుట్రలచే చుట్టు ప్రక్కలందున్న చీనా రాష్ట్రములో నైనికశాసనమును ప్రకటించిరి. చీనా ప్రదేశములోనికి బండ్లు ప్రయాణింపట వచ్చినతోడనే పరీక్షించుచున్నారు. విద్యార్థులు పనిలేని విప్లవకాంటులు బాంబులు ఇతర అయుధములను బట్టుకొని పోలీసు సేవను ముట్టడించిరి. ఇవట వందలకుండు సామగ్రి ఆయుధములు లభ్యమి. పెడలిపొమ్మన్నను వారు పోలేరు. అప్పుడు పోలీసు వారి కాల్చిరి. ఇద్దరికి గాయములు కలిగెను. నలుగురిని తప్పకల్పినవారి నందరిని అరెస్టు జేసిరి. అనలుగురు మోటారు బండిలో పారిపోయిరి.

రాజ ప్రతినిధి పాంచాళ సన్మానము

తైముస్పత్రిక హెచ్చరిక

దేశీయ మహాజనసభ

సముచిత సహకారవాదము సంగీకరింపవలెను

లండన్, అక్టోబరు 23:— బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును సంబంధములు ఇటీవల చాలబలపడినను తమరి నెదుర్కొన్నను జగురు సమస్యలను పూరించుట కుపేక్షజేయరాదు. భాగ్యతనెఱిగిన భారతీయముల అత్యంతవ్యయము తక్షణమేమిదేయవలెనో స్పష్టముగ చెలియుచునే యున్నది. ప్రత్యేక పాంఘిక ద్వేషమును తగ్గించవలెను. మరల అదేసమయమున ప్రభుత్వముతో సహకారము సల్పవలెను.

రాబోవు దేశీయమహాజనసభ

సముచిత సహకారవాదము సంగీకరించిన ఇటీవల బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు తన యువస్వాసమున నూవించిన నటుల సంస్కరణములను మార్చి ఎక్కువ యధికారము నీయవచ్చునా లేదా యనుసంగతిని దెల్పుటకు రోయలు కమిషను సేర్పాటుచేయుటకు అవకాశ మేర్పడునని రాజప్రతినిధి పాంచాళమునకు పోయినపుడు ఆరనికి జూపిన సత్కారము సంధర్భమున తైముస్పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది.

పెరిషియా చక్రవర్తి సంచారము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

పెహరక్, అక్టోబరు 25:— కొంచెము సంచారము నిమిత్తము మజందరనకు పెరిషియా చక్రవర్తి బయలుదేరెను. వెంటబోవు మోటారు బండకు ఆయుధములు ముందుగంచు సానుగిని గోంపోవు బండకు ప్రమాదముగల్గెను. చాలముండి అధికారులు చనిపోయిరి. శ్రుతగాత్రులైరి. ఇద్దరి తనములను పెహరనుకు దెచ్చిరి. మోటారు ప్రయాణము నాపుడేయ్యవెడలిరి.

ప్ర్యాంకుధర క్రమముగ లేచుటచే వర్తకులు భయపడుచున్నారు.

అభివృద్ధి

అఖిలభారత జాతీయమహాసభ

చెన్నపురి బజారుధరలు

1928 శాసనసభల ఎన్నికలు - కార్యనిర్వాహక

సంఘమువారి ప్రకటన

ఆర్థిక పారిశ్రామికములు

భారతదేశమున విజృంభించి పరిపాలన ప్రారంభమైన పృథ్వినిండియు పన్నులు చాల అధికమైనవి. ఆందువలన జన సామాన్యులు కృంగిపోవుచున్నది. దుష్కరులను సీపారసులు తొలగించుటకు చాచాభాయి నాకోశి గోపాలకృష్ణ గోక్షాగారు మున్నగు దేశభక్తులు చాలసారులు ప్రయత్నించిరి. గాని ఫలిత మేమియును కలుగలేదు. యుద్ధసమయమున నీపన్నులు గురింత మెండైనవి, 1914 మొదలు సాలకు 40 కోట్లవఱకున 1928 నరకును పన్నులు వేయబడుచుండెను. భారతశాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు పన్నులను తగ్గించుటకు చాల కృషిపరిపిరి. వారి ప్రయత్నమువలన తొమ్మిదికోట్ల రూపాయలపన్నులు తగ్గింపబడెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి కృత్యమును పన్నులను తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచు కేయందురు. ఉత్పత్తిపన్నును తగ్గించుట, రైల్వే రేట్లను తగ్గించుట టపాకార్డు కాపీకిని కపరు అర్థజాకును మరల అమ్ముబడునట్లు చేయుట అను సీమూడునుముఖ్యలేమలు. లసి స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ధారణచేసియున్నారు. ప్రభుత్వములన్నియును ముఖ్యముగా సైనిక వ్యయములను చాల మోయుగానండుటచేతనే పన్నులనుచాల మెండైనవి. (విలువదొరతమువారి ఉత్తరవుప్రకారము యిండియాదొరతమువారు అత్యధికమును సైనికవ్యయమును భరించుచున్నారు. కావున సైనికవ్యయము మున్నగు వ్యయములనన్నిటిని తగ్గించుటస్వరాజ్యపక్షమువారు శక్తివంధనలేకుండ పనిచేయుదురు.

2. దొరతనమువారి నాణెముల మారకము (కరెన్సీ) పద్ధతినిగూర్చి విచారణ చేయుదులనుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారి కారకము. కరెన్సీ రాయలుకవిమమవారు విచారణచేసి రిపోర్టును ప్రకటించిరి. దేశయులలో ఏతెగునుగూడ అది సంకృత్తికరముగా నుండలేదు. వెండి ఒకరూపాయలెల 18 పెన్నులు (బంగారము) అని వారు నిర్ణయించినందున వ్యాపసాయక పారిశ్రామిక వర్గములలో చాలకలవరము కలిగినది. ఈరీతిగా కృత్రిమముగా రూపాయలెలను మోద్బొందుటవలన పంటవస్తువుల ధరలు చాలతగ్గిపోవును. అందువలన వ్యవసాయకుల ఆదాయము తక్కువయై వానికి చాల కష్టములు కలుగుట నిశ్చయము. పరిశ్రమలకుగూడ నిండువలన వస్తువుల ధరలు నిశ్చయము. కావున యీ కరెన్సీ చట్టమును తిరస్కరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు సర్వభక్తులను వినియోగించెదరు. కరెన్సీ ఎక్స్‌చేంజిల విషయమున కల్పనలు జరుగకుండ చేయుటకుగూడ గట్టి ప్రయత్నము చేసెదరు. వ్యాయమైన బంగారపు మిగి (గోల్డుస్టాండ్)ని ఏర్పరుచుటకును బంగారమును విక్రయించుటకు నిరోధములేకుండ చేయుటకును బంగారమును విరివిగా వ్యాపింప చేయుటకునుగూడ యీపక్షమువారు గట్టి ప్రయత్నమునుచేసెదరు.

3. దేశమున పరిశ్రమల సంకృద్ధి నొందించుటకుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు మొట్టటి నుండియును ప్రయత్నించుచునే యున్నారు. ముఖ్యమైన పరిశ్రమలను కక్షణ నేర్పరుచుటకుగూర్చి ఎల్లప్పుడును యీపక్షమువారు ప్రయత్నించుచునే యుందురు. వట్టణములలో ఉద్యోగములు దొరక చాలమంది కష్టపడుచున్నారు. జనసంఖ్య మోద్బొందుచుండుటచే వ్యవసాయమువలన సందరికిని జీవనాధారము జరుగజాలదు. కావున చాలమందికి సహజులభింపుటకు నీలగునటుల పరిశ్రమలను వృద్ధి నొందింపవలసియున్నది. భారతదేశమున 3150 లక్షలమంది ప్రజలున్నారు. అన్ని పరిశ్రమలయములు తలయెత్తి వస్తువులను తయారుచేసినను అన్నియును యీదేశముననే అమ్ముకుపోవును. కావున యీదేశమున బాగుగా నాలోచించి యొకపద్ధతిని నిర్ణయించిచో త్వరలోనే పరిశ్రమలు చాల వృద్ధి నొందగలవు. కావున దీనివిషయమునుగూడ నీపక్షమువారు శ్రద్ధగా పనిచేయుదురు.

4. దేశాభివృద్ధిని కలిగించు ప్రయత్నములలో రైల్వేలుగూడ ముఖ్యమైనవే. రైలు రేట్లు మోయుగానున్నచో ప్రయాణికులకును వర్తకులకునుగూడ చాల యిబ్బంది కలుగును. ఇప్పుడున్న రైల్వేపద్ధతివలన వ్యవసాయకునకును పరిశ్రమకునకు గూడ చాల కష్టము కలుగుచున్నది. కావున రైల్వేల విషయ మునగూడ నీపక్షమువారు పనిచేసెదరు. పన్నులను తగ్గించుటకును ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకును దుర్వ్యయమును ప్రతిఘటించుటకును భారత శాసనసభలోను యితర శాసనసభలలోనుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు నిరంతరమును కృషిచేయుచునే యుందురు.

యమునాదాసు మెహతా.

యవాడు నందరి హేమచంద్రునికన్న ఎపు లేడు చెప్పవచ్చు. చుము గై కొనిరి. గజ పట్టుచున 84 నాన పరమపదము గాంచి తత్వము గలవారు. ఎలు, నీకుంటువులు, అర్థము ఆలంకారకాస్త్రము, ఎను వేదాంతగ్రంథము, ధములు పెక్కులరచించిరి. ఈ పేరితో జైన పీఠుల చరిత్రాస్త్రజ్ఞుడైనను మానవకోటి మైనది. ఉపదేశకంగాణిలో నిదర్శనము.

అచ్యుత చంద్రము శాకంబరీనగరమునకు వెళ్లెను. ట నొక పోగడు ఆచార్యుని పూజించి తన భార్య రాట ప్రీతీన నూలుతో కేయబడిన మతక ఖడ్గరుబట్టును ఆచారకు సమర్పించెను. ఆచార్యుడు శాకంబరీనుండి పాట్నాకు పగివచ్చిరి. కుమారపాల మహారాజు సిబ్బందితో ఆచార్యుని పూజింప ఎరుకునచ్చిరి. ఆచార్యు డాదీదపాడు దొసగిన ముతక ఖడ్గరుబట్టును ధరించుచుండెను. అప్పు డామహారాజు ఇట్లు చెప్పెను:—“స్వామి మీరు నాకు గురువులు. మీరు ఇట్టి ముతక వస్త్రము ధరించుచుండుట నాకు అనమానకరముగ నున్నది.” అందులకు ఆచార్యుడు ఈ క్రిందివిధమున బ్రత్యుత్తరము స గె ను. — “నీవరి పాల న ము న ప్ర జ లు ద రి (మరై తిండిలేక మారుచున్నందులకు సిద్ధపడుము. శౌతిక సంబంధముల నన్నింటిని కృజించిన నానంటి సన్యాసులకు ఎట్టి వస్త్రములైనను నొకటే. తేనెటీగలు పున్నములనుండి తేనెటీగి జీవించుచున్న విధమున మేముకూడ ఎవ్వరిని ఇబ్బంది పెట్టక జీవించుచుండెదము. వస్త్రములు చింపిచైనను ముతకవైనను చింతలేదు.”

ఆచార్యుని ఉద్యోగము విసగానే మహారాజు బుద్ధి తెచ్చుకొని బీదలకొరకు సంవత్సరమున కోటిబంగారు నాణెముల నివృత్తినినిండుకొనెను. 800 సంవత్సరములకు పూర్వము హేమచంద్ర ఆచార్యుడు బీదలతో అవిచ్చిన్నులకు సంబంధము చేర్చుదుమోనుటకై అధ్యక్ష వస్త్రములను ధరించెను. 800 సంవత్సరముల పూర్వము మనదేశమున్ను స్థితికన్న ఇప్పటి స్థితి కడునీచమైన దని గుర్తెగవలయును. కాన అప్పటికన్న ఇప్పుడు ఖడ్గరుధరించుట ఎక్కువ అనసరము. విదేశవస్త్రములను ధరించుటచే మాడు విధములగు పాపములను గావించిన వార మగుచున్నారు. పని తిండిలేక బాధపడుచున్న మన సోదరులపట్ల ప్రోహముచేసినవార మగుచున్నాము. ఆక్రమముగ ధనము సంపాదించుచున్న పెట్టుబడిదారుల దౌష్ట్యమునకు ప్రోత్సహ మొసగినవారమగుచున్నాము. పెట్టుబడిదారుల క్రింద పనిచేయూహలివారిని అధోగతి పాలుచేయుచున్నాము.

(వి. జి. దేశాయి)

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయ భట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను వివరించి నన్నయభట్టు సూత్రములను సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సుప్రచురముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేతకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడబడిన విశేషము లెన్నియో కలవు. — నెల 0-12-0. పాన్వేజి కేటు

మే నే జ రు. కంప్రపత్రిక

7. కంబుకట్టిదిగి, ముద్రాణ.

1938-వ సం॥ అక్టోబరు 25-వ తేది సోమవారము

ధాన్యములు.

నియము బా 1-8 రు 70 0 0 మొదలు 84 0 0 వరకు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: బియ్యముబస్తాలు, మనుమ తెనాలి, పెల్లారి, దిల్లి, రాగులు, నవ్వులు.

2. ధాన్యము వస్తువులు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: కంబులు, పెనగలు, పెనలు, మినుములు, ఉలవలు.

3. సూనెవస్తువులు.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: నవ్వులనూనె, నెయ్యి, కొండాపురంబేరు, ఇతరప్రదేశము, వేరు సెనగనూనె, ఆముదము.

4. చిల్లరవస్తువులు.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: చాయవనెపు, మారకముపు, విరపకాయలు, గుంటూరుపాయకట్టు, కాకపాస్తీపాయకట్టు, చెల్లము, చింతపండు.

5. ఇనుము.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: పట్టారకం, చురక, రత్తండు.

6. నూలు.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: తుమ్మారు యేనుగ, నూళయేనుగ, నెం 20, నెం 22, నెం 12, నెం 14, నెం 12, నెం 14, నెం 10, నెం 2, నెం 12, నెం 14.

7. దూది.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: పోండాబ్బు, తల్పాడు దూది.

8. లోహములు.

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Rows include: నంది 100 రులంక, బంగారము, ఇతరము, ఇత్తడి, కాగి.

అర్జున శ్రీమహాశయం!

బాల్యమునుండి మిత్రాంధ్రాంధ్రము విద్యావత్తులై యు
భయభావము లేదని చెప్పి పాశ్చాత్యవిచక్షణతచే నాంగసం
ప్రదాయములనెఱింగి, ప్రాచ్యమర్యాదావిశేషముల నామూలా
గముగ నెఱింగి గారవించి, రెండు తెలుగుల సంప్రదాయముల
సమరసపఱచి, మంచిని గ్రహించి యనుష్ఠించుచు, విద్యకుఁదో
డుగ, విషయమును హృదయసారశ్రవణమును సౌజన్యముగఁదెలి
తోడివారలలో నెల్ల శ్రేష్ఠులని ప్రఖ్యాతినిందియున్నాడు. మీ
విషయాది సద్గుణగణములను సంతసించి పరమేశ్వరుఁడు మీకు
సమగ్రైశ్వర్యమును బహుకరించినట్లు సాదించి, విముక్తిప్రసాదించి
యియున్నాడు. విద్యాభిశిక్షణమువలనను సుగుణసంపత్తివలనను
మీరు మాత్రైశ్వర్యమున కెల్ల నలంకారప్రాయమై యెరులలు గడిం
చునీర్చి సంతోషించి ధన్యులైతిరి. మీవంటి యుదారహృదయుల
వలన మద్రాసుకాశాసనసభ యెప్పుడు ప్రతిష్ఠ నొందుచున్నది. మ
ద్రాసు రాజధానికంటెటికిని ముఖ్యపట్టణమయి, యాంధ్రుల
జనులచే బరిశోధితమైన చెన్ననగరమందలి పురపాలకసంఘ
మువారు తమకధ్యక్షులుగ మిమ్మును కొని మీ యధ్యక్షతలనఁ
బురపాలక సంఘము కాశ్యతగౌరవము నొందుచున్నది. చెన్న
నగరమందలి శ్రీ శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ సంఘమువారు మి
మ్ముక కార్యకర్తగా నెన్నుకొని మీరందుఁ జేరినపిదపఁ గన్య
కాలయ కార్యములన్నియు జనుప్రదముగ నెఱవేల్పుచు ము
ఖ్యముగ మనవైశ్వర్యబాలర విద్యాభివృద్ధిని సంతోచియు వైశ్వసం
ఘాభివృద్ధిని గరించియు మీరు చేసినయుపకార పద్ధితిను
నదని మేము నిజమందుచున్నాము.

పురాతనచరిత్రముచే బ్రసిద్ధికెక్కిన బళ్లారి గుంటూరు
లోనగు సుప్రసిద్ధనగరముల కనేకసభలకు మహాహృదయముచేసి,
పిలుచుకొనిపోయి, స్వాగతములాసంగి యాంధ్రజాతీయలం
దలుఁగూడ మీయొడఁగల యాదరాతితయమును కల్గించుకొని
కృతకృత్యులైతిరి. మీకుఁగల విద్యాబలమునకును నైశ్వర్యబలము
నకును ఫలముగా మీరు చేకూరితమును గోరి ప్రజాసేవయే పర
మధీమాగా ననుష్ఠించుచు మీయవకాశములన్నియు చేకూర్చుకొని
యుపయోగించుచుండుట మానంటి మీహితములను, బ్రజాసా
మాన్యమునకును మహానందదాయకమైయున్నది. బృందావనపుర
మునఁ బండ్రోడప యాంధ్రజాతీయసభ కన్యకలై మీకొసరిం
చిననే మిక్కిలి కొనియాడఁదగియున్నది. మద్రాసునగరమున
ననేకభాగములయందలి పాఠశాలలను మీరు పరిపాలనలై విద్యా
విషయమున సహాసేవ గావించియున్నారు.

ఉదారచరిత్రలయిన మీరు నేఁడు మా పురమునకు విచ్చే
యుట మాభాగ్యమై శేషమని మేము విశ్వసించుచున్నాము. మీసం
దర్శనముగఁదెలిసిన ఈదినము మిక్కిలి సుదినము. మీకీదినము పౌర
యభ్యుదయక స్వాగతమొసంగఁ గలిగినందులకు మేమందఱము
సంతసించుచున్నాము. మా కడప మండలమునందలి వైశ్యులు
విద్యావిషయమునఁ దదితరమండలవాసులకన్న వెనుక నున్నారు.
మీవంటి సత్గురువుల రాకవలన మా మండలమున కెన్నియో
లాభములుగలవు. మహావర్షముగనుండుకొని మా మండలము
లోని వైశ్యులకులందఱును విద్యాసంపన్నులై సుగుణముల
నృద్ధిపఱచుకొని యున్నతస్థితికే వచ్చెదరని విశ్వసించుచున్నాము.
మాయెడ మీకుఁగల యాదరమువలన దూరమని యెంచక
శ్రమకొర్చి మా పురమునకు విచ్చేసి, మా కాసందము గలిగించి
నందులకై, మీయొడఁ గృతజ్ఞతను వహించుచు, మీకు కాశ్యతా
కౌగిల్యైశ్వర్యముల నొసంగి సదా మిమ్ముక కపాదులకై పర
మదయాశ్వరూపయగు శ్రీ శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీని మనసార
భాగ్యింపుచున్నాము.

జన్మలమడుగు పురవైశ్యులు.

రెయిజడ హన్సురాజ్

లాహోరు, అక్టోబరు 28:— అసెంబ్లీ యెన్నికలకు రె
యిజడహన్సురాజ్ గారు లాల్ బజర్ త్రాయకి పోటీకేయకుండుట
కు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

కాశీలో విశ్వమునకు...
న రీతిగా చాధురీ గారు మొదలైనవారు
తననికోరుచున్నాననియు జోగిందసింగుగారు

పండిత నానకుచందుగారు చాధురీగారు
యులైన ఆధ్యక్షులయొద్ద సభ్యులెవ్వరును నుట్టాకుటకు
ను వారికితెగిన అపకాశములొసంగుట వచ్చినయెడ ఎవ్వరును
ఆధ్యక్షుని వైఫల్యముచేసిన వారు తరనియు భాగవతముగూడ
పరిపానావిషయములందు బాటమితిభేదముల కతీతులుగా
మెలంగగలరని చాధురీగారు తమ ప్రవర్తనచే రుజువు చేయగల్గి
రనియు చెప్పిరి.

గోరూ పైవారిగాత్యముల నామోదింపిరి. ఆధ్యక్షుని
మండలమైన ముఖ్యమైన గుణములు నిష్పక్షపాతమున, సభ్యుల
కు తమ యంతవిశ్వాసము. ఈ రెండు గుణములుగ చాధురీగా
రని మించినవాడులేరు.

ఆధ్యక్షులుగా తమ శేషమునకును చెందనట్లుగా చా
ధురీగారు రుజువు చేసుకొనినది మహాత్మ మహావ్యుద్ గారు చె
ప్పిరి. తమయొక్క కత్తి సామర్థ్యములవల్లను నిష్పక్షపాత
బాధిల్లనవారు సభ్యుల విశ్వాసమును బడయగల్గిరి.

ఆధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడు పరకు వారు సభ్యుల
నెట్లు చూచెనరా యని భయపడితినిగాని అనుభవమువలన నా
భయము తొలగినదని ప్రాధేనుడు రుచిరాముగారనిరి. సాంఘిక
విభేదముల నడండుటకు బాధ్యతగల స్థానములుటకంటె మురి
యొకమందు లేదనిరి. ప్రభుత్వమువారు దీనిని తప్పక గుర్తించె
దనిరి తలచెదడు.

నిరాటంకముగా చాధురీగారి పర్యాయము ఆధ్యక్షుడు
గా నెన్నుకొనబడవలెనని సర్దార్ తారాసింగుగారు రనిరి.

మాల్యేయజ్ఞురాలి అజాహర్, రాయసాహెబు గంగా
రామ్, రాయ బహదూర్ లాలా ధన్వంత్ రాయగార్లు చా
ధురీ సాహజ్జద్ గారు ఆధ్యక్షుడుగా చేసిన పనిని మిక్కిలి
మెచ్చుకొనిరి.

ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ ధన్వంత్ హుస్సేన్ గారును
పల్లవి నంది పుచ్చకొని ఆధ్యక్షుని
ప్రశంసించు సారీరి. నిష్పక్షపాత
బుద్ధియందును సాటిలేని నిపుణత్వమునందును, ఓర్పునందును
మర్యాదయందును చాధురీగారు గట్టివారని సభ్యులందఱును ఏ
కాభిప్రాయముతో నంగీకరించెదరని నేనునమ్మెదను. అసభికా
రఆధ్యక్షుడై యున్నంతమాత్రమున లోపమేమియు జరుగలేదు.
వారు తిరిగి ఎన్నుకొనబడుచుననియు వారి నే మీరందఱును ఆ
గృహునిగా నెన్నుకొనెద రనియు నేనునమ్మెదను అని
చెప్పిరి.

ఆధ్యక్షుని జవాబు

చాధురీహబుద్ద్ గారిట్లుజవాబు చెప్పిరి:—
మీరు నే నధ్యక్షుడుగానున్న 11 నెలల స్వల్పకాలమున
కును నన్నింతగా ప్రశంసించినందులకు మీకు నాకృతజ్ఞత నెట్లు
తెలుపవలెనో నాకు తెలియుటలేదు. నాకొంచెము నేపను మీ
రింతభువముగా కొనియాడినందులకు నేనుగౌరవింప బడినవాని
నిగాతలచి గర్వపడుచున్నాను. నేనుజేయగల్గిన పరియంతయు
మీసహాయమువల్ల గదా. మీసహకారము లేకున్నచో నేనేమిచే
యగలను. నాచేతనైసంత నిష్పక్షపాతిబుద్ధితో నుండుటకై ప్ర
యత్నించితిని. మీసహాయమువల్లనే అధ్యక్షస్థానమునకుగల
గౌరవమునూడ కాపాడుటకు ప్రయత్నించితిని అనిచెప్పెను
ఆధ్యక్షుడు కాన్సిలు సెక్రటరీ సర్దారు అబ్బా మెసింగుగారి యొ
క్కయు అసిస్టెంటు సెక్రటరీహాకిం అహమ్మద్ షాహాగారి
యొక్కయు నేవలను కొనియాడెను.

రెండు అధికారేతరతీర్మానములు

నేడురెండు అధికారేతరతీర్మానములు
చర్చింపబడెను. మొదటిది చాల నేపునర్చిం

మొదటిబిల్లు	2.29
కర్నూలు	2.22
బళ్లారి	31.8	0.50
అనంతపురము	0.31
కడప	89.6	69.4	...	1.93
నెల్లూరు	90.1	71.4	...	1.90
మద్రాసు	90.4	68.1	...	4.03
కడపూరు	87.6	71.2	...	2.89
నీలము	92.1	65.4	...	2.28
కోయంబూరు	89.1	70.4	...	5.11
నిరుచనాపల్లి	93.8	73.0	...	4.92
నాగపట్టణము	88.7	75.8	...	5.00
మధుర	90.3	76.8	...	5.62
సొంబర్	87.8	72.1	1.10	7.83
నిరునల్వేలి.	5.47
విరుకేంద్రము	84.6	78.5	...	5.62
కొచ్చిర్	85.8	74.9	...	11.13
కాచిక్కు	89.3	75.1	...	8.58
మంగలూరు	88.2	75.0	...	12.91
జెంతుపూరు	85.9	61.4	...	5.86
మొరకూర	73.6	60.6	...	7.32
కొడైకనాథ్	63.6	50.1	...	8.51

సర్దారులు:—గోపాలపురంలో ముఖ్య దట్టముగ
నున్నది. తక్కినచోట్ల మేనుములు పలచగున్నవి. అర్హత
తక్కువ. విశాఖపట్నములో పగటివేడిమి రి డ్లీగిలు ఎక్కువ.
రాత్రివేడిమి 6 నుండి 7 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కా:—మేనుములు పలచగు నున్నవి. అర్హత
తక్కువ. బళ్లారిలో 2, కర్నూలులో 3 డిగ్రీలు పగటివేడిమి
ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 4 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేనుములు విస్తారముగ నున్నవి
మద్రాసులో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి
3 నుండి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్షిణమునతప్ప ఇతరచోట్ల వాతావరణము అనుకూల
ముగ నుండును.

ఏ. ఏ. నారాయణలియ్యరు,
సహాయ వాతావరణకాండ్రజ్ఞుడు.

పబడినపిమ్మట 14 ఓట్లకు 28 ఓట్లు ప్రతిపాలముగావచ్చి వీరి
పోయెను. నైతికసంబంధము లేనట్టి గాని రాచకీయ నేరము.
లో నెమ్మదిటి ఉత్తరపుల సబంధించినట్టిగాని అయోగ్య
తలవలన జిల్లాబోర్డు, మునిసిపలు సంఘముల యెన్నికలకు పనికి
రారను ఎన్నికనిబంధనలను మార్చవలసినదని ఆ తీర్మానము కో
రుచుండెను. తీర్మానము ఆస్పష్టముగానున్నదనియు సంకీర్ణ
త్యక్తమైనభావలలో నున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు తలచిరి.
ఈక్రింది తరగతులవారికి ఆయుధ కాసనము వర్తింపకుండ జేయ
వలసినదని రెండవతీర్మానము కోరుచుండెను. (ఏ) జాగీరుదా
ర్లందరు, (బి) 50 రూపాయలు లాంఛు రెవెన్యూ నిపువారు.
(సి) ఇన్ కంటాక్సు నిపువారు. (డి) బిరుదులుగలవారు. (ఇ)
నెలకు రు 250/- తెచ్చుకొను ప్రభుత్వోద్యోగులు (యఫ్)
జమాదారులును అంతకంటె వైశావాగల రిటైర్డ్ మిలిటరీ
అధికారులు రెండు రూపాయలు తెచ్చుకును జాగీరుదార్లతో సహా
అందరు జాగీరుదార్లను వర్తిచేయవల అంగీకరింపవచ్చునని
ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. అట్లు జరిగినపిమ్మట తీర్మాన
మేకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. కాలనిర్ణయములేకుండ సభ
అంతటితో నిలిపివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

సత్యమూర్తిగారి తీర్మానము
 సత్యమూర్తిగారి తీర్మానము
 సత్యమూర్తిగారి తీర్మానము
 సత్యమూర్తిగారి తీర్మానము

“ఎక్సైజు కమిటీవారి నిశ్చయము అసంతృప్తి కరముగ నున్నదని సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధమే తమ లక్ష్యమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి, ఆ ఉద్దేశము కొనసాగ తక్షణమే తగు కార్యవిధానమును అచరణయందుంచవలయునని సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.”

సత్యమూర్తిగారి దుపాదించిన ఈ తీర్మానమును మంత్రులు వారి అనుచరులు అక్షేపించిరి. సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేధము పెరవేలవలె కాలపరిమితి నిర్ణయించుట ఉచితమని వెంకటరమణయ్యగారు 10 సంవత్సరముల కాలపరిమితి అంగీకరింపజేయునని ఒక సవరణ సుపాదించిరి. 20 సంవత్సరములకాల పరిమితి యుండవలయునని సత్యమూర్తిగారి దుపాదించిరి.

మద్యపాననిషేధము విషయమై మంత్రీవర్గమువారు కేవలము ప్రగల్భములు పలుకువారే గాని నిజముగ పనిచేయవలసినప్పుడు ఉత్సాహము అడుగంటు నని చెప్పటకు సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమునకు మంత్రీవర్గమువారు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగుటయే నిదర్శనము.

సత్యమూర్తిగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగినవారు

1. గా. పానగలు రాజుగారు, 2. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, 3. రా. బ. నటేశమొదలిగారు, 4. ఎ. వి. భానోజరావుగారు, 5. ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు, 6. పి. సి. ఎతిరాజులనాయుడుగారు, 7. జాగర్లమూడి కుప్పస్వామిగారు, 8. ఆర్. మదనగోపాలునాయుడుగారు, 9. బి. మునుస్వామినాయుడుగారు, 10. బి. రామచంద్రారెడ్డిగారు, 11. కె. శరభారెడ్డిగారు.

వీరు మన ప్రతినిధులుగ నుండదగినవారా!

నవంబరు 8-వ తేదిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుచేయును

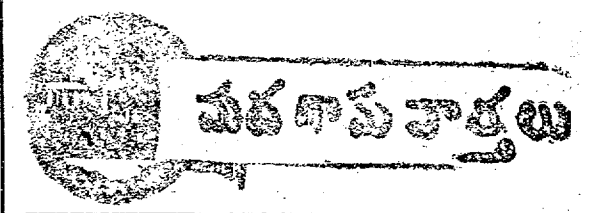
కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై పోలీసువారి దాడి
 కాంగ్రెసు భజనములు నిర్బంధింపబడుట
 వందలకొలది ప్రజలు తమనుగూడ
 అరెస్టుజేయుమని కోరుట
 తేదిన తీరవారు సాయంత్రము 6 గంటలకు కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై పోలీసువారు గైకొనిన చర్యను సూచించు వార్త పట్టణమందంతట ప్రజలలో తీవ్ర ఆందోళనను గలిగించెను. చట్టబంధిత ప్రజలులలో నశించినదర్శన “మీరు దారుణచర్య యొందును, ప్రజల ప్రాణహానికై భంగపరుచును” డిక్టేటరి. “ఇట్టి సంఘటనలన్నిటికాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు కలమేతీకూడన” నయు, ఈ చర్య “పోలీసు నిరంకుశత్వమును ప్రకటించుచున్న” దనియు నలువైపులను కాంగ్రెసు సాయకులు అభిప్రాయముల చెల్లిరి.

మాప్రతినిధి కాంగ్రెసు ప్రచారకులను విచారింపగ వారీకొనివిధమున చెల్లిరి.
 శ్రీమంతులు వి. కె. వెంకటపతి నాయుడు, యస్. కే. తిలకవేలుచెట్టియ్యారు, టి. కె. శివరాజునాయుడు, టి. రాజబాబుగారు ముఖ్యులు. యస్. వెంకటరావు, బి. యస్. శర్మ కప్పసామిశిల్లేయను ఏనుగురు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గణకలవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు జాతీయపతాకములతో డిక్షనుగోపులను బాడికొనెను 18 వ డివిజను (టెలిలియన్ డివిజను)లకు సగరసంకీర్తనముగావించుచు కాంతముగ జనలో ముత్తయ్యమొదలి వీధి, రామానుజ వీధి, అగ్రాంబి వీధులలో తిరిగిరి. వజ్రముమొదలివీధిని దాటి వాల్ టాన్సురోడ్డు ద్వారమువచ్చినవెంటనే ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు, ఇరువురు పోలీసు స్టేబిలులు, మరికొందరు పోలీసు జవానలును భజనసంఘమును సమీపించిరి. పాడుకాన్ స్టేబిలు ఒకరు

శాస్త్రోక్తబోధములు! (కేటలాగు ఉచితము) గిట్టించు ధరలే!

శ్రీ కృష్ణఆయుర్వేద ఫార్మసీ, ఏలూరు.
 ఇందలి బోధములు, సుప్రసిద్ధ వైద్యులచే వాడబడుచున్నవి. క్రమముగా జేసిన ఆయుర్వేద బోధములు, ఇతర బోధములు కన్న శ్రేష్ఠమని నిరూపింపబడుట ముఖ్యోద్దేశము. సరేంట్లు కావలెను.

చారకుల కంటవచ్చిన సమాఖ్య సామగ్రియందు ప్రజలు తమ సహజ అభిప్రాయమును పోలీసుస్టేషను ప్రవేశింప ప్రయత్నింపగ పోలీసువారు వారిని లోనికి రమ్మ ఆపివేరిరి. ప్రచారకులలో నొకరు బి. యస్. శర్మగారు జాతీయపతాకమును తిరిగి తమ కొనగ వలసి నదని యులే ని నో సత్యాగ్రహమును సరిపి చచ్చుటని మరల నొక సాగతాకుగ జేసెను. పోలీసువారిలో ననిన, పోలీసువారు పతాకములను, హక్కురియమును తిరిగి ప్రచారకుల కోసగి బామినామై విడుదల జేరిరి ”
 నేటి (సోమవారము) ఉదయము 11 గంటలకు బారిటౌను పోలీసుకోర్టులో విచారణజరుపనని బిచ్చి ప్రజల నేతృత్వ కోర్టునువచ్చిరి. ముద్దయిలది కాంగ్రెసు ప్రచారకులను, వామియును కోర్టు కరుదెంచిరి. చాల యుత్సాహము ప్రబలిం. కడప అంతవరకు పోలీసువారు కోర్టువారికి ఛార్జిషీటునే దాఖలుజేయలేదని కోర్టువారు తెలిపినవిదప ప్రేక్షకులు వెనలి వారిరి.
 మా ప్రతినిధి మద్దయిలది కాంగ్రెసు ప్రచారకులను ప్రశ్నింపగ “అపరాధము నిధించునో తాము చెల్లించుకుంటుకు నిశ్చయించితిమి”ని బల్లిరి.

హైకోర్టు గంటలు:— అక్టోబరు 25 నుండి 1927 జనవరి ఆగస్టునకు మదరాసు హైకోర్టు జడ్జి ఉదయం 10-45 గ — 1-45 గ వరకు, మధ్యాహ్నము 2-15 నుండి 4-30 గ. వ కు సమావేశ మయ్యెదరు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— సజాబులోను సయం క్రైస్తవ్యములలోను కాంగ్రెసు ప్రచారము జేయజోయిన ఎస్. సత్యమూర్తిగారు బుధవారం బొంబాయి మెయిలులో తిరిగి తిరుగు.

తపాలాసంఘము:— 1928 వ సంవత్సరము అక్టోబరు 26 వ తారీఖు మంగళవారము సాయంకాలము 4 గంటలకు చెన్నపురి గోవిందప్ప నాయునివీధిలో జరిగెను పౌండర్య మహిళలలో చెన్నచపురి తపాలావారి సంఘముయొక్క సభ సమావేశమగును.

రాకపోకలు:— ఎం. కె. విక్రమగారు, బోహ్రాప్రధాన అర్చకులు, వెర్నూగారు, పానగలు రాజుగారును సేతుదయము విచ్చేరిరి. ఇలియలుగారు, రైల్వేపోలీసు సూపర్ టెంటుగారు, నిన్న ఉదయం వచ్చిరి.

గా|| నా|| రామేశంగారు వాల్తేనకను, జె. ఎం. హూపరుగారు కోయంత్తూరుకు, నిన్న రాత్రి పోయిరి.

మోటారు ప్రమాదము - మరణములు:— ఎక్కాగుగో 7 ఏడ్ల బాలిక రోడుదాట యత్నించుచుండగ మోటారు యిమ్మెయటచే చనిపోయెను

మత్తాలపేట మోటారులందు ఉద్యోగి 40 ఏండ్లు ప్రాయమువాడు తంబుకొట్టి వీధిలో నడిచుచు ప్రమాదవశమున పెట్రోలు మోటారుకింద కాలబడినది. రాత్రి ఇ.టి. వద్ద నేదో కట్టుకట్టి మరునాడు రాయపురం ఆస్పత్రికిగొంపోయిరి అచ్చట పాదములో శస్త్రవికిశ్చలేసి లోనికి బోయిను రాయి తీగిరి. ఇంకనుకాలు బాధగనంపివాచిపోయి, చాల యిబ్బంది పడుచుండెను. మూడవనాడు డాక్టరును యింటికివలిచివాచగ వరల కాలు శస్త్రవికిశ్చలేయగ లోన గాజు పెదకు న్నట్లు తెలిసి బయటకు తీసిరి. ఆయినను అతను బ్రతుకుదు, రాత్రి చనిపోయెను.

మరల ఎన్నికలు జరుగనున్నవి. 8 సం||ల కొకసారి ఎన్నికలు జరుగును. మరల ఓట్లకు వచ్చినపుడు ఇంకను పూర్వము కాన్సిలుకు పోయినవారు ఏమిపనిచేసినో కనుగొనవలసిన హక్కు ప్రజలకున్నది.

కడచిన 8 సం||ల నుండి వద్రాసు కాన్సిలునందు శ్రీ యతులు బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు, కృష్ణరావుగారు సభ్యులుగా నున్నారు. ఈ కాలములో కాన్సిలు ముఖ్యమైన చట్టములు అంగీకరింపబడినవి. వీనిపై వీరు ఇద్దరు ఎట్లు ఓటిచ్చినది విచారితము.

1. ఇట్టిగేషను బిల్లు

50 సంవత్సరములనుండి ఈ చట్టము అవసరమై యుండెను. ఈ చట్టము లేనందున ప్రాజెక్టులకు ద్రవ్యము ఇచ్చుటకు పిలుకాదని ఇండియా గవర్నమెంటువారు చెప్పుచుండిరి. ఇట్లుండకీ రైళ్ళపైనే కే. శ్రీనివాసయ్యగారు లామెంబరుగా నున్నపుడు వారు ఒక బిల్లును సిద్ధపరచిరి. అది సర్వజనసమ్మతమై యుండెను. కాని జమీందారులు జప్తినుపార్టీ వారు వీక్షింపించి దానిని ఓడించిరి. శ్రీనివాసయ్యగారు విముగుజెంది రాజీనామా నిచ్చిపోయెను. అంతట తమకు అనుకూలమైన విధముగా ఈ బిల్లును జమీందారులు సవరింపించుకొనిరి. రైతులకు దీనివలన చాల కష్టములేర్పడెను. ఈ బిల్లును ఇండియా గవర్నమెంటువారు కూడ ఒప్పుకొనక కాన్సిలు సవరణలు చూచించి తిప్పిపంపిరి. రెడ్డిగారు జమీందారులకు అనుకూలముగ ఓటిచ్చిరి. కృష్ణరావుగారు ప్రజలపక్షమున ఓటిచ్చిరి.

2. ఉప్పుపన్ను

రెండు సం||ల క్రింద ఇండియా గవర్నమెంటువారు కట్ట ఉప్పుమీద పూర్వముండిన రు. 1-4-0 పన్నును రు. 2-8-0 కు పెంచించిరి. ఢిల్లీ సభలోని స్వరాజ్యవాదులు దీనిని ఎదిరించిరి. చెన్నపట్నము కాన్సిలులో ఈ దర్పరాగా, రెడ్డిగారు వారిజప్తినుపార్టీ వారు పన్ను పెంచుటవలనని ఓటిచ్చిరి. కృష్ణరావుగారు తగ్గింపవలసిన ఓటిచ్చిరి. ఢిల్లీసభలో స్వరాజ్యవాదులు గెలిచిరి. పన్ను 1-4-0 కు తగ్గింపబడెను.

3. తంజావూరు రైతులపై పన్ను

2 సం||ల క్రింద వద్రాసు గవర్నమెంటువారు తంజావూరు రైతులపై రూపాయకు 0-4-0 వంతున భూమిపన్ను పెంచించిరి. రెడ్డిగారు పన్ను పెంచుటవలనని పంతులుగారు తగ్గించవలసిన ఓటిచ్చిరి. కాన్సిలులో రెడ్డిగారి పార్టీ వారే గెలిచిరి. కాని తంజావూరు రైతులు పన్ను రేగవేసితిరగబడిరి. సర్కారువారు రాజీపడి రూపాయకు 3 అణాల వంతున నిర్ణయించిరి.

4. కల్లుసారాయిబహిష్కారము

కల్లు సారాయిని తయారుచేయుటగాని, త్రాగుటగాని అమ్ముటగాని పూర్తిగా నిలిపివేయువద్దతిని అవలంబించినట్లు సర్కారువారు ప్రచురింపవలసినయు అట్టిపని జరుగుటకై తన చర్య సర్కారువారు వెంటనే తీసుకొనవలసినయు, స్వరాజ్యవాదియైన సభ్యుమూర్తిగారు 10-2-1926 తేదిన వద్రాసు కాన్సిలులో తీర్మానమును దెచ్చిరి. ఈ తీర్మానము ఓడిపోయెను. రెడ్డిగారు సర్కారుపక్షమై ఈ తీర్మానమునకు ప్రతిహేళము గ ఓటు నిచ్చిరి. పంతులుగారు అనుకూలము గ ఓటిచ్చిరి. (పై తేది గవర్నమెంటు రిపోర్టులో 845 పేజీ చూడు.) మద్యపాన బహిష్కారమును 10 సంవత్సరములలో పూర్తిచేయవలసినది. వి. వెంకటరమణయ్యగారు ఉపపాదించిరి. రెడ్డిగారు సభ్యులుగానుండిన జప్తిను పార్టీ వారు అంతకు కొంచము పూర్వమే చెన్నపురిలో సభగావించి 10 సం||లలో మద్యపానమును అపవలసని తీర్మానించి యుండినను, దానిపైన గమనింపక, రెడ్డిగారు ఈ తీర్మానమునుగూడ ఎదిరించిరి. పంతులుగారు అనుకూలముగ ఓటిచ్చిరి. తీర్మానము ఓడిపోయెను. (8-2-25 రిపోర్టు 82 పేజీ)

చ్చిరి. ఆమెరికాలో మద్య హక్కును ఈనడుము యంగ.

వెల్లూరుజిల్లా మద్య బహిష్కారమునకు ప్రపంచముంతట ప్రసిద్ధికెక్కెను. పరిక్షలనుండి 228 రూపాయలకు తగ్గెను.

యైనవారు తెవిధముగా ఓటుచేసినందుకై 15-6-1926 తేదిన పల్లెపాటియందు మహాసభవారు తీర్మానించిరి.

5. విశ్వానరాహిత్య తీర్మానము

మంత్రులు ప్రజలవిశ్వాసమునకు తగిన శ్రీకట్టనుంచి రామలింగారెడ్డిగారు తీర్మానము ఉపపాదించగా శ్రీ రామచంద్రారెడ్డిగారు మంత్రులకు అనుకూలముగను పంతులుగారువారికి ప్రతిహేళముగను ఓటిచ్చిరి. ప్రస్తుతపు మంత్రులు ప్రజలకు కలిగించిన కష్టములు జనులకందరకు తెలిసినవే.

శ్రీరామచంద్రారెడ్డిగారు కాన్సిలుకు పోక పూర్వము వీ పార్టీలో చేరక తలపథముగ నుండునని చెప్పి ఎన్నికలైన మరునాడే అసర్కారుపక్ష మవలంబించు జప్తినుపార్టీలో చేరి మొన్నటివలకు ఆపార్టీవారిలో ఈజిల్లా ప్రతినిధిగా నుండినారు. జప్తినుపార్టీ వారిని కాన్సిళ్ళకు పంపుటవలన స్వరాజ్యము దూరమగుచునే యుండును. సర్కారును బలపరచి కాన్సిలుకాకను లు సంపాదించుకొనుటయే ఆపార్టీవారి గమ్యస్థానము. సర్కారు వెదిర్చి పనులుమొదలగు విషయములందు ప్రజలపక్షము వాదింపుటకు వీరికిగాని, వీరివలన కాన్సిలుకు బోషలవిన శ్రీ వెంకటగిరి జమీందారాజాగారి వంటి జమీందార్లకు గాని తగిన పీలుగాని అవకాశముగాని దైర్యముగానిలేవు. కాంగ్రెసు తరపున కాన్సిళ్ళకుపోవుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. కాంగ్రెసువారు ఆడితప్పవనియు ప్రసిద్ధి. మరియు వీరందరు ఒక్కకట్టుగా, ఒకనాయకునితో బడి, అఖిలదేశీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు నిర్ణయించినట్లు నడుచుకొనెదనని ప్రాసియిచ్చియున్నారు. హిందూదేశమందలి ప్రతి జిల్లాలోను ఈమాట కాంగ్రెసు తరపున అభ్యర్థులు నిలుచుచున్నారు. మన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు తాలూకా, జిల్లాబోర్డులందు మంచి అనుభవజ్ఞులమును పొందియున్నారు. కావున వారికే తమవోటు నిచ్చెదనని ఓట్లను ప్రార్థించుచున్నాము.

1. పొణకా పట్టాభిరామిరెడ్డి.
2. బొమ్మా శేషురెడ్డి.
3. వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య.
4. పట్నం వెంకటసుబ్బారెడ్డి.

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 22:— మామూలుకంటె ముందుగా మేజరు దీసికొని స్పెషలుబండ్లు ఉదయము 10, 11 గంటలమధ్య బయలుదేరిపోయెను. (అ. ప్రె.)

రతిరంజన్ గారడి 2034

ఈనుండు పూర్వం నవాబులు వహారాజులు బహుభార్యులు గలవారు వాడేవారు. మునుపటికన్న వాల్లు రెట్లు సంసారముగ మియ్యగలదు. అద్భుతగుణం నీసా 8-0-0 తైలము వాడిన పోగొట్టుకొనిన శక్తి కలుగును. ద్వు 8-0-0, పెద్దబుడ్డి 10-0-0. అమృతరత్నాకరం 45 బందరువీధి మద్రాసు

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముచేయుటయందు ప్రసిద్ధి పొందినది. ఒకసారి వాడిచూచిన మీకే తెలియును.

డబ్బీ రు 3-4-0 లు.

(పట్టాభిరామ వైద్యశాల)

రాయవరము, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

ఆలం బాబు బ్రహ్మ కాంగ్రెసు కమిటీలో విభేదములు

జె. యస్. దీక్షితుగారి యెన్నికఫలితము

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 28:— అలహాబాదు పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమునందు చీలిక గల్గి రెండు పక్షము లేర్పడినవి. ఉభయులును తమ తమ పక్షమువారలను కార్యనిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనజూచుచున్నారు. నిన్న పండిత గౌరీశంకరమిశ్ర, పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూ, పండితకృష్ణకాంత మాలవ్యాగార లొకపార్టీ తేసి కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని ఒక తీర్మానము గావించుచు ప్రాతకార్యదర్శు లొకరిని రెక్కలను యాయవలసినదిగ కోరుచు తగినసమాధానము రాకున్న న్యాయప్రకారము చర్యజరుపబడునని తెలుపవలసినదిగ ఉపాధ్యక్షున కధికారమొసంగిరి. తరువాత పండిత గౌరీశంకరమిశ్ర, జే. యస్. దీక్షితుగారలు నెహ్రుబరు 20 వ లేవని రాష్ట్రీయ సంఘముగావించిన తీర్మానమును బట్టి బలవంతముగ రెండవ పక్షము కార్యదర్శులు వేసినగదితాళమును దీసి తలుపుదెరచి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయము స్వాధీనముజేసికొని తమతాళమును వేసికొనిరి. రెండవపక్షముకార్యదర్శులు ఆతాళము నివ్వడు మరల దీసి మరియొకదానిని వేసినట్లు దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 22:— అయిదు వందల ప్రయాణీకులతో "కేసరిహిందు" నేటి ఉదయమున రేవు కేరను (అ. ప్రె.)

చెదుర క్తముచే కలిగిన అన్ని కోశ వ్రణములను పూర్తిగా తొలగించు నివారిణి

కడచిన 5 సం|| రములనుండి భోజనమునకుమునుపు, తరువాత చెదుర క్తము ఉండుటచే సాత్వికాహారమున్నగా యుండుచుండెను. తరువాత బాధపెచ్చి అన్నకోశర్రాసు (అపెన్సిటిను) గా మారెను. శస్త్రచికిత్స చేసుకోవలసినట్లుకూడ సలహా నొసంగిరి. నేను అనేకవైద్యులవద్ద బొంబుధనేవ చేసితిని గాని వ్యాధి నివారణకాలేదు. మరియు బాధ క్రమేణ పెచ్చుగుచుండెను. నేను ఒకకళము అన్నముకూడ తినటకు వీలైనదికాదు. తిరునల్వేజిల్లా కృష్ణాపురవాసియును ప్రస్తుతము చెన్ననగరము మెలాపూరు నెన్ఫోమునందు లిన్ పెరారియా వీధిలో అల్బర్ట్ లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారిచే వ్యాధులు అమాఘముగా బాగుచేయబడుటను విని వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. 3 వారములలో బాధ పూర్తిగా తొలగెను. త్తర రెండువారములకు నాకు మంచి ఆరోగ్యము కలిగినది. ఇన్నీయూగాక నేను వారివద్ద చికిత్సచేసుకొనుచుండినపుడు అనేకవిధములగువ్యాధులు నాకు జయముగా బాగుచేయుటను స్వయముగా చూచితిని.

ఎస్. వి. రత్న వేలుచెట్టి, నుమాస్తా, ఫింగర్ ప్రెంటువీధి, సి. ఐ. డి. ఆఫీసు, మద్రాసు

స్థాపించు

మంత్రము

ఉత్పన్నమై స్థాపించు
తమపాల్గొని చాలని దూరమున
కామవారు నాకారపద్ధతులపై చిన్న చిన్న పరిశ్రమల యభివృద్ధికి
పాటుపడెదరు. కావున మంత్రముతో అత్యధిక సంఖ్యానులగమున్న
వ్యవసాయదారులకు పనిలేని సెలవులో సహాయకరముగ నుండు
ప్రతి లేక యితరగృహ పరిశ్రమల విషయమునందు
ముఖ్యముగ ముందు శ్రద్ధవహించెదరు. "వ్యవసాయదారుని అర్థి
కాభివృద్ధిచేసే భారతదేశపు సంపదభివృద్ధి ఆధారపడియున్నది."
ప్రతిశ్రమకామవారు యితర కామాలెనే "వాని జీవితాభివృద్ధికి
పాటుపడవలెను". "వ్యవసాయాభివృద్ధికి కలకలబడిన విధాన
మునందు గృహపరిశ్రమల స్థిరసంస్థాపనయే ప్రాముఖ్యమైనది"
గృహ గ్రామ పరిశ్రమల పునరుద్ధరణపనులచే వ్యవసాయా
భివృద్ధి పూర్తికానేరదు. కావున గృహపరిశ్రమలయొక త్వర
లో తగిన శ్రద్ధ వహించవలసియున్నది. గ్రామనివాసుల జీవన
సాధనములను బాగుపరచి యభివృద్ధి చేయుటనుగూర్చి పరిశ్రమ
కామవారు తగిన యత్నములు చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు
దలండుచున్నారు. ప్రస్తుతమున్న గృహ పరిశ్రమల
గుర్తితగిన సహకారము లేనిదిగా నున్నందున
కొనుట, విమృశనమునకు పరిశ్రమల స్థాపించుట ఉన్నవాటిని
సభివృద్ధి చేయుటకు పూనుకొనవలెను. ఈ కార్యమునందు వ్యవ
సాయ పరిశ్రామి, సహకార కామలవారును, స్థానిక ఉద్యో
గులును, ఉద్యోగేతరులును అవసరము సహాయమును చేయవలె
ను. పరిశ్రమల దైర్ఘ్యముగారిని వెంటనే గృహ పరిశ్రమలగుర్తి
పర్యేక్షి, సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారుగారితోను, వ్యవసాయ
కామ దైర్ఘ్యముగారిలోను యోచనజేసి శిఫార్సులంపగోరి. ఇప్పు
డున్న సమాప్తాలతోనే సర్వ జరపవలెను. అవసరమునచే
యెప్పుడును దివి కోరవచ్చును.

(మంత్రిగారి అనుమతిపై)
వి. పాండురంగరావు,
ప్రభుత్వ కార్యదర్శి.

హిందూఇన్సురెన్సు (18-10-26)

బాంబాయి జీవభీమాకంపెనీ లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.
అన్నివిధములైన నష్టములకు జీవభీమాపోలీసులను ఇచ్చు
మొదటికరగతి ఇండియాకంపెనీ.
ప్రత్యేక లక్షణములు
(1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము,
(3) ఆటోమేటిక్ నాకోఫర్ ఫీచర్, (4) ధారాశ్రమైన వర
తులు, (5) గయగల నిర్వాహకము, (6) తనదని నిరూపించిన
తక్షణమే సామ్యము చెల్లించెదరు.
వివరమును నీచిగువవారికి వ్రాసిన బడయగలరు.
K. PADMANABHAPAI, B. A.,
Secretary Madras Branch
Post Box No. 337 Mount Road Madras.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యాము

8877 హేళూరు, నిక్కాన, నిస్సత్తువ తుక్కనవ్వము, అతిమా
త్రము మొదలైనవి హరించి బలుమును, విర్యవృద్ధిని, గర్భిణియగు
వర్తనాదము. 20 రు. చట్టి రు 1-4-00 వి. పి. 0-8-0
పి. 3. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, తెరకేసి, (సెలూరు)

సభకు గజపత్ర ప్రసాద జే
గ్రామపాట్రి అభ్యర్థిగ నామి

కాననసభకు యీ క్రిందిఅభ్యర్థులు
3. రేపూరుజిల్లా దక్షిణంబూరల్ (1) రవి
3. కాం) శివదాసువగా (ఏపార్టీ గారు)జగన్నా
ర్టీ గారు)

రేపూరుజిల్లా ఉత్తరం (రూరల్) (1) మహంతు లక్ష్మి
నారాయణ (2) రావుమహదూరు, యాదవరావు, రత్నముఖ్
(3) బిరలు (3) దేశముఖ్ (లిబరల్) (4) బద్రప్రసాద్ పూజారి
(ఏపార్టీ గారు) చాళిస్లగడిజులు (మహమ్మదీయరూరల్) (1)
భాకబహదూరు జి. యం. మోహియద్దీను (ఏపార్టీ గారు)
(2) వకీలు అసాన్కురురిశ్వ (ఇం. మస్లిం)
ద్రుగ్ జిల్లా రూరల్ (1) కమ్మయలూర్ (ఇం. కాం)
(2) మంషూరింగు గుప్త (స్వ) (3) భాకసామెలు ఫాలో
డం దారాపూరు (లిబరల్.)

బిలాసపూరుజిల్లా రూరల్ (1) రామండుచేడిలాలు
(ఇం. కాం) (2) నారాయణమంధేర (ఏపార్టీ గారు) (3)
అష్టారుదానుచామర్ (స్వరాజ్యపక్షము నిమ్మజాతులు)
(అ. ప్రె.)

* * *

సం|| రాష్ట్రముల నామినేషనులు
అలహాబాదు, అక్టో 22:— అసెంబ్లీకి యింకను యీ
క్రింది వారు నామినేటు చేయబడినటుల ప్రకటించబడెను:—
రోహిల్ గాండ్, మామోరు యర్. పి. ముఖర్జీ, దాలారుకుంసిం
గు (ఇం. కాం) సి. యర్. రంగయ్యర (స్వ) పైబాబాదు:
హాలూలు నెహ్రూ (ఇం) కన్వర రాంపాటిసింగు, రాహుడు
హంకూంసింగు (స్వ) ప్రతి జిల్లాలోను ప్రచారము బాగా జరు
గుచున్నది. (అ. ప్రె.)

జే. యస్. దీక్షితుగారియెన్నిక హడావిడి

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘనిర్ణయమును
ఖండించుట
అలహాబాదు, అక్టోబరు 22:— పర. రా కాంగ్రెసు
సంఘ కార్యదర్శులలో నొకరగు జే. యస్. దీక్షితుగారియెన్నికకు
గుర్తి చిత్తముగ హడావుడిజరిగెను. ఈనెల స్థితుగూర్చి జవా
రించుటకు జెనరలు సెక్రటరీ పండిత గౌరీశంకరమిత్ర ఒక సభను
ఆహ్వానించెను. కాని దాదాపు 20 మందిసభ్యులు సభకువచ్చునన్న
టికి తలుపులుజేసి తాళంబిగించి యుండెను. కార్యదర్శులలో
నొకరగు కిద్నాయిగారి సంతకముతో నోనోటీసు యీ సభకు
గుర్తుటకు ఆధికారములేదనియు, లో నెవరైన ప్రవేశించినయెడల
ఇల్లుబద్దముజేసిన క్రిమినలు నేరమువచ్చునాయు, తలుపుజేసో
టినువేయబడెను. సభ్యులంతట సభను పండిత గౌరీశంకర మిత్ర
గారి యిల్లో హజరుమోహనగారి అధ్యక్షతన జరిపిరి. అం
దు సెప్టెంబరు 27వ తేదీని లక్నోలో రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు
కార్య నిర్వాహకసంఘము సమావేశమై గానించిన తీర్మానము
ను న్యాయవిరుద్ధములనియు అందు కాననసభలకు నిర్ణయింపబడి
న అభ్యర్థులుగారనియు తీర్మానింపబడెను. కిద్నాయిగారు తలు
పులను మూసినవిషయమును సభవారు ఖండించుచు కిద్నాయి
గారిని ఏకానామోగారి కార్యదర్శి పదవులనుండి సస్పెండుజేసి
రి. మామోరు మోతీలి కాంగ్రెసువారులను తానుజరిపిన సభ
కవచ్చి యితరులను బోగూడదని ప్రకటించుటకు కారణములే
దనియు, సంగతులు దెలియకుండ పొరబాటుగ నట్లుజేరినయొ
త్తరలోనే వారు ఈవిషయమును దీర్చిచరియు గోరుమును
తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

(ప్రెస్.)
కిశోరకృష్ణుడు పవలించియున్నాడు. అనతి దూరమున వసు
దేవుడు యోగమాయను గొనిపోవుటకు సన్నాహమొనరించుచు
న్నాడు. వెనుక నొక తొట్టెయును దివస్తంభమును కలపు.
భూలక్ష్మి దైత్యులక్ష్మి జయలక్ష్మి మున్నగు సహస్రరూపముల
లో లక్ష్మి (సహస్రనామములు) శ్రీ మహాలక్ష్మినిగ్రహము లా
దిలో గోచలపై చిత్రింపబడెను. స్వర్గ దీపక లాగనిని ప్రకా
శింపజేయుచుండెను. గోకులము లక్ష్మీనియనునీ వేనోళ్ల
చాటుచుండెను. ఈ చిత్రకవు చాల నైపుణ్యముతో చిత్రింప
బడినది. యశోధర అనందము. సలగోగ భాగ్యముకేత.
ననుదేవుడు కారాగృహవాసి. దుఃఖభాజనం. శ్రీకృష్ణుడు నీల
శేషు శ్యామలడు దివ్యతేజోధనుడు. యోగమాయ తద్విలక్షణ
యైయున్నది. కృష్ణుడను వెలుగునకు యోగమాయ నీడయైయు
న్నది. జ్ఞానాజ్ఞానాదిద్వంద్వముల నిందు ప్రకటించుటయే చిత్ర
కారుని సంకల్పము.

ఇది నీటిరంగులతో చేతిలో వ్రాయబడిన అద్భుతముగు
చిత్రకవు.
పైజా 14" X 20". వెల రెండురూపాయలు. వలయు
వారు పైన వివరింపబడిన చిత్రనామాకు వ్రాయవలెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

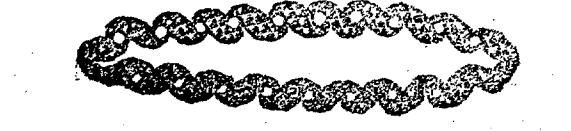
జ్ఞానోని పురపాలకసంఘము వినతిపత్ర మర్పించుట
బాన్ సీ, అక్టోబరు 22:—పండిత మాలవ్యగారు రైలు
నుండి దిగినతే అగ్రతలు పెక్కుసభ్యులు— స్వరాజ్యనాడులే
వ. వివతిప్రకాశ పురపాలకసంఘము ఆగ్రించెను (అ. ప్రె.)

సి కన్నయ్య కంపెనివారివలన
1926-వ సం|| అక్టోబరు 20-వ తేదీ శనివారము
మొదలు ప్రతిదినము ఒక టైల రోజులవరకు ప్రదర్శింపబడును
రాత్రి నాటకములు:— ప్రతి మంగళవారము గురు
వారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 9- గంటలకు
రగజి నాటకములు:— ప్రతి సోమవారము, బుధ
వారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంకాలము
5 గంటలకు

నాలుగు. యంగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణు
అవతరించిన పది అవతారములను నాలుగు సంవత్సరములుగా
గ్రూ దా. బె. ల రూపాయలు ఖర్చు చేసి తయారు చేయబడి
నాలుగు గంటలలో జరుపబడు

దశావతారము
చెన్నపురి ఎన్. జె. నేడు థియేటర్
టిక్కెట్లు ధరలు వివరము:—రూ. 8, 2, 1. అదాలు 8.
C. CUNNIAH, Proprietor

సవరను బంగారు గట్టిగాజులు

జత 1 కి ముదూరి రు 4-0-0 మాత్రము
మొదలు కట్టించుకొనుటకు, అభ్యుదయమున చని
మును. అనేక రకములలో గలవు. సవరను బంగారును గారంటి
మొదలునునునూ పకే మీ కవసరము లేనియెడల సవరనును
కారణం సామ్యు వాతను యవ్వబడును. పోరువారికి కట్టించు
వలెనుగా చంపబడును. 2482-1934

కోలుబేంగిల్లు మేనుపాక్చరింగ్ కో
18, జనరల్ మాత్యముదలిశిధి, సాపుకారుపేట మద్రాసు.

10వ వార్డు ఎన్నికలు

ఖాదిప్రదర్శనములు

పోలింగు ఆఫీసరును కొట్టుట

జులైలో కేసు

20 నేటి 10 వ వార్డు ఎన్నికలు ప్రారంభించబడినవి. పోలింగు కేంద్రములు ముగిసినవి. ఇవివరములు ముఖ్యమంత్రి కార్యదర్శి ఆదేశములను అనుసరించి జరిగినవి.

ఎలక్షను ఏర్పాటు

వివాద వోటర్లు అందరు పాటక ప్రకటనలు పున్నా కొద్ది మాత్రమే యివ్వబడినవి. వోటర్ల సంఖ్య 670. ఈ వార్డులో ఎలక్షను ఏర్పాటు చేయబడినది.

పోలింగు ఆఫీసరు

ఇవివరములను పరిశీలించి వోటర్ల జాబితాను తనిఖీ చేయించినది. వోటర్ల జాబితాను తనిఖీ చేయించినది.

గలభా ప్రారంభము

వోటర్ల నిర్ణయము ఉదయం 7 o'clock ప్రారంభమయ్యెను. అప్పుడు వోటర్లు వోటర్ల బిల్డులను రాబిడులను కంఠంపాటి కన్నులు కెక్కి గారు సద్దపాలు చేయుచుండిరి.

ఈవార్డు యింకొకటి కేటగిరీ వారు వచ్చి గలభా ఆటించిరి. కొందరు స్త్రీలు వోట్లు వేసి బయటకు వచ్చిరి. వోటర్లను ఎదురుపాట్ల వారు ఎవరికి ఇచ్చిరినీ వీరిని ఆడిగిరినియు సమాధానము చెప్పినవియు వోట్లపైగా కామియంబు మీదనే స్త్రీలు అనియు తెలిసి వారు పిచ్చిపిచ్చులు లోనికివచ్చి అప్పుల స్వామిగారిని అడిగిమనిషినినియు అంతలు యాస్త్రియన్ను వీరితో కొందరు యితరులును లోనికివచ్చిరినియు దాడులు వరిసింహారావు సాయముగారికిని స్వరాజ్యకాండేట్టు బొమ్మిక్కర అప్పలస్వామిగారికిని తీవ్రసంభావన జరిగినదియు తెలియవచ్చెను.

(ఒక ప్రేక్షకుడు.)

వీహారాష్ట్రములో ఖాదీప్రదర్శనములు. పరిమితులు. ఇప్పుటికి 18 ప్రదర్శనములు జరుగూర్చునందు జరిగిన 14 వ ప్రదర్శనపు వివరములు ప్రకటింపబడుచున్నవి.

"వీహారాష్ట్ర" ఖాదీకాఖవారి 14

జెనువ్యూరునందలి తిలక మ్రగ

15 మొదలు 28 వ తేదీవరకు

వచ్చునీ చీ ఫ్ ఇం జ నీ రు

ప్రారంభముచోట్లను నలికిరి.

యొండిరి. ప్రారంభముచోట్లను సు.

జెప్పిరి: "భారతదేశమునందలి స్త్రీలు

మన లాభకరముగ వినియోగించుచేయు ఈ ఖాదీ

మీసల ప్రశంసనీతులైనది. జెనువ్యూరునందలి పారిశ్రా

రములందు పనిచారు కీర్తికాలము యంత్రాలయములందు

చేయవలసియుండును. కావున రాటుములవల్ల ఇట్టి నగరములకు

ఎక్కువ లాభముకలుగదు. కాని విరామకాలములందు రాటు

ములపై నాలు తీయవచ్చును. భారతదేశమున చైతులు పంట

కాలములందు పనిచేయుట మిగిలిన సెలలో మారకుండుట

ఆచారమగుచున్నది. ఇందుచే దేశమునకు ఆర్థికముగ గొప్ప

సవ్వము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడు వ్యర్థమగుచున్న కాలము

సద్వినియోగమై ఆర్థికక్షేత్రమున కొంతవరకు తగ్గిన ఖర్చు ఉద్య

మము దేశమునకు గొప్పలాభము కలుగకే ననిన చెప్పవచ్చును."

ఈ ప్రదర్శనమును చూచుటకు దాదాపు 10 వేల

మంది ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. దా 4542-18-0 విలువగల

ఖర్చు విక్రయింపబడినది. ఈ ప్రదర్శనములలో ఆత్మసాము

అధికమయ్యెను. సెప్టెంబరు 20, 21 తేదీలయందు ఖాదీకు

మీసలు చర్చికిచేరక రెండుడు ప్రామాణ్య ముద్రయొక ప్రదర్శ

నముజరిపిరి. తాతా కంపెనీ జెనరలు మ్యానేజరు సతి యప

అధికారియొకరిని ప్రదర్శనపు ప్రారంభముచోట్లను నలిపెను.

అంగ్లేయు లనేకులు ఈ ప్రదర్శనము చూడవచ్చిరి.

కలకత్తా ఖాదీప్రతిష్ఠాసమితివారు ప్రదర్శనార్థమై కొన్ని

వస్తువులనువేరి. క్రియంత దుర్గభట్టాచారిగారు మాజీమంత్రియ

సహాయముతో ఉపన్యాసములు నొసగిరి. భారతదేశము అధిక

ముగ నెనుకచిక్కియుండుట తన్నివారణాశివాయములను గురించి

వీరువచ్చుననిచిరి. బాలు రాజేంద్రప్రసాదుగారుమాత్రం ఉపన్యా

సములనొసగిరి. జెనువ్యూరు పీఠులలో బహుచాగారు ఖర్చు

అమ్మిరి. తాతా కంపెనీ పనిచారు తమ జీతములను ఖర్చుపెట్టు

కొనిన పిమ్మట ఈ ప్రదర్శనము జరిగెను. అందుచే పనిచారి

కోర్కె ననునదిచి ఆక్టోబరు మొదటివారములో మరి యొక

ప్రదర్శనము జరుప తీర్మానింపబడినది.

సెప్టెంబరు 11 మొదలు 19 వ తేదీవరకు వీహారాష్ట్ర

మునందలి ఆహారద్రవ్యమున మరయొక ప్రదర్శనము జరిగెను.

నేతుజమమలలు బజాజ్, హార్సెము, కెడిల్లాగారు, జమ్నా

దాసు మొహతా మున్నగవా రనేకులు ఈ ప్రదర్శనమునకు

వచ్చియుండిరి. దాదాపు పదివేలమంది ప్రేక్షకులు ప్రదర్శన

మునకు వచ్చియుండిరి. చాలుశవేల రూపాయల ఖర్చు బట్టు

విక్రయింపబడినది.

నూలునెంబరు తెలిసికొనుట

నూలునెంబరు తెలిసికొనుటకు కొన్ని గుర్తులు ఈ దినకు వినియోగపడుచున్నవి. నూలుకంఠెనుండి ఎచ్చటైనను 4

గజములనూలు తీసి అందులో రెండు అడుగులు పొడుగుగల దారమును

రెండు చీలలకు తగిలించి ప్రేక్షకులను దారము ములకు బయటకుట్టి ఎంతవరకు పుట్టిన పై దారముతెగునో చూచిన

అందుపై నూలు నెంబరు తెలుసుకొన వచ్చును. తెగిన దారమును త్రాసులో తూచవలెను. 18 1/2

రతులు తూకమున్న 1 వ నెంబరు నూలుగ నుండునని గుర్తు గవలెను. ఈ నూలుగ గజములనూలు 3 రతులుతూగిన నూలు

రతులు 18 1/2 వ భాగముగ నూలునెంబరు 6 గ నుండునని తెలిసికొనవలెను. చిన్నత్రాసులు తేవున్న 21 గజములు తేక 42 తేక 8 1/2 గజములు నూలు తీసి తూచవచ్చును. ఈ ప్రేక్షకులకు

తేకకంఠపాతము చేయవలయును. 1000 గ్రాములు — 1 పాను — 388/3 తులము 180 గ్రాములు — 1 తులము 840 గజములనూలు — 1 లింగ (యంగుంబడియా 14 అంగుంబడి)

కు 11-12-0. 60 నెంబరు నీను (6 పా నులి రు 18-2; "గో" గడిబండి రు 9-5-0 ఎడ్డు

కు 9-1-0. 60 నెంబరు జపాన (పడిసోనులకట్టుకు) భూగోళము- నీనుచేరు రు 17-7-0.

లోహములు ఇనుము:—తెల్లెడను చట్టకమ్మలలు ఒకచాచువకు రు 20-0, రు 32. ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 250. జర్మను (డిప్ మోన) రు 235; చాగీరేకు రు 278.

టిఫ్ రేకు:—90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేసెనకట్టికి 3" రు 19-8, రు 20-0. కలాయెంతు రేకు:—2 1/2 " గో 6" 7" రు 17-8-0 9" 10" రు 18-0-0.

సిమెంటు కిరాసి నలు:— నార్వే శుభ్రము రు 18-8, నెమలి రు 12-0. "గో" తేక్సెర (రెడి) రు 81-10-0 నాయిదాధరలు అక్టోబరు నవం-డి నెంబరు రు 81-12-0.

వేరుసెనగ పప్పులు మార్కెట్ పథరలు:— "మిక్" రు 47, రు 51, సాదాసాను రు వేరుసెనగనూనె "నానుగ" రు 114. "నెన" రు 110.

ఆముదము ((గామధర) రు 80. రు 82. పదునుచేసినతోలు రు 1 ట్రెక్

మొదలు 9 రతులు) రు 0 18 6 రు 0 24 6 " (7 1/2 8) రు 0 14 0 రు 0 15 0 " (తేలిక) రు 1 1 0 రు 1 1 9

" తెంకునూరు (తీక్కి నూలు 8 1/2) రు 0 12 7 రు 0 18 3 " " (తేలికైనరకము) రు 1 1 6 రు 1 2 0 " (విజయనగరం 7 1/2 8) రు 0 14 0 రు 0 14 3

" (మీసా 7, 7 1/2) రు 0 15 0 రు 0 15 9 గోరేలు రు 0 10 0 రు 0 10 8 గోమూడుతోలు రు 1 0 9 రు 1 1 6

అశ్రమాగతోలు రు 1 12 0 రు 1 14 0 మేకతోలు రు 2 12 0 రు 2 14 0 గోట్టతోలు రు 2 14 0 రు 3 5 0

పదునుచేయని పచ్చితోలు తెంకునూరు మేకతోలు 100-8 రు 165 0 0 రు 185 0 0

జపానీ పచ్చితోలు " రు 165 0 0 రు 167 8 0 తెంకునూరుగోట్టతోలు " రు 180 0 0 రు 170 0 0

బెనవాడగోట్టతోలు " రు 180 0 0 రు 180 0 0 ఆచారమువట్టు బారన 1-8 రు 28 0 0 రు 38 0 0

కొప్పంపట్టు " రు 20 0 0 రు 28 0 0 కక్కాడలు " రు 80 0 0 రు 45 0 0

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

వెలుగు 1-కి రూ 6-4-0, ప్రతియింట నుండవలసి
చిహ్నం, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు తేక, బొంబాయి

అంబుడు !!

కొనుడు !!!

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

దీని ఆహారమైన వాచనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఉడిపించుటకాపాడుచు, వారి పొట్టయందు పుట్టెయందు గలుగుమంటను పారద్రోలును, బట్టలను మువ్వను రంగుమారిన వెంట్రుకలను మువ్వలు రంగును గలిగియును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెడమకు ఈ హావాను, చల్లదనమును, మంచియోచనను గలిగియును. వేనకు నీలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలగు ఆహారమైన ఆత్మకృష్ణ గొముడు గలించి చాల గొప్పగా వాగడియవచ్చును.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతాపత్రికను చదువుడు.

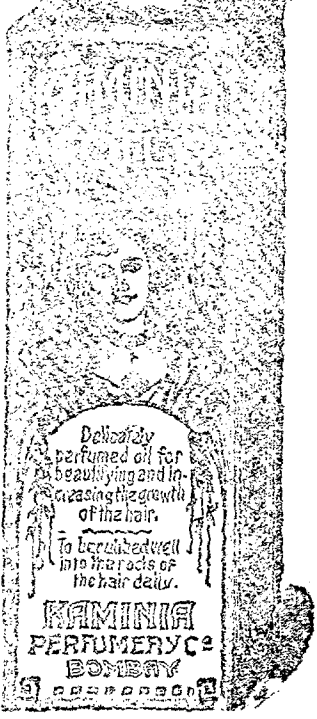
వివాహము భంగం, అవ్వలపరు పదిజాతులండి వ్రాసినది...

“మీ కామినియా నూనెను పరిశీలించితిని. ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను వయచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు ముందుకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్ల ధర రూ 1-0-0 పోస్టుధర 0-6-0 ప్రత్యేకము.
8 ” ” 2-10-0 ” 0-12-0 ”

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును నుండు సాగరిక మెయిండు ప్రతిమకాణమునందు తప్పక దొరకును. కొందరు ఐ రకము తెలియనివరకగలుగు గల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది పరసము, శ్రేష్ఠమైనది” చెప్పుదు. అందులో వారికి గొప్ప లాభము గలచు తెలుసుకొనుదు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారశ్రమలకు మీరు లోబడకుడు. ఎప్పుడెప్పుడు కామినియా నూనె తప్ప మరేయూ వానూడడ దని కిరపరచుకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజువంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడివా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతి రుమాల యందు కొన్ని ముక్కలను కట్టి క్రొత్తగా గోసిన పువ్వులవలె బాగుట్టు ప్రకృతలను దాని వాసన వ్యాపిండును. దీనిని ఒకపాటి వాడుదు.

తరువాత మీ రెప్పుడును దీనినే వాడుదురు.

1 బుడ్ల బుడ్లి 1-కి రూ 2-0-0; వి. పి. ఖర్చులు అదా 0-5-0 ప్రత్యేకము. | కాంపిల్ బుడ్లి 1-కి
1 ” ” ” 1-4-0; ” ” 0-6-0 ” | ధర 0-2-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
28, జమ్నా మసీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

యమ్. నారాయణ, మేనేజరు.
మెనర్సు బి. కోటయ్య, యం. చలమయ్య అండు
క్యాంపు ఫర్నిచర్ మేకర్లు, నర్సారావుపేట
గుంటూరు జిల్లా

నమ్మకమైన సామానులు ప్రకృష్టమైన పనివారిచే తయారు చేయబడును. మొదటిరకం. రెండవరకం
క్యాంపు మంచము 14-0-0 18-0-0
పడక బుడ్లి 7-8-0 6-8-0
మేజులు (దాదారు గలది 10-0-0. తేనెది 8-0-0)
అట్టను మిల్లీలు ఇంకా యితర సామానులూ వున్నవి. త్వరితమున మియెక్కి దేహశోభనును పొందుడు. మావద్దవున్న సామానులకు పూర్తి అయ్యి వివరములు కావల్సివారు క్యాంటు లాగునకు వై కనినవిలాసముగకు వ్రాయుడు. ప్రతిఆర్డరుతోనూ 2/3 పంతు సొమ్ము అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. 2979

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తాశునము, అంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతచైతన్యము, యంత్రములు, చీట్లపేక తమాషాలు, విశోదవిద్యలు మనుష్యుల మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవముతో, సమాధియగుట, తేరిములేని తలచేత మాట్లాడిండుట, గాలిలో మనుష్యుని నిల్పుటమొదలగు విచిత్రములన్నవి దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ 4.

చమత్కార గణితము:—(తెప్పబుక్ కమిటీ వారిచే అమ్రావు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర విశోద మనోగణితములు, పదుగ్యులు, చిక్కప్రశ్నలు, యొక్కి తమాషా లెక్కలా, గణితాపధానముగలవు. జ్ఞానము మనోబలము ఇచ్చు రచనలతో లెక్కలున్నవి. ప్రతివానినిగర్త నుండవలసిన పుస్తకము వెల రూ. 1 వి. పి. చార్జీ అ ర. (6 కి రూ 5. 12 కి రూ 9. పోస్టేజ్ యినాం).

పి. ఆర్. జనార్దననాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

క్షీర బలాత్కలము 2126

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు తయారుచేయించినది. నమస్త వాతవ్యాధులను గుదుర్చును. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. వివరములకు వ్రాయుడు. ఆర్డరసాయనశాల ముక్త్యాల, (కృష్ణా.)

“జ్ఞాపకముంచుకొనుడు”

ఓటో మధురాణి
మనోహరమున పుష్పసారము. ఇంపగు పరిమళమును వెదజల్లుటలో దీనికిపాటి మోకాటి లేదు. ఉపయోగింపుడు.

“మెజిష్టిక్” హేరాయిలు

శోజములను పెంచును. మెడమకు చలనదనము నిచ్చును. ఇతర తెలుసులవలె వెంట్రుకలకు మెట్టికాని చేయదు. మంచిపనిమళము గలది.

జేమ్స్ నెల్సన్ అండు కంపెనీ,
287 గోవిందప్పనాయని వీధి, మద్రాసు.

స్వాతంత్ర్య లక్షణము

“మేక్విస్” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము. దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము. తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము. వెల ప్రతి 1-కి రూ 10-0.

ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము,

6, 7, తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు.